

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN LUCAS

1 ¹Ama yahn ihyan, dirun ye rine quenán yahn dehtenduh che chi vān uvo, ²nduhcā che a rente ihyan che, nde ro che canān, ndihchero mān ye mān, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs mān. ³Ndih Teófilo che yahinó ndih, namin rahcó che ndāhcā che tihcā dín. Chemin che ndeh nduyo nedin damá nduco cudādo, ndudo yahn queri āma che chi. Mān ne, a dirún yahn ne nducuahn chemin, ⁴cāva che codevano ndah ne te cuāco ndudo che chicuahn ihyan ndih.

*Tahve Dendiohs āma ángel, checu ye ndudo
che cuhndeyān Juān Bautista*

⁵Cuahn che quenán Herodes rey yahn Judea ne, chihnde āma chidocuyān che duche ye Zacarías, ndāta yahn Abías. Ihyan ndāhta yahn ye ne, duche ye Elisabet, ndāta yahn Aarón. ⁶Nduh che o ye ne, ndah ihyan ye, ne redinahñ ye nducuahn che rihquentiyon Dihvo vo Dendiohs. ⁷Ate metah dāya ye, te Elisabet ne, hua rendāca dāya ye. Avāne ne, nduh che o ye ne, a ndico ye.

⁸Ama yune ne, quendāh yahn chidocuyān che combiero yahn Zacarías che covāh ye nān Dendiohs. ⁹Chidocuyān chahn ne, ro ro redin ye sortear deh ntiyon din queri āma ye, ne ro min ne, quendāh yahn Zacarías che condā ye chete yāco chahte yahn Dihvo vo, cahcoyāhñ ye cuhn. ¹⁰Ura che riche cuhn me ne, revāh nducoyāca ihyan yān, chenun ye cuāhñ chevah. ¹¹Tuhme chihndero āma ángel che dechuh Dendiohs, chandi ye nān Zacarías lādo tāh

cuaco yahn nan ta. ¹²Cuahn che ndihchero Zacarías ángel me ne, ama dihya ye chi. ¹³Ate rahn ángel me ri ye ihyan:

—Zacarías, hua dihye co, te a chihnevan Dendiohs che chique. Man ne, ndahta yehn Elisabet ne, ndaca ama sahn daya te, ne coneñ che duche se, Juan. ¹⁴Ama co yene, ne namin co yeno ama yahn ihyan che cuhndeyan se, ¹⁵te daye ne, chahte vederihquentiyon cah Dendiohs, conan cuma se. Hua cuh se vino, nde hua cuh se nde ama nan nune che din che cocoh se. Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn nde ro che ametah cuhndeyan se. ¹⁶Ama yahn ihyan nación yahn Israel, din se che ndaconan cotahno ye Dihve ye Dendiohs. ¹⁷Nda se tahque menan ca che co Dihvo vo, conan cuma se vederihquentiyon nduhca che quenan cuma Elías, cava che ndoyan ihyan nduco indihthe yahn ye man, cava che cotahno ihyan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che ritahno ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs man. Tihca cahcoyan se chedave yahn ama yahn ihyan, cava che nevahnecon ye Dihvo vo.

¹⁸Chiquerune Zacarías ángel me:

—¿Taca cotahnó che rahn ne ne?, te u ne, a indihthe u. Namin ihyan ndahta yahn, a indihthe ye.

¹⁹Ndahconan ángel me yahn ye:

—U ne, Gabriel che redinahn che rihquentiyon Dendiohs. Man ye tahve ye u, cava che cahma ndoque ndudo ndah cuh. ²⁰Ndudo che a rahn ndoque ne, va che conahn, ate nducote hua chitehne ne, co lihme di, ne hua co nte nde nda ro che cuhndeyan daye.

²¹Numanahn min ne, ihyan yan chahn ne, chenan rino ye, ne rahn ino ye che ama rendah Zacarías chete yaco. ²²Cuahn che ndiquendah ye ne, redin tah redin nan ye, te chi lihme ye. Tuhme chenahn ihyan chahn che ndihchero ye ama vederihno chete yaco.

²³Cuahn che chihno ndate che quenan Zacarías ntiyon min ne, conahn ye ndevaco ye. ²⁴Chuh neve ro min ne, a quenun daya ihyan ndahta yahn ye Elisabet. Ihyan min ne, quenun ye vah; hua chahn ye nde ama cuan chete che uhn iyo, ne ndedecadino ye: ²⁵“Dihvé Dendiohs din ye vederihno cuh nducó. Man ne, ametah co cuihnán nan ihyan.”

***Nda ama ángel, checu ye ndudo che
cuhndeyan Dihvo vo Jesucristo***

²⁶Chihno te an iyo ne, tahve tun Dendiohs ángel Gabriel, cuahn ye ama yan lihn che duche Nazaret, estado yahn

Galilea. ²⁷Nda ye ndudo che dechuh Dendiohs yahn ama ndahta ntuco che duche ye María. Ndahta me ne, a va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco José, ama ihyan che ndata yahn David. ²⁸Cuahn che nda ángel me nan che quenun ndahta me ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Necuma di. Dendiohs ne, yahino ye di, ne nduco ye di. A tendahnun ye di van nducoyaca ndahta.

²⁹Cuahn che chihnevan ye che rahn ángel me ne, cuahn ino ye, ne ndedecadino ye: “¿Dehra cuande che tihca rahn ye nducó?” ³⁰Tuhme rahn ángel me ri ye ihyan:

—María, dehve rahque, te Dendiohs ne, yahino ye di. ³¹Man ne, ndaca ama daye, ne conehn che duche ye, JESUS. ³²Ihyan min ne, ama chahte vederihquentiyon conan cuma ye, te Daya Dendiohs che ama yudo ye ihyan. Dihvo vo Dendiohs ne, ndahco ye vederihquentiyon che quenan cuma David tah ye. ³³Chahcantiyon ye ihyan nación yahn Israel, ne hua cuihno vederihquentiyon yahn ye.

³⁴Tuhme chiquerune María ángel me:

—¿Taca co conahn che rahn ne ne?, te u ne, ametah cahnevaco.

³⁵Ndahconan ángel me yahn ye:

—Co Vaco Ndah yahn Dendiohs, conun di, ne nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs conahn. Chemin che daye che cuhndeyan ne, Daya Ndah yahn Dendiohs. ³⁶A ndihche che din Dendiohs nduco tahn vih Elisabet. Andahre a ndico te, ne hua rendaca daya te, ate man ne, quenun daya te a chi an iyo, ³⁷te Dendiohs ne, nducuahn che nahn ye ne, rinahn.

³⁸Tuhme rahn María:

—Conahn nduhca che rahn ne, te u ne, renevahnecún che rihquentiyon Dihvé Dendiohs.

Chihno min ne, conahn ángel me.

Chahn María chendihchero ye Elisabet

³⁹Ama o ro min ne, cuahn María ama yan che va cuahn icoyahn, estado yahn Judea. ⁴⁰Nda ye min ne, min chenda ye chete vaco Zacarías, ne necah ye Dendiohs Elisabet. ⁴¹Ndetahn chihnevan Elisabet che necah María Dendiohs ihyan ne, nuhn decuah yahn ye che quenun chete ye, ne chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs, quenun ihyan. ⁴²Rahn ye:

—V̄an nducoȳaca ndahta ne, a tendahnun Dendiohs di. Namin a tendahnun ye daye. ⁴³Di che co chaco Dihvé. ¿T̄aca che man cochi quendihchero u? ⁴⁴Ndetahno che nte Dendiohs u ne, nuhn dayá che quenun cheté che chi yeno. ⁴⁵¡Ndah ro yehn che chitehne!, te conahn ndoque ndudo che dechuh Dihvo vo Dendiohs.

⁴⁶Tuhme rahn María:

Numacuahn chedave yáhn, rendeva yavenan Dihvé Dendiohs.

⁴⁷Ama yenó nduco ye, te ndedevahn ye u.

⁴⁸Andahre ama chevah u nan ye, ate necahco ye u.

Man ne, nducoȳaca ihyan cahma ye te ndah ro yáhn,

⁴⁹te Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye din ye vederihno nducó.

Ihyan min che cuaco, runecade ye nan nducuahn.

⁵⁰Numacuahn ro renan vahino ye nducoȳaca ihyan che renevahnecun ye ihyan.

⁵¹Ihyan min ne, redin ye vederihno rahte.

Rendahco ndiya ye ihyan che yade ye.

⁵²Rehnevi ye vederihquentiyon yahn ihyan che ndinan ye, ne redin ye che rinan ihyan che necun ye.

⁵³Rinan ye ihyan che renevahnecun ye Ndudo yahn ye, ne rihcoman ye ihyan che rahco ye che nde hua rendotenan ye ihyan.

⁵⁴Redin ye cudado ihyan nación yahn Israel, ne renan vahino ye ihyan,

⁵⁵nduhca che cah ye ndudo yahn ye

indihte yuhn vo Abraham nduco nducoȳaca ndata yahn ye.

⁵⁶Tenduh ino iyo quenán María vaco Elisabet, tuhme conahn ye ndevaco ye.

Chihndeyan Juan Bautista

⁵⁷Cuahn che tuno ro yahn Elisabet ne, chihndeyan daya ye.

⁵⁸Nducoȳaca ihyan nino ndevaco ye nduco ihyan yahn ye ne, a devano ye te ama quenán vahino Dendiohs ihyan, ne chi yeno ye nduco vih. ⁵⁹Chi nine ro ne, cuahn ihyan cava che conahn ye seña decuah me, ne nahn conahn ye che duche se Zacarías, nduhca che duche chida se. ⁶⁰Ate rahn chaco se.

—Hua, te Juan conan che duche se.

⁶¹Rahn ihyan chahn:

—¿Dehco ne?, te ametah nde ama ihyan yahn nchuhn che tihca duche ye.

⁶²Tuhme din tah ye che tumerune ye chida se taca nahn ye che conan che duche se. ⁶³Din tah chida se, chica ye nan che dirun ye, ne chaconahn ye: “Juan duche se.” Tuhme cuahn ino ihyan chahn. ⁶⁴A ura min no nuhnde cava chihya Zacarias, ndiquendah cahn ye, ne canan ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. ⁶⁵Nde tahque cuahn ino ihyan chahn chi, ne chetuhn ndudo me numachahte estado yahn Judea.

⁶⁶Nducoyaca ihyan che checadino ye ne, rente ye nduco vih:

—¿Ama chahte ntiyon conan cuma sahn dihn cah!

Tihca rahn ye, te Dendiohs ne, nduco ye sahn.

Nduhca che cahndudo Zacarias

⁶⁷Chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs, quenun Zacarias, ne cahndudo ye:

⁶⁸Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs yahn Israel, te ndedevahn ye uvo yahn ye.

⁶⁹Van ndata yahn David, ihyan min che dinahn ye ndudo yahn ye ne, a tendahnun ye ama ihyan che ndedevahn ye uvo numacuahn vederihquentiyon yahn ye,

⁷⁰nduhca che cah ye ndudo yahn ye ro menan, cahndudo ihyan ndah che profeta yahn ye.

⁷¹Tihca ndedevahn ye uvo nan nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye uvo.

⁷²Renan vahino ye indihthe yuhn vo, ne redinahn ye ndudo ndah yahn ye che chihco cade ye.

⁷³Ndudo min che cah ye indihthe yuhn vo Abraham,

⁷⁴che ndedevahn ye uvo nan ihyan che hua ri rendihche ye uvo, cava che numa ino vo ndeva vo yavenan ye.

⁷⁵Numacuahn ro che cuahtenan vo iyehmse cuh ne, nahn che dave chedave yuhn vo nan ye.

⁷⁶Di, daya man, cuahndode ndudo yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

Cahn tahque menan ca che co Dihvo vo, cahcoyan chedave yahn ihyan, cava che nevah necun ye ihyan.

⁷⁷Cah, checadino ihyan che ndedevahn Dendiohs uvo yahn ye, te nchahco ye nunde yuhn vo.

⁷⁸ Dendiohs yuhn vo ne, ama quenan vahino ye ihyan iyehnse. Chemin che caca Daya ye vahchetero,

⁷⁹ ndedevahn ye ihyan che cahnda yahn ye che vate ye tah vederih, din ye che ndahca cuahtenan ye.

⁸⁰ Me sahn dihn me ne, chihta se, ne chi chahte vededevano yahn se. Quechica se yahn nan che metah duhva, nde nda ro che canan cahndudo se ndudo yahn Dendiohs, chihnevan ihyan nación yahn Israel.

Chihndeyan Dihvo vo Jesucristo

2 ¹ Tahn min ne, chihquentiyon emperador Augusto César che conan caca nducoyaca ihyan che vate ye numachahte nan che rihquentiyon ye. ² Quenan Cirenio governador yahn Siria, ne cade ro min canan raconahn caca se ihyan. ³ Nducoyaca ihyan, adecotino che chenan ye ne, va che cahn ye, conan caca ye yan nan che chica ndata yahn ye. ⁴ José ne, chica ye yan Nazaret, estado yahn Galilea, cuahn ye yan Belén, estado yahn Judea, yan vaco David, te ndata yahn David ihyan. ⁵ Min va che conan caca ye. Namin min va che conan caca María, ihyan min che va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco vih. Ihyan min ne, a nun cuhndeyan daya ye. ⁶ Cuahn che chenan ye Belén ne, nda ro yahn María che cuacoyahn ye. ⁷ Min chihndeyan daya ye che menan, ne chahcotuma ye decuah me nduco tino. Nducote hua ndaca ye nde ama vah ne, chahtenan ye ama vaco yuhdo. Chete ama inguhto nan che reh nun yuhdo, min din dave ye nan che chacondihte ye decuah me.

⁸ Nino yan Belén vatenduche ama o ihyan, redin ye cudado itecuche yahn ye. ⁹ Nahmin ne, nda ama angel che dechuh Dihvo vo Dendiohs nan ihyan chahn. Adenan chiya dave nan che chenun ye, ne ama dihya ye chi. ¹⁰ Ate rahn angel me ri ye ihyan: —Hua dihya nchuhn co, te cochí, checu ama ndudo ndah, ne ama co yeno nducoyaca ihyan. ¹¹ Man ro cuh ne, min yan vaco David chihndeyan ama decuah. A decuah min che Dihvo vo CRISTO, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn. ¹² Codevano nchuhn te cuaco ndudo che rí nchuhn, te ntaca ne decuah me, ndacotuma tino, quendite chete vaco yuhdo.

¹³ Adenan nda ama yahn angel che chica ye vahchetero, chinduco ye angel me, ndeva ye yavenan Dendiohs, ne rahn ye:

¹⁴ ¡Ndahca che ndeva nducoyaca ihyan numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero! Muhn iyehñse cuh ne, nducoyaca ihyan che yeno Dendiohs nduco ye ne, din Dendiohs che ndahca cuahtenan ye nduco vih.

¹⁵ Cuahn che conahn ángel chahn vahchetero ne, ihyan che redin ye cudado itecuche ne, rahn ye:

—Cuhn vo nduco vih yan Belén, quendihchero vo vederihno che chi, nduhca che dechuh Dendiohs ndudo yuhn vo.

¹⁶ Ndetahno cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye María nduco José nduco decuah me che quendite chete vaco yuhdo.

¹⁷ Cuahn che ndihchero ihyan chahn decuah me ne, rente ye nduhca che rahn ángel me yahn decuah me. ¹⁸ Nducoyaca ihyan che chihnevan ye che rente ihyan chahn ne, ama rahn ino ye. ¹⁹ María ne, quenun ino ye nducuahn che rente ihyan chahn, ne ndeva ye ndudo me chete chedave yahn ye. ²⁰ Tuhme conahn ihyan chahn, rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, te a chinahn nducuahn ndudo che dechuh Dendiohs yahn ye, ne a man ye chihnevan ye man, ndihchero ye man.

Simeón nduco Ana

²¹ Chi nine ro me ne, nahn ye seña decuah me, ne chaconahn ye che duche JESUS, a nduhca che rahn ángel me ri ye María nde ro menan cuahn che ametah conun daya ye.

²² Moisés ne, dirun ye te ihyan ndahta che cuacoyahn ye ne, hua co condá ye chete vaco, nde tuno ro che a ndihco cade Dendiohs. María ne, quenun rino ye nde tuno ro min, tuhme cuahn ye nduco José yan Jerusalén, quenda ye decuah me, cava che nahma ye nan Dendiohs. ²³ Tihca din ye, te a nihnde cade nan ley yahn Dendiohs: “Nducoyaca chechahya chahn che rahteyan menan ne, va che cahco vih ihyan, cava che din ntiyon yahn Dendiohs.” ²⁴ Namin ndihco cade Dendiohs te nducoyaca ihyan ndahta che cuhndeyan daya ye ne, va che cah ye o icui, o o pichón cahya, cava che co te vedino, ne cah María vedino min.

²⁵ Ro min ne, min yan Jerusalén va ama ihyan che duche ye Simeón. Ihyan min ne, ndah ihyan ye nan Dendiohs, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Quenan rino ye ro

che ndedevahn Dendiohs ihyan nación yahn Israel. ²⁶Çah Vaco Ndah yahn Dendiohs, che checadino ye te hua coh ye nde nda ro che ndihchero man ye ihyan min che dechuh Dihvo vo Dendiohs, çava che ndedevahn ye ihyan iyehense. ²⁷Din Vaco Dendiohs che cuahn Simeón yaco chahte, ne ura min nda José nduco María çava che nahma ye decuah me nan Dendiohs nduhca che a nihnde cade nan ley che dirun Moisés. ²⁸Simeón ne, chetah ye decuah me, quenuhn ye. Ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ne rahñ ye:

²⁹ Dihvé Dendiohs, man ne, a co ndaca iyehense cuh.

Hua dehva rahcó, te a chinahn ndudo che te ne, checadinó.

³⁰ A ndihchero man decuah cuh yahn ne che ndedevahn ihyan iyehense.

³¹ A dechuh ne çava che ndedevahn ihyan iyehense.

³² Man che cuaco codevano ihyan tama nación Ndudo yahn ne, ne ndeva nducoyaca ihyan yavenan ihyan yahn ne, ihyan nación yahn Israel.

³³ José nduco María ne, ama chahn ino ye yahn ndudo che tihca rahñ Simeón yahn decuah me. ³⁴Tuhme chica Simeón Dendiohs çava ihyan chahn, ne rahñ ye nduco María:

—Condihe. Cuahn che cuihta decuah cuh che dechuh Dendiohs ne, ama yahn ihyan co tan ye nduco. Chemin che van ihyan nación yahn Israel ne, ama yahn ihyan ndevahn ye, ne ama yahn ye conda ye. ³⁵Nduco tihca cuhnde ro vederendedecadino yahn queri ama ye. Me di ne, va che choh ama vedeyah chahte.

³⁶Min chete yaco quenun ama indihnte ndahta che duche ye Ana. Ihyan min ne, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. Fanuel duche chida ye, ndata yahn Aser. Chihno ndache nduyo che chihnevaco ye ne, chih inchahn ye. ³⁷Ro min ne, a cun raco cun nduyo ye. Ro man, vino man, quenun ye chete yaco, revah ye man, rihnde ye yahte man. ³⁸Nda ye ura min, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Cahndudo ye yahn decuah me, chihnevan ama yahn ihyan che chenan rino ye ro che ndedevahn Dendiohs ihyan yan Jerusalén.

Chihta Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

³⁹José nduco María ne, dinahn ye nducuahn che ndihco cade Dendiohs, tuhme conahn ye yan vaco ye Nazaret, estado

yahn Galilea. ⁴⁰Dihvo vo Jesucristo ne, rihta ye, ne ama va vededevano yahn ye. Dendiohs ne, ama yahino ye ihyan.

Quenun Dihvo vo Jesucristo yaco chahte

⁴¹Nduyo nduyo, ro che renda vihco ro yudo ne, rahn José nduco María yan Jerusalén. ⁴²Cuahn che chi Dihvo vo ndichio nduyo ne, cuahn tun ihyan chahn vihco me. ⁴³Chuh vihco me ne, conahn ye, nde hua devano ye te quenan ca Dihvo vo min yan Jerusalén. ⁴⁴Rahco ye te co van ihyan che a conahn ye chinduco ye, ne rinuhn ye ihyan van ihyan yahn ye man, ihyan rendihche ye man. A numa ro vatechica ye, ⁴⁵ate nducote hua ntaca ye ihyan ne, ndaconan tun ye yan Jerusalén, rinuhn ye ihyan.

⁴⁶Nde nan che chi ino ro che rinuhn ye ihyan ne, ntaca ye ihyan chete yaco van sahn devano ley che dirun Moisés. Min quenun ye, rihnevan ye che rente sahn chahn man, retumarune ye sahn man. ⁴⁷Namin sahn chahn ne, retumarune se ihyan, ne ama rahn ino se yahn che ama va vededevano yahn ye man, yahn ndudo che rendahconan ye man. ⁴⁸Cuahn che ndihchero José nduco María che min quenun ye ne, ama chahn ino ye, ne rahn María:

—Dayá, ¿dehco che tihca din nduco nuhn?, te u nduco chide, ama chuhrihn nuhn, rendedecadino nuhn cave, rinuhn nuhn di.

⁴⁹Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—¿Dehco che rinuhn nchuhn u? ¿A hua devano te nan ntiyon yahn Chidá va che conán?

⁵⁰Ate hua chenahn ihyan chahn deh cuande che tihca rahn ye.

⁵¹Tuhme conahn ye nduco ihyan chahn yan vaco ye, Nazaret. Quendi redinahn ye che rahn ihyan chahn, ne quenun ino María nducuahn. ⁵²Dihvo vo ne, chihta ye, ne chi chahte vededevano yahn ye. Nahca quenan ye nan Dendiohs man, nan ihyan man.

Rahndudo Juan Bautista che va che nto ino ihyan nunde yahn ye

3 ¹Cuahn che chi ntihton nduyo che quenan Tiberio César emperador ne, Poncio Pilato quenan se gobernador yahn Judea. Herodes quenan se gobernador yahn Galilea, ne

dihno Herodes che duche se Felipe, quenán se gobernador yahn Iturea nduco Traconite. Lisanías quenán se gobernador yahn Abilinia. ²Anás nduco Caifás che chidocuyan che tahque ndinan. Nduyo min quechica Juan, daya Zacarías, yahn nan che metah duhva. Min cah Dendiohs che checadino ye ndudo che cuahndudo ye. ³Chihto ico Jordán canán rahndudo Juan che nto ino ihyán nunde yahn ye man, che cuedenune ye man, cava che nchahco Dendiohs yahn ye. ⁴Tihca chinahn nduhca che dirun ihyán profeta Isaías tuhca:

Cuahndudo ama se min yahn nan che metah duhva tuhca:

“Cuihcuyan nchuhn chedave yahn ne, te a nun nda Dihvo vo.

⁵Ihyán che redendah ye yune che ndahca ne, rendedecuto ye ya man,

rihtera ye ico man, cuete man, rene din cuaco ye nan che cueh man,

rendahco nahn ye nan che chihnga man.

Tihca va che cahcoyan ihyán chedave yahn ye,

⁶te codevano nducoyaca ihyán che ndedevahn Dendiohs ihyán.”

⁷Rahn Juan ri ye ihyán che renda ye cava che cuedenune ye:

—Nchuhn ne, nduhca cu tan tihchan ne. Hua rahco ne che nduco che cuedenune ne a ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che conahn. ⁸Va che nto ino nchuhn nunde yahn ne man, ndahca cuahtenan ne nan Dendiohs man. Hua ndere rahco ne che cochihve yahn ne che ndata yahn Abraham nchuhn, te hua redinahn ne. Ndete che nahn Dendiohs che ndere co yahn ndata yahn Abraham ne, andahre nan tu che tuhchan, co ndedecuan ca ye ndata yahn ihyán min. ⁹Nduhca che rihca ihyán yahn ndata che hua richihve ndute yahn, riquiyahn ye ne, tihca a nun techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyán.

¹⁰Tuhme tumerune ihyán:

—¿Deh va che din nuhn ne?

¹¹Ndahconan Juan yahn ye:

—Ihyán che va o tino yahn ye ne, va che cah ye ama yahn ihyán che metah yahn ye, ne ihyán che va che reh ye ne, va che conan ye ihyán che metah che cheh ye.

¹²Namin nda ama o sahn rica tumecadiyo cava che cuedenune se, ne tumerune se:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che din nuhn ne?

¹³Ndahconan Juān yahn se:

—Hua cāca nchuhn tumecādiyo che tahque ndeh che co che rihquentiyon ley.

¹⁴Namin āma o sandādo ne, tumerune se:

—Nuhn, ¿deh va che din nuhn ne?

Ndahconan Juān yahn se:

—Hua duco nchuhn. Hua ndere cuih nunde ne yahn ihyan. Cuahtenan ne vedeyeno nduco tume che renevihve nchuhn.

¹⁵Āma yāhn ihyan rendedecadino ye yahn Juān, ne recāh yeno ye chedave yahn ye, te rāhco ye te co a ihyan min che va cāde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse. ¹⁶Ate rāhn Juān ri ye nducoyāca ihyan:

—Ndiyu u. Cochi tāma ihyan che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. U ne, nde hua redin yahn che co mare āma sāhn decāhya yahn ye. U ne, rehdenuné ihyan, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn mān, din ye castigo ihyan nunde mān.

¹⁷Cuahn che retiveyāto ihyan trigo ne, renevāhn ye ndute yahn, rih ndah ye. Ate dācheyāma yahn ne, rene din dāma ye, rihquiyāhn ye. Atihno cā ihyan min, te a nun techecāde ye yahn nducoyāca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nān Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che hua ndah ye ne, dechuh ye ihyan vān ruchiyāhn che hua rintoh.

¹⁸Nduco āma ndeh ndudo che tuhchan, rahndudo Juān, ricuahn ye ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs. ¹⁹Juān ne, riyāhve ye gobernador Herodes yahn che quenan se nduco Herodías, ndāhta yahn dihno se Felipe. Namin riyāhve ye sāhn yahn nducuahn nunde yahn se. ²⁰Chemin che chihquentiyon se che quenun Juān vacoyāhn, ne nduco chemin decuihta nduh se nunde yahn se.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

²¹Cuahn che chihno chedenune āma yāhn ihyan nación yahn Israel ne, ndā Dihvo vo, chedenune ye. Chihno min ne, nahmin che revāh ye ne, ndondah vahchetero. ²²Nduhcā che ro āma icui ne, tihcā chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. Tuhme chihnevan ye āma ndudo che chica vahchetero che rāhn:

—Di che Dayá. Yahinó di. Ama yenó ndoque.

²³⁻³⁸A tahn min che canan Dihvo vo, redin ye ntiyon yahn ye. A ri ye tenduh ndico ndiche nduyo.

Tuhca cochi ndata yahn Dihvo vo Jesucristo

Nde nan che canan ne, dendah Dendiohs Adán. Daya Adán ne, Set. Daya Set ne, Enós. Daya Enós ne, Cainán. Daya Cainán ne, Mahalaleel. Daya Mahalaleel ne, Jared. Daya Jared ne, Enoc. Daya Enoc ne, Matusalén. Daya Matusalén ne, Lamec. Daya Lamec ne, Noé. Daya Noé ne, Sem. Daya Sem ne, Arfaxad. Daya Arfaxad ne, Cainán. Daya Cainán ne, Sala. Daya Sala ne, Heber. Daya Heber ne, Peleg. Daya Peleg ne, Ragau. Daya Ragau ne, Serug. Daya Serug ne, Nacor. Daya Nacor ne, Taré. Daya Taré ne, Abraham. Daya Abraham ne, Isaac. Daya Isaac ne, Jacob. Daya Jacob ne, Judá. Daya Judá ne, Fares. Daya Fares ne, Esrom. Daya Esrom ne, Aram. Daya Aram ne, Aminadab. Daya Aminadab ne, Naasón. Daya Naasón ne, Salmón. Daya Salmón ne, Booz. Daya Booz ne, Obed. Daya Obed ne, Isaí. Daya Isaí ne, David. Daya David ne, Natán. Daya Natán ne, Matata. Daya Matata ne, Mainán. Daya Mainán ne, Melea. Daya Melea ne, Eliaquim. Daya Eliaquim ne, Jonán. Daya Jonán ne, José. Daya José ne, Judá. Daya Judá ne, Simeón. Daya Simeón ne, Leví. Daya Leví ne, Matat. Daya Matat ne, Jorim. Daya Jorim ne, Eliezer. Daya Eliezer ne, Josué. Daya Josué ne, Er. Daya Er ne, Elmodam. Daya Elmodam ne, Cosam. Daya Cosam ne, Adi. Daya Adi ne, Melqui. Daya Melqui ne, Neri. Daya Neri ne, Salatiel. Daya Salatiel ne, Zorobabel. Daya Zorobabel ne, Resa. Daya Resa ne, Joana. Daya Joana ne, Judá. Daya Judá ne, Semei. Daya Semei ne, Matatías. Daya Matatías ne, Maat. Daya Maat ne, Nagai. Daya Nagai ne, Esli. Daya Esli ne, Nahum. Daya Nahum ne, Amós. Daya Amós ne, Matatías. Daya Matatías ne, José. Daya José ne, Jana. Daya Jana ne, Melqui. Daya Melqui ne, Leví. Daya Leví ne, Matat. Daya Matat ne, Elí. Daya Elí ne, José.

Tihca cochi ndata yahn José. Nducoyaca ihyan ne, rahco ye te Dihvo vo Jesucristo ne, daya José ihyan.

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

4 ¹Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne chica ye min ico Jordán. Din Vaco Dendiohs che

cuahn ye yahn nan che metah duhva. ²Min quenan ye o raco ro, ne chundah ne, retumarande se ihyan. Nducuahn ro min ne, hua cheh ye, ne chihno min ne, chi cuico ye. ³Tuhme rahn chundah me ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cuihquentiyon ne tu cuh che ndaconda pan.

⁴Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Ndiyu deman nduco pan co conun ico ihyan, te namin rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs.”

⁵Tuhme quenda chundah me Dihvo vo ama tingüete yaco, ne venchahteno nahma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehense. ⁶Rahn se ri se ihyan:

—U té nducuahn vederihquentiyon che tihchan ndih, ndete che dinahn ne che cahmá, te u va táh nducuahn, ne adecoduhno ihyan che náhn ne, co cáh ihyan. ⁷Ndete che cahntihya ne nan, ndeva ne yavenan ne, co yahn ne nducuahn.

⁸Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuehn vane chundah, te nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Cuendeva yavenan Dihve Dendiohs, ne a ihyan min no codinehn che cahma ye.”

⁹Tuhme quenda se ihyan tin yaco chahte yahn yan Jerusalén, ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cava ne muhn. ¹⁰Hua dehva co yahn ne, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs:

Dechuh Dendiohs ángel yahn ye cava che conduco ye ndih,

¹¹din ye cudado ndih cava che hua dehva co yahn ne.

¹²Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Hua tumarende Dihve Dendiohs.”

¹³Cuahn che chihno tumarande chundah me Dihvo vo ne, conahn se. Quenan rino se nde nda ama ro che ndahca cava se.

***Dihvo vo Jesucristo ne, canan redin ye
ntiyon yahn ye estado yahn Galilea***

¹⁴Dihvo vo ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne conahn ye estado yahn Galilea.

Nducuahñ yān ne, āma chetuhn ndudo yahn vederihquentiyon che quenān cuma ye. ¹⁵Ricuahn ye chete yāco, ne rendeva nducoyāca ihyan yavenān ye.

Ndetendāh ihyan Dihvo vo Jesucristo yān Nazaret

¹⁶Ndā Dihvo vo yān Nazaret nān che chihta ye, ne rahn ye yāco ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan. Āma ro ne, chendā ye chete yāco, ne chandi ye cāva che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁷Sāhn che redin cudādo yāco me ne, cāh se cāca che dirun ihyan profeta Isaías ihyan. Cuahn che ntā ye cāca me ne, cahndudo ye nān che ndirun tuhca:

¹⁸Vaco Dihvé Dendiohs ne, quenun u.

Dechuh Dendiohs u, cāva che cacuāhn ndudo ndah yahn ye, cahnevan nducoyāca ihyan che necun ye mān, cāva che cuahndudó che va ye vedeyeno che nchahco ye yahn ihyan che nto ino ye nunde yahn ye mān.

¹⁹Dín che co ro nān ihyan che hua ro nān ye mān, ndedevāhn ihyan che yah rahno ye, redin nunde yahn ye mān, cuahndudó nduhca che yahino Dihvo vo Dendiohs ihyan iyehñse mān.

²⁰Chihno min ne, ndechetihve Dihvo vo cāca me, necāh ye sāhn che redin cudādo yāco me, ne chihnde ye. Nducoyāca ihyan che chenun ye chete yāco me ne, vateyān ye numacuahn vedeneñun. ²¹Tuhme rāhn ye:

—Mān ro cuh ne, a chinahn ndudo che chihno cahndudó, chihnevan nchuhn.

²²Chi yeno nducoyāca ihyan nduco Dihvo vo, ne rahn ino ye yahn ndudo ndah che rente ye. Ate canān tumerune ye vān mān ye nduco vih:

—¿A ndiyu sāhn tih che dāya José me?

²³Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuāco te nahn cāhma nchuhn nducó ndudo cuh: “Doctor, tahque ndah che codique man di. Codin muhn yān vaque vederihno nduhca che din min yān Capernaum.”

²⁴Quendi Dihvo vo, ne rāhn ye:

—Cuāco rāhn rí nchuhn te nde āma ihyan profeta, hua renevahñecun ihyan yān vāco ye ihyan. ²⁵Ro menān me ne, āma chihnde cuico, te hua chan co ino nduyo quenān māhn.

Ro min ne, ama vate ndahta vah nación yahn Israel, ne andahre min quenán ihyan profeta Elías, ²⁶ate hua dechuh Dendiohs ihyan, cava che conan ye nde ama ndahta vah chahn. Tahque ndah ye ne, dechuh ye ihyan, cava che conan ye ama ndahta vah yahn tama nación che va te yan Sarepta, nino yan Sidón. ²⁷Tama yune ne, a nación yahn Israel, vate ama yahn ihyan che ndi ye cah che rechá yute. Min quenán profeta Eliseo, ne namin hua din ye che ndoyahn nde ama ihyan chahn. Ate din ye che ndoyahn ama sahn nación yahn Siria che duche se Naamán, andahre sahn tama nación se.

²⁸Cuahn che chihnevan ihyan che chenun ye chete yaco me che tihcá rahn Dihvo vo ne, ama chi tan ye. ²⁹Ndetahno necuan ihyan chahn, ne quenda ye ihyan numacuahn vedetan cuahn chihito yan nan ama tin yava yaco cava che decava ye ihyan. ³⁰Ate hua chi din ihyan chahn tihcá, te chuh Dihvo vo van nducoyaca ye, ne cuahn ye.

Quenun vaco chihnga ama se

³¹Nda Dihvo vo Jesucristo yan Capernaum, estado yahn Galilea, ne ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan, ricuahn ye chete yaco. ³²Ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo ne, ama rahn ino ye, te numacuahn vederihquentiyon yahn ye ricuahn ye.

³³Ama yune ne, chenda Dihvo vo chete yaco me, ne min quenun ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Ama dito cah se:

³⁴—Ndih, Jesús yahn yan Nazaret, ¿dehco che rechádenun ne yune yahn nuhn? ¿A cochi ne che decuihno ne nuhn ne? U devano duh ndih. Ndi che Daya Dendiohs.

³⁵Chihquentiyon Dihvo vo vaco chihnga me:

—¡Cuenedihn chende! ¡Cuendiquendah sahn tih!

Ndetahno din vaco chihnga me che chendave sahn min nan nducoyaca ihyan che chenun ye min. Ate hua dehva chi yahn se, ne ndiquendah sahn. ³⁶Nducoyaca ye ne, ama dihya ye chi, ne rente ye van man ye nduco vih:

—¡Ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ihyan tih! ¡Nde vaco chihnga redinahn ndudo yahn ye, ne rendiquendah!

³⁷Numachahte estado yahn Galilea, chetuhn ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indahn Simón Pedro

³⁸Chihno min ne, ndiquendah Dihvo vo chete yaco me, ne cuahn ye ndevaco Simón. Indahn Simón ne, quendihte ye, ndi ye cah ihno. Chica ihyan ndevaco ye Dihvo vo che din ye che ndoyahn ye. ³⁹Chahn nda ye nan ihyan min, ne chihquentiyon ye che cuavi cah me. Ndetahno ndoyahn ihyan min, ne necuan ye, cah ye, cheh Dihvo vo nduco combiero yahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan cah

⁴⁰Ura che a chehche yahn ne, quenda ihyan nducoyaca ihyan cah yahn ye che ndeh nan cah ndi ye, cuahn ye nan Dihvo vo. Nahn tah ye queri ama ihyan cah chahn, ne ndoyahn ye. ⁴¹Van ihyan cah chahn ne, nduco ama yahn ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne ndetendah Dihvo vo vaco chihnga chahn. Cuahn che rendiquendah ne, rah:

—Ndih che Daya Dendiohs.

Ate chihco yudo Dihvo vo vaco chihnga chahn, ne hua cah yune ye che cahma duh ihyan ye, te a devano che a ihyan min che a va cade che ndedevahn ye ihyan iyehanse.

Quechica Dihvo vo Jesucristo estado yahn Galilea rahndudo ye

⁴²Tama ro cuahn che a chi dave ne, cuahn Dihvo vo ama cuan nan che metah duhva, ne min cuahn ihyan yan, quenuhn ye ihyan. Ntaca ihyan chahn ihyan, ne rahn ye nduco ye che hua ndaca ye min, te nahn ihyan chahn che conan ca ye. ⁴³Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Va che cahn yan chenahn, cacuahn ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a cava chemin che cochí.

⁴⁴Tuhme quechica ye nduh yan nduh yan, estado yahn Galilea, ricuahn ye chete yaco.

Din Dihvo vo Jesucristo vederihno, ne ama yahn yahca chetah Simón nduco combiero yahn ye

5 ¹Ama yune ne, nti Dihvo vo chihto vine yahn Galilea, ne ama chi dama ihyan nan ye, cava che cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. ²Ndihchero Dihvo vo che vate o barco nan nune chihto vine me. Ihyan che retah yahca ne, a ndiquendah ye chete barco chahn, ne ura min ne, renano ye

yana yahn ye. ³Cuahn Dihvo vo, ne chenda ye chete barco che yahn Simón, ne chica ye favor ihyan che cacahca ye barco yahn ye nan che hua nino cuahn chihto vine me. Tuhme chihnde ye chete barco me, ne canan chicuahn ye ihyan che ndi dama ye min. ⁴Cuahn che chihno chicuahn ye ne, rahn ye ri ye Simón:

—Cuicahque barco cuh cuahn nan che yano nune, ne cuih yana yehn cava che cota yahca.

⁵Ndahconan Simón yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, a numa yan din nuhn ntiyon, ne nde ama yahca hua chetah nuhn. Ate nducote a ndih che rihquentiyon ne ne, cuíh yana.

⁶Tihca din ihyan chahn, ne ama chito yahca nde a canan rendan yana me. ⁷Tuhme din tah ihyan chahn yahn combiero yahn ye che chenun ye barco che tama me, cava che chi ye conan ye ihyan. Nda ihyan chahn, ne van nducoyaca ye decuto ye yahca nduh che o barco chahn, nde tuno adeche cuehchenun van nune. ⁸Cuahn che ndihchero Simón che tihca chi ne, chehntihya ye nan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dihvé, u ne, ndiyu ihyan che co cochí nan ne, te u ne, ihyan nunde u.

⁹Tihca rahn ye, te cuahn ino ye nduco nducoyaca ihyan chahn yahn vederihno che din Dihvo vo che ama yahn yahca ndaca ye. ¹⁰Namin cuahn ino nduh che o daya Zebedeo che duche ye Jacobo man, Juan man. Ihyan chahn che combiero yahn Simón. Ate rahn Dihvo vo ri ye Simón:

—Dehve rahque, te nduhca che redin ntiyon che retah yahca ne, man ne, tihca din ntiyon, din dame ihyan cava che conduco ye u.

¹¹Tuhme ndetendah ihyan chahn barco chahn van nune, ne chihcoman ye ntiyon yahn ye man, dehtenduh yahn ye man, ne cuahn ye, chinduco ye Dihvo vo.

***Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama
sahn che ndi se cah che rech yute***

¹²Ama yune ne, quenan Dihvo vo ama cuan yan, ne nda ama sahn che ndi se cah che rech yute. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se, chehntihya se nan ye. Chica se favor ihyan, ne rahn se:

—Dihvé, a devanó te co din ne che ndoyáhn, ndete che nahn ne.

¹³Nahn t̄ah Dihvo vo s̄ahn, ne r̄ahn ye:

—¿T̄aca hua? Náhn. M̄an ne, a ndoyehn.

Chihno r̄ahn ye chemin ne, a ndet̄ahno ndoyahn se. ¹⁴Tuhme chihquentiyon ye s̄ahn che hua c̄ahma se nduco nde āma ihyan t̄aca chi che ndoyahn se. R̄ahn ye ri ye s̄ahn:

—Nducote a ndoyehn ne, cuehn n̄an chidocuyan, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, c̄ava che ndihchero nducoȳaca ihyan che a ntoyehn.

¹⁵Āma nun chetuhn ndudo yahn vederihno che tihc̄a din Dihvo vo, ne āma ȳahn ihyan ri d̄ama ye ro ro, c̄ava che cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo m̄an, c̄ava che din Dihvo vo che ndoyahn ihyan che cah ye m̄an.

¹⁶Ura va ne, rahn Dihvo vo dem̄an ye n̄an che metah duhva, ne min rev̄ah ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn āma s̄ahn che ndi cheche se

¹⁷Āma ro cuahn che ricuahn Dihvo vo ne, min vate s̄ahn fariseo nduco s̄ahn devano ley che dirun Moisés che chica se nducuah̄n ȳan yahn Judea m̄an, ȳan Jerusalén m̄an, c̄ava che cahnevan se che ricuahn ye. Dihvo vo ne, redin ye che rendoyahn ihyan cah, te quenán cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Dendiohs.

¹⁸Ura min nd̄a āma o ihyan, nda ye āma s̄ahn che ndi cheche se, quendite se n̄an yundo. Nahn cond̄a ihyan chahn nduco se chete vah, c̄ava che condihte ye s̄ahn n̄an Dihvo vo. ¹⁹Ate hua chi chuh ihyan chahn nduco se chendevah, te āma ȳahn ihyan ndito ye min. Tuhme cocha ye tin vah me, ne ntihne ye āma ndi ima vah. Nde min ndedevah ye yundo n̄an che quendite se cuah̄n chete vah n̄an nducoȳaca ihyan. Nduco tihc̄a nd̄a se n̄an Dihvo vo.

²⁰Ndihche Dihvo vo nduhc̄a che ritahno ihyan chahn, ne r̄ahn ye ri ye s̄ahn che ndi cheche me:

—A nchahc̄o nunde yehn.

²¹S̄ahn fariseo chahn m̄an, s̄ahn devano ley che dirun Moisés m̄an ne, rendedecadino se: “¿Duh s̄ahn tih che redin duche yahn se Dendiohs?, te nde āma ihyan hua co nchahc̄o ye nunde, aten̄an Dendiohs.”

²²Ate a devano Dihvo vo che tihc̄a rendedecadino s̄ahn chahn, ne r̄ahn ye ri ye s̄ahn:

—¿Dehco che tihcā rendedecadino nchuhn? ²³ ¿Deh che tahque ndahcā cahmá: “A nchahcó nunde yehn,” o cahmá: “cuenecuen, cuique”? ²⁴ Ate cava che cadino nchuhn te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va vederihquentiyon yáhn cava che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehense cuh ne, condihche ne.

Tuhme rah̄n ye ri ye sah̄n che ndi cheche me:

—Rihquentiyón di. Cuenecuen, cotah yundo yehn, conahn ndevaque.

²⁵ Ndetah̄no necuan se, chetah̄ se yundo yahn se, ne numacuahn vedeyeno rendeva se yaven̄an Dendiohs. Chuh se mendah̄n yahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne conah̄n se ndevaco se. ²⁶ Rahn ino nducoyaca ihyan chahn, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yaven̄an Dendiohs, ne rah̄n ye:

—Man̄ che cuaco ne, ndihchero vo vederihno.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Leví che conduco se ihyan

²⁷ Cuahn che chica Dihvo vo min ne, ndihchero ye ama sah̄n rica tume cade iyo che duche se Leví, va se nan̄ che rica se tume. Rah̄n ye ri ye sah̄n:

—Cuhn vo ndoque, condoque u.

²⁸ Ndetah̄no chihcoman̄ se ntiyon yahn se man̄, nducuah̄n che va yahn se man̄, ne necuan se, cuahn se, chinduco se Dihvo vo.

²⁹ Adiva ne, chihquentiyon Leví che chindah comida ndevaco se, ne cah̄ se, cheh Dihvo vo nduco ama yah̄n ihyan, chenun van̄ ama yah̄n sah̄n rica tume cade iyo. ³⁰ Ama o sah̄n fariseo nduco sah̄n devano ley che dirun Moisés ne, chi yudo yahn se, ne tumerune se ihyan apóstol yahn Dihvo vo:

—¿Dehco che tihcā redin nchuhn che reh ne, rih ne dama nduco sah̄n nunde man̄, nduco sah̄n rica tume cade iyo man̄ ne?

³¹ Ndahconan Dihvo vo yahn sah̄n chahn:

—Ihyan che hua cah̄ ye ne, hua rendotenan ye sah̄n doctor, ate ihyan che cah̄ ye ne, nahn ye sah̄n. ³² Atihnoçā u, te ndá cava ihyan nunde cava che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cava ihyan che rah̄co ye che metah̄ nunde yahn ye.

Sah̄n devano ley che dirun Moisés ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn yah̄te

³³ Tuhme tumerune sah̄n chahn Dihvo vo:

—¿Dehco che sahn che rahn nduco Juan Bautista nduco sahn che rahn nduco sahn fariseo ne, ama rahte se yahte man, revah se man, ne sahn che rahn ndoque ne, reh se man, rih se man, ro ro ne?

³⁴Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahte ye yahte. ³⁵Ate ndete che cuavi sahn min ne, tuhme che cuaco ne, cuahte ye yahte.

³⁶Namin nte ye tama te o ejemplo, chihnevan sahn chahn:

—Nde ama ihyan ne, hua rendeh ye ama tino ra cava che necahnan ye ama tino ndico. Ndete che tihca din ye ne, din ye che conda tino ra me. Avane ne, ama ndi tino ra nan tino ndico ne, chihnga ro, te hua dama. ³⁷Namin nde ama ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te redin vino che rendan ima, ne rinda vino man, ima man. ³⁸Chemin che nahn che cuih ihyan vino ra chete ima ra, cava che hua dehva co yahn vino man, ima man. ³⁹Ihyan che rih ye vino ndico ne, hua nahn cuh ye che ra, te rahn ye te tahque ndah rihn vino ndico.

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo

6 ¹Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata. Ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye indo trigo, ne rendihvenun tah ye, reh ye ndute yahn. ²Tuhme rahn ama o sahn fariseo ri se ihyan chahn:

—¿Dehco che tihca redin nchuhn?, te a va cade che hua co din vo ntiyon ro che rahte tuhno ihyan.

³Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿A hua ndihchenan nchuhn che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro che chi cuico ye nduco combiero yahn ye? ⁴A devano ne nduhca che chenda ye chete yaco yahn Dendiohs, ne cheh ye pan che va min, ne cah ye, cheh ihyan che nduco ye. Ate nduco nduh hua quendihco ye nunde, andahre pan chemin chan, a ndi vedino yahn Dendiohs, ne atenan chidocuyan co cheh ye.

⁵Quendi Dihvo vo rahn ye nduco sahn chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahn che redin ihyan ro che rahte tuhno ye.

***Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn
ama sahn che ndi cuma tah se***

⁶Tama ro che rahte tuhno ihyan ne, chenda Dihvo vo chete ama yaco, chicuahn ye. Min quenun ama sahn che ndi cuma tah cuaco se. ⁷Sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man ne, rihno se Dihvo vo ndete che din ye che ndoyahn sahn min ro che rahte tuhno ihyan, cava che cuih nunde se yahn ye. ⁸A devano Dihvo vo che rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuenecuen, cuandi mendahn.

Necuan sahn min, chandi se. ⁹Tuhme rahn ye ri ye sahn chahn:

—Man ne, tumerune nchuhn: ¿Deh din vo ro che rahte tuhno ihyan ne? ¿A din vo che ndah, o din vo che hua ndah ne? ¿A cah yune vo che coh ihyan, o ndedevahn vo ihyan ne?

¹⁰Chaconan ye, ndihchero ye nducoyaca sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndetahnno ndoyahn tah se. ¹¹Ama chi tan sahn chahn, ne rente se van man se nduco vih deh din se nduco Dihvo vo.

Tendahnun Dihvo vo Jesucristo ndichio apóstol

¹²Tahn min ne, cuahn Dihvo vo ama cuete, ne min covah ye numa yan. ¹³Cuahn che chi dave ne, nedin dama ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne tendahnun ye ndichio ihyan chahn cava che co ye apóstol. ¹⁴Ama ihyan chahn ne, Simón, ne chaconahn Dihvo vo che duche ye Pedro. Ihyan chenahn ne, Andrés, dihno Simón man, Jacobo man, Juan man, Felipe man, Bartolomé man, ¹⁵Mateo man, Tomás man, Jacobo, daya Alfeo man, Simón Zelote man, ¹⁶Judas, dihno Jacobo man. Namin nduco ama se Judas Iscariote, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo.

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo ama yahn ihyan

¹⁷Cuenchahn Dihvo vo cuete me, ne ndo ye ama ya ico nduco ihyan chahn. Namin ama yahn ihyan che vate ye estado yahn Judea man, yan Jerusalén man, chihto yan Tiro

nduco Sidón man, ndo dama ye min nduco ye. Nda nducoyaca ihyan chahn, te nahn cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo man, nahn ye che din Dihvo vo che ndoyahn ye man. ¹⁸Namin ndetendah Dihvo vo vaco chihnga che chenun ihyan. ¹⁹Ihyan che cah ye ne, nahn nahn tah ye Dihvo vo yahn che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte, ne nducoyaca ihyan che tihca redin ye ne, ndetahno rendoyahn ye.

Ihyan che ndah ro yahn ye

²⁰Tuhme ndihchero Dihvo vo Jesucristo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn che chevah ne man, che necun ne man ne, ndah ro yahn ne, te ndi cuande ne van ihyan yahn Dendiohs.

²¹'Ndah ro yahn nchuhn che nahn cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs, te din ye conahn ne.

'Ndah ro yahn nchuhn che ndache ri ne, te din Dendiohs che co yeno ne.

²²'Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cava u che rinduco nducoyaca ihyan, co tan ihyan nduco ne man, hua co ndihche ye nchuhn man, cahva ye nduco ne man, ndere cahma ye te duhtuno ihyan ne man. ²³Ro che tihca din ihyan nduco ne ne, ndahca che cah yeno ne chedave yahn ne, te cuahn che nda ne vahchetero ne, a va yan che ndah cava ne. Ndahca che necahco ne te ihyan ndico yahn ihyan tan chahn ne, a tihca din ye nduco ihyan profeta.

²⁴'Ate yah ri cava ihyan cuihca, te atenan man ro cuh che vate ye vedeyeno.

²⁵'Yah ri cava ihyan che hua rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs che rahco ye, te nda ro che ndotenan ye.

'Yah ri cava ihyan che yeno ye, te nda ro che co ran ye.

²⁶'Yah ri cava ihyan che rahn nducoyaca ihyan che ndah ihyan ye, te ihyan ndico yahn ihyan chahn tihca rahn ye yahn ihyan che din ca ye che profeta ye.

Nahn che din yahino vo ihyan che hua ri rendihche ye uvo

²⁷'Rahn ri nchuhn: codin yahino ne ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah nduco ihyan che tan ye nduco ne. ²⁸Ndah cahma ne yahn ihyan che rahva ye nduco ne, covah ne cava ye. ²⁹Ndete che va ihyan che

din t̄an ye nduco ne ne, hua d̄ama co ne nduco ye. Ndete che nahn cahnevi ihyan tino rendiche nchuhn ne, tahque ndah cuahnecon ne che cahnevi ye nde cahteca ne che co che cuhma ne nduco ye. ³⁰Adecoduhno ihyan che cāca ye dehtenduh yahn ne, coc̄ah ne, ne ihyan che cahnevi ye deh che va yahn ne ne, hua nd̄aca ne. ³¹Nduhcā che nahn nchuhn che ndah din nducoyaca ihyan nduco ne ne, tihcā codin ne che ndah nduco ye.

³²'Ndete che din yahino nchuhn dem̄an ihyan che yahino ye nchuhn ne, ¿dehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tihcā redin ye. ³³Ndete che dem̄an ihyan che ndah ihyan ye nduco nchuhn, ndah din ne nduco ye ne, ¿dehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tihcā redin ye. ³⁴Ndete che dem̄an ihyan che co nedihve ye yahn nchuhn, cāh ne, tumanan ye ne, ¿dehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tihcā recāh ye, retumanan combiero yahn ye che co nedihve ye yahn vih. ³⁵Ate nchuhn ne, codin yahino ne nde ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah. Coc̄ah nchuhn, tumanan ihyan, nde hua cuahtenan rino ne che nevihve yahn ne. Ndete che tihcā din nchuhn ne, Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, nd̄ahco menun ndahva ye yahn ne, nedin daya ye nchuhn, te ihyan min ne, ndah ye nde nduco ihyan che duhtuno ihyan ye mān, ihyan che nde hua renecāh ye nundihve cuahn ihyan mān. ³⁶Nduhcā che renan vāhino Chida nchuhn nducoyaca ihyan ne, tihcā codin ne.

Nduhcā che va che cuahtenan vo nduco ihyan

³⁷'Hua nd̄ahchenan nchuhn ihyan, ne hua conan cuma che techecāde Dendiohs yahn ne yahn nunde min, din ye castigo nchuhn. Cuenchahco ne yahn ihyan, ne nchahco Dendiohs yahn ne. ³⁸Codin nchuhn che ndah nduco ihyan, ne din Dendiohs che ndah nduco ne, nde tihden̄an ca ye nd̄ahco menun ye yahn ne. Tihcā, te nduhcā che redin ne nduco ihyan ne, atihnocā nd̄ahco menun Dendiohs yahn ne.

³⁹Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh, chihnevan ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ama sāhn nān ve hua co quendanan se tama sāhn nān ve, te coranun nduh che o se ive yāhn. ⁴⁰Tahque

devano ihyan ricuahn che co ama sahn che rahn. Ate cuihno cuahn sahn min ne, anduhneva che devano ihyan ricuahn yahn se ne, tihca codevano se. Hua chuhnan vededevano yahn se.

⁴¹Ndete che rihco nchuhn cu²ado nunde yahn tama ca ihyan, ne hua retumacah ne nunde yahn man ne ne, anduhneca ndete che ndihchero ne ama iyaca che quenun ndutenan ye, ate nde hua retumacadino ne che quenun ama vihto ndutenan man ne. ⁴²Ndete che tihca ne, o nan o chende ne. Nde hua quenun yahn ne che cahma ne co ne ihyan: “Conán di cava che hua condihque nunde”, te nde hua retumacadino ne che tahque chihnga redin man ne. Tahque ndah che dinoca cahcoman ne che chihnga redin ne, tuhme co conan ne ihyan cava che runecade cochica ye.

Ejemplo yahn yahn ndata

⁴³Yahn ndata che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yahn ndata che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn. ⁴⁴Ama yahn ndata ne, ro deh yahn cuahn che ri ndute yahn. Ndute higo ne, hua retun ihyan tin yahn yan, nde hua retun ye uva nan dihyo yan. ⁴⁵Ihyan che ndah ye ne, redin ye dehtenduh che ndah, te ndah chedave yahn ye, ne ihyan che hua ndah ye ne, redin ye dehtenduh che hua ndah, te hua ndah chedave yahn ye. Nan ndudo yahn ihyan ne, rihcoro nduhca ihyan ye.

⁴⁶¿Dehco che rahn nchuhn ri ne u: “Dihve nuhn, Dihve nuhn ne”?, te hua redinahn ne che rihquentiyón. ⁴⁷Adecoduhno ihyan che renda ye nan man, che rihnevan ye che rahn man, che redinahn ye che rihquentiyón man ne, cahma có nchuhn duh nduhca ye. ⁴⁸Ihyan min ne, nduhca ihyan che chihno ye vaco ye, ne yano chino ye nde nan yava, ne min chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ama dito chahn nune nan vah me. Ate hua chi quenda nune vah me, te nan yava va name yahn. ⁴⁹Me ihyan che rihnevan ye ndudo yahn, ne hua redinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca tama ihyan che chihno ye vaco ye, nde hua chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ama dito chahn nune nan vah me. Ndora vah me, ne chihno chinda.

Nduhca che chitahno ama capitán

7 ¹Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye yan Capernaum. ²Ama capitán che va ye yan

min ne, va sahn decahya yahn ye che ama yahino ye sahn, ne chetah cah sahn. Ama tahn ndi se, adeche coh se. ³Cuahn che checadino capitán me yahn Dihvo vo che redin ye vederihno ne, dechuh ye ama o ihyan ndinan yahn ihyan nación yahn Israel, cava che caca ye favor ihyan che cahñ ye, ne din ye che ndoyahn sahn decahya me. ⁴Chahn ihyan chahn nan Dihvo vo, ne ama chica ye favor ihyan, ne rahn ye:

—Capitán cah ne, ndahca che conan ne ihyan, ⁵te yahino ye nación yuhn vo, ne chihno ye ama yaco yahn nuhn.

⁶Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn. Cuahn che a nda nino ye ne, dechuh capitán me ndudo nduco ama o amigo yahn ye, rahn ye tuhca:

—Dihvé, hua denduh ne ndih cava no u, che chi ne nde chete vacó. ⁷A devanó te u ne, ndiyu ihyan che co chí nan ne. Nde nan che cochi ne, cuihquentiyon ne, ne ndoyahn sahn decahya yáhn. ⁸Che cahcantiyon ne ne, a devanó te va che conahn, te namin u ne, va ihyan che te ye vederihquentiyon quenán cumá, ne vate sandado yáhn. Rihquentiyón ama se che cahñ se, ne rahn se, ne rihquentiyón tama se che chi se, ne rechi se, ne nducuahn che rihquentiyón sahn decahya yáhn ne, redinahn se.

⁹Yahn che tihca rahn capitán me ne, cuahn ino Dihvo vo, ne chaconan ye, ndihchero ye ihyan che nduco ye, ne rahn ye:

—Cuaco rahn rí nchuhn te nde numachahte nación yuhn vo ne, hua rendacá ihyan che tihca ama ritahno ye.

¹⁰Cuahn che ndaconan ihyan che chahn ye ntiyon yahn capitán me ne, ntaca ye sahn che adeche coh me che a ntoyahn se.

***Ndedetuhche Dihvo vo Jesucristo ama
tenahn, daya ama ndahta vah***

¹¹Chihno min ne, Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye man, ama yahn ca ihyan man, cuahn ye ama yan che duche Naín. ¹²Cuahn che nda ye viyan me ne, tahn nun ye ihyan che cuahn ye cuhche ye ama tenahn daya ama ndahta vah. Ama ndiyahn ra sahn dihn min yahn ndahta vah me, ne ama yahn ihyan nduco ye. ¹³Cuahn che ndihche Dihvo vo ndahta vah me ne, quenán vahino ye tahn, ne rahn ye ri ye tahn:

—Hua cueque.

¹⁴Tuhme chahn nda ye, ne cah tah ye yave yahn tenahn me, ne sahn che nda se yave me ne, chahtendi rino se. Rahn ye ri ye tenahn me:

—¡Cuenecuen!

¹⁵Ndetahno necuan sahn dihn che a ndih me, ne canan rente se. Tuhme necah Dihvo vo sahn chaco se. ¹⁶Ama cuahn ino nducoyaca ihyan, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ne rahn ye:

—Nda ama profeta van uvo, ihyan yahn Dendiohs. ¡Ama chahte vederihquentiyon quenana cuma ye! Dechuh Dendiohs ihyan.

¹⁷Ama chetuhn ndudo yahn vederihno che din Dihvo vo numachahte estado yahn Judea man, nduh cuan nan che nino min man.

***Dechuh Juan Bautista ihyan che rinduco
ye ihyan nan Dihvo vo Jesucristo***

¹⁸Ihyan che rinduco ye Juan Bautista ne, rahn ye ri ye ihyan yahn nducuahn vederihno che redin Dihvo vo. Tuhme cah Juan o ihyan chahn, ¹⁹ne dechuh ye ihyan cava che tumerune ye Dihvo vo, a ihyan min niyon ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehense, o cuahtenan rino ye tama ihyan. ²⁰Nda ihyan chahn nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Juan Bautista ne, dechuh ye nuhn, tumerune nuhn ndih: ¡A ndih ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense, o cuahtenan rino nuhn tama ihyan ne?

²¹Ura min din Dihvo vo che ndoyahn ama yahn ihyan cah man, din ye che chi ro nan ihyan che ve nan ye man, ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan man. ²²Tuhme ndahconan ye yahn ihyan chahn che dechuh Juan:

—Conahn nchuhn, cuenecah cuande ne Juan yahn nducuahn che ndihchero ne man, che chihnevan ne man. Ihyan che ve nan ye ne, redin che ri ro nan ye. Ihyan che ndi cheche cah ye ne, redin che rica ye. Ihyan che ndi ye cah che rechayute ne, redin che rendoyahn ye. Ihyan che a ndih ye ne, rendedetuhché ihyan. Ihyan che necun ye ne, ricuahn ndudo ndah yahn Dendiohs ihyan. ²³Ndah ro yahn ihyan che ritahno ye che dechuh Dendiohs u.

²⁴Cuahn che conahn ihyan chahn ne, rente Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min yahn Juan, ne rahn ye:

—¿Deh che chahn nchuhn, ndihchero ne min yahn nan che metah duhva? ¿A ama nduco che ra yuhne? ²⁵¿Duh che chahn nchuhn, ndihchero ne tuhme? ¿A ama sahn che ninevaca se nduco tino ndah? A devano nchuhn te sahn che renevaca se nduco tino ndah man, rahte se vihco man ne, sahn chahn ne, chete vaco rey chenun se. ²⁶Tuhme ne, ¿duhra che chahn nchuhn, ndihchero ne? ¿A ndiyu ama profeta? Cuaco niyon, te ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon che quenan cuma ye che co ihyan profeta chenahn. ²⁷A yahn ihyan min che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Con dihche, dechuh ama sahn tahque menan ca che co di, cuahndudo se ndudo yahn.

Cahcoyan se chedave yahn ihyan, cava che nevah necun ye di.

²⁸Rahn ri nchuhn te van nducoyaca ihyan iyehne ne, Juan Bautista che tahque chahte vederihquentiyon che quenan cuma ye. Ate ihyan che tahque necun ye van ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne, tahque ndah ro yahn ye che co ihyan min.

²⁹Cuahn che tihca rahn Dihvo vo ne, ama yahn ihyan yan, nde sahn rica tumecadiyo, ndeva ye yavenan Dendiohs, te chahn ye, chehdene Juan ihyan. ³⁰Ate sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, chahcotahn se che rihquentiyon Dendiohs, te hua chahn se che chehdene Juan sahn. ³¹Tuhme rahn Dihvo vo:

—¿Deh cahma yahn nchuhn che vate ne man ro cuh ne?

³²Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, nduhchan sahn cahya che rahn se ri se combiero yahn se: “Tive nuhn cu retive, ne hua ndeh nchuhn. Cah ran nuhn nduhca che rah ran ihyan nan ndih tenahn, ne hua chaco nchuhn.” ³³Tihchan nchuhn, te nda Juan Bautista, ne hua cheh ye pan, nde hua chih ye vino, ne rahn ne te quenun vaco chihnga ihyan. ³⁴Nda u che rinducó nducoyaca ihyan, ne reh man, ri man, ne rahn nchuhn: “Nga ama se, ne ama reh se man, ama rih se vino man, rinduco se ihyan nunde man, sahn rica tumecadiyo man.” ³⁵Ate dehve din yahn che tihca rahn nchuhn, te nducoyaca ihyan devano, renahn ye te vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che richihve.

Nchahco Dihvo vo Jesucristo yahn ama tahn nunde

³⁶Ama sahn fariseo ne, yahve se Dihvo vo che cheh ye nduco se, ne cuahn ye ndevaco se. ³⁷Ama tahn nunde che va te yan min ne, checadino te che min chete vaco sahn fariseo me va Dihvo vo, reh ye. Tuhme nda te, nda te ama frasco nunedan. ³⁸Chahn nda te, ne chehntihya te nan Dihvo vo. Ama raco te, ne canan te redcahnda te cah ye nduco nune ndutenan te. Rendedetih te nduco yudo tin te. Retenan te cah ye, ne chacotahma te nunedan me. ³⁹Ndihche sahn fariseo me, ne ndedecadino se: “Tahn tih ne, chihnga ihyan te. Ndete che cuaco che profeta ihyan tih ne, cadino ye duh ihyan te.”

⁴⁰Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn fariseo me:

—Simón, nté ama ejemplo, cahneven.

Ndahconan Simón:

—Ihyan Ricuahn, cuente ne, cahneván.

⁴¹Rahn ye:

—O se ne, quendihco se yahn ama ihyan. Ama se ne, quendihco se uhn ciento, ne tama se ne, quendihco se o raco ndiche.

⁴²Nducote metah dehva yahn sahn chahn ne, hua chi nedihve se yahn ye. Ate nchahco ye yahn nduh che o se. Man ne, cahme co u: ¿Cha sahn chahn che tahque yahino se ihyan min ne?

⁴³Ndahconan Simón:

—Rahcó te sahn che tahque ndeh quendihco se yahn ye.

Rahn Dihvo vo ri ye Simón:

—Ndahca rahn.

⁴⁴Chaconan ye, ndihchero ye ndahta me, ne tuhme rahn ye ri ye Simón:

—¿A chihque cudado nduhca che din ndahta tih ne? Chenda chete vague, ne hua te nune cava che ntu cah, ate ndahta tih ne, decahnda te cah nduco nune ndutenan te, ne ndedetih te nduco yudo tin te. ⁴⁵Di ne, hua tenan u che nevahnecon u, ate ndahta tih ne, nde ura che nda ndevaue, nde meniyon ne, hua reguan te retenan te cah. ⁴⁶Hua chih aceite tin, ate ndahta tih ne, chacotahma te nunedan cah. ⁴⁷Chemin che rahn ri di te nducote ama va vedeyahino yahn te ne, codevene te va vederenchahco cava te, andahre ama quendihco te nunde. Ate ihyan che ndaca ye vederenchahco yahn tah sihn che quendihco ye ne, hua chahte vedeyahino yahn ye.

⁴⁸Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ndahta me:

—A nchahcó nunde yehn.

⁴⁹Nducoyaca ihyan che vate ye min, reh ye nduco Dihvo vo ne, ndedecadino ye: “¿Duhra sahn tih che rahco se che renchahco se nunde yahn ihyan?”

⁵⁰Ate rahn Dihvo vo ri ye ndahta me:

—Yahn che chitehne ne, ndaque vederenchahco. Conahn. Dehve rahque.

Yahn ihyan ndahta che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo

8 ¹Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh yan nduh yan, ricuahn ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduco ye nduh che ndichio apóstol yahn ye. ²Namin nduco ye yahn ihyan ndahta che ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan man, ihyan ndahta che din ye che ndoyahn ye man. Van ndahta chahn nduco María yahn yan Magdala, ihyan min che chenun ndache vaco chihnga ro menan, ndetendah ye. ³Namin nduco Juana, ndahta yahn Chuza, ama sahn ndinan yahn rey Herodes. Nduco Susana man, nduco yahn ca ndahta che chinan ye Dihvo vo nduco tume yahn ye man.

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata

⁴Ama yahn ihyan yahn queri ama yan, ndo dama ye nan Dihvo vo, ne nte ye ejemplo cuh, chihnevan ihyan chahn:

⁵—Cuahn ama ihyan, retuhdo ye ndute ndata yahn ye. Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune. Chemin ne, chendinun ihyan, ne nda yahda, ne cheh te. ⁶Te neve ndute ne, chera nan tu. Cuahn che quendah ne, tih yahn che ndo cuma yahn nan tu me. ⁷Te neve ndute ne, chera van chano yan. Chihta dama nduco chano yan chahn, ne quenun man chendata me. ⁸Te neve ndute ne, chera nan yahn ndah, ne quendah, ne chi yahn, cade ciento queri ama.

Chihno nte ye ejemplo me ne, tuhme ama dito rahn ye:

—Nducoyaca nchuhn, ¡cuendedecadino ndah ne yahn ejemplo me!

Rahn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che rente ye ejemplo

⁹Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn ihyan:

—¿Deh conahn ejemplo che nte ne me ne?

¹⁰Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, te Dendiohs che conahn ne yahn vederihquentiyon yahn ye. Ate ihyan chenahn sih ne, renté nduco ye deman nduco ejemplo, cava che ndihchero no ye, ne hua nchanan ye, cahnevan no ye, ne hua conahn ye.

Te cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me

¹¹Tuhca conahn ejemplo me: Ndute ndata me ne, nduhca Ndudo yahn Dendiohs. ¹²Ndute che chera chihto yune me ne, nduhca ndudo che rihnevan ama o ihyan, ne ndetahno renda chundah, ne rehnevi se Ndudo me chete chedave yahn ye, cava che hua cotahno ye, ne hua ndevahn ye. ¹³Ndute che chera nan tu me ne, nduhca Ndudo che rihnevan tama te o ihyan, ne renevahnecun ye numacuahn vedeyeno. Ate nduhca chendata che metah cua yano dihyoduto tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye, o redin tan ihyan nduco ye cava Ndudo me ne, ndetahno rihcoman ye. ¹⁴Ndute che chera van chano yan me ne, nduhca Ndudo che rihnevan tama te o ihyan, ate ama rendedecadino ye yahn ntiyon yahn ye ro ro man, nahn yahn ye vedecuihca che va iyehanse cuh man, nahn quendi ye vedeyeno yahn man ye man. Chemin che hua ri redin Ndudo me che ndah nduco ye. ¹⁵Ate ndute che chera nan yahn ndah me ne, nduhca Ndudo che rihnevan tama te o ihyan, ne renevahnecun ye numacuahn chedave yahn ye, ne riquendi ye. Ihyan chahn che redin Ndudo yahn Dendiohs che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn candil

¹⁶Quendi Dihvo vo ricuahn ye:

—Nde ama ihyan ne, hua renahn yahn ye ama candil cava che cahco ndeh ye man cajun, o man yundo. Rihco ye nan che yaco, cava che co ro dave yahn ihyan che renda ye. ¹⁷Tihca nducuahn che rahn ri nchuhn cuahn che a deman vo ne, va che cuahndudo nchuhn, cahnevan ihyan. Nducuahn che rahn, andahre ama rih cava che conahn ihyan, ate conahn ye.

¹⁸Chemin che cuihnevan ndah nchuhn ndudo che rahn, te ihyan che ndah renahn ye ne, nde tahque ndah ca conahn ye,

ne ihyan che hua ndah renahn ye ne, va che conan ye nde tah sihn che chenahn ye.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

¹⁹Nda chaco Dihvo vo nduco dihno ye, ne hua chi chenda ihyan chahn nan che quenun ye, te ama yahn ihyan chenun ye min. ²⁰Tuhme rahn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, nahn ndihchero ye ndih.

²¹Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs, ne redinahn ye ne, a ihyan chahn che rendihché ihyan nduhca chacó man, nduhca dihnó man.

Chihco dihn Dihvo vo Jesucristo yuhne tan

²²Ama yune ne, chenda Dihvo vo chete ama barco nduco ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn tama lado viche cah.

Tuhme cuahn ye nduco vih. ²³Ura che cuahn ye nduco vih ne, quiyado Dihvo vo, ne canan rano yuhne tan, nde a rito nune chete barco me, adeche cuehchenun chete vine me.

²⁴Chahn ihyan chahn, ndedetuhche ye Dihvo vo, ne rahn ye:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn! ¡Cuentuche ne, te adeche cuehchenun vo van nune!

Necuan Dihvo vo, ne chihco dihn ye yuhne tan me, ne quendite dihn vine me. ²⁵Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—¿A hua ritahno nchuhn?

Ate ihyan chahn ne, ama rahn ino ye, ama redihya ye ri, ne retumarune vih ye:

—¿Duhra ihyan cuh?, te nde yuhne, nde vine, redinahn che rihquentiyon ye.

Ama sahn yan Gadara che chenun vaco chihnga sahn

²⁶Chihno min ne, nda ihyan chahn yan Gadara, ama yan che va tama lado viche yahn vine yahn Galilea. ²⁷Ndetahn che ndiquendah Dihvo vo chete barco me ne, nda ama sahn yan min nan ye. Sahn min ne, a rahn cuahn che chenun vaco chihnga sahn. Devane se, quechica se, nde hua quenun se vaco se, te nan rehche tenahn ne, min quenun se. ²⁸Cuahn che

ndihchero se Dihvo vo ne, chahn nda se, chehntihya se nan ye, ne cah se:

—Jesús, Daya Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ¿dehco che recahdenun ne yune yahn? Ricá favor ndih che hua din ne che chuhríhn.

²⁹Tihca rahn se, te Dihvo vo ne, a chihquentiyon ye vaco chihnga chahn che ndiquendaḥ sahn. Ama ndeh yune cuahn che retumangan vaco chihnga chahn sahn ne, redechiche ihyan sahn nduco cadena, ate rihno rendeh se cadena me, ne riquenda vaco chihnga chahn sahn van chano. ³⁰Dihvo vo ne, tumerune ye sahn:

—¿Deh doche ne?

Ndahconan se:

—Legión duché.

Tihca duche se yahn che ama yahn vaco chihnga chenun sahn. ³¹Ama chica vaco chihnga chahn favor ihyan che hua dechuh ye van ruchiyahn. ³²Min nino van chano ne, chenan ama yahn cuche, reh te. Ama chica vaco chihnga chahn che cah yune ye che conda chete cuche chahn, ne cah yune ye. ³³Tuhme ndiquendaḥ vaco chihnga chahn sahn min, ne chenda cuche chahn. Cuche chahn ne, cochahn te, rano te nan ndava, ne cheranun te chete vine me, cuahn ico te.

³⁴Cuahn che ndihchero sahn che redin cudado cuche chahn che tihca chi ne, chano se. Cuahn se, chengo se ihyan viyan man, ihyan rancho man. ³⁵Tuhme cuahn ihyan viyan ndihchero ye deh che chi. Cuahn che nda ihyan chahn nan che quenun Dihvo vo ne, ndihchero ye sahn min che a ntiquendaḥ vaco chahn sahn. Va se chihto nan Dihvo vo, quenun se tino yahn se. A va cuaco dave yahn se, ne dihya ihyan chahn chi. ³⁶Tuhme ihyan che ndihchero ye ne, rente ye nduco ihyan che nda chahn taça chi che ndiquendaḥ vaco chihnga chahn sahn min. ³⁷Nducoyaca ihyan che vate ye yahn yahn van Gadara, ama dihya ye chi. Chemin che rahn ye ri ye Dihvo vo che ndaca ye van min. Tuhme chenda Dihvo vo chete barco, conahn ye. ³⁸Sahn che a ntiquendaḥ vaco chahn sahn ne, ama rica se Dihvo vo che cah yune ye che conduco se ihyan. Ate hua cah yune ye, ne rahn ye ri ye sahn:

³⁹—Conahn cuahn ndevaque, ne cuente yahn vederihno chahte che din Dendiohs ndoque.

Tuhme conahn se, ne chacotuhn se ndudo numacuahn viyan me yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se.

Rica Jairo cava tahn dihn daya se

⁴⁰Cuahn che ndaconan Dihvo vo viche lado cuh yahn vine me ne, ama yahn ihyan nevahneacun ye ihyan numacuahn vedeyeno, te nducoyaca ye ne, chenan rino ye ihyan. ⁴¹Ura min nda ama sahn ndinan yahn yaco, duche se Jairo, ne chehntihya se nan Dihvo vo, chica se favor ihyan, cava che cahn ye vaco se, ⁴²te va ama ndiyahn ra tahn dihn yahn se, a ri te tenduh ndichio nduyo. Chetah cah tahn, adeche coh te. Tuhme cuahn Dihvo vo, ne nde hua ri che caca ye, te ama yahn ihyan nduco ye.

Ndoyahn ama ndahta che nahn tah te tino yahn Dihvo vo Jesucristo

⁴³Min van ihyan chahn, nduco ama ndahta che cah te, rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenah cah me tahn, ne a chihno nducuahn yahn te che va che renehive te sahn doctor. Ate nde ama se hua chi dico se tahn. ⁴⁴Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, nahn tah te tino yahn ye, ne ndetahno cheguan rahn yun me tahn.

⁴⁵Tuhme tumerune Dihvo vo:

—¿Duh nahn tah tino yahn ne?

Nducoyaca ye rahn ye te ndiyu ihyan chahn. Pedro nduco combiero yahn ye ne, rahn ye:

—Ihyan Ricuahn, ama yahn ihyan chenun chiche ye chihto nan ne, ¿dehco che retumerune ne duh nahn tah tino yahn ne?

⁴⁶Ate rahn Dihvo vo:

—Va duh che nahn tah tino yahn, te checadino che ndoyahn ama ihyan nduco vederihquentiyon yahn.

⁴⁷Ndihche ndahta me che a checadino Dihvo vo, ne chahn nda te, chehntihya te nan ye, nde tuno rendoh te. Tuhme necah cuande te ihyan nan nducoyaca ihyan yan deh cuande che nahn tah te tino yahn ye man, nduhca che ndetahno ndoyahn te man. ⁴⁸Rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Dayá, yahn che chitehne ne, a ndoyehn. Dehve rahque. Co conahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tahn dihn yahn Jairo

⁴⁹Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda ama ihyan ndevaco Jairo, ne rahn ye:

—A chih tahn dihn daya ne. Ametah deh cuande che quenda ne Ihyan Ricuahn.

⁵⁰Chihnevan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye Jairo:

—Hua co ran. Cuitehne che co conán di, ne tahn dihn daye ne, ndaconan conan te.

⁵¹Cuahn che nda ye ndevaco se ne, hua cah yune ye che chenda nducoyaca ihyan nduco ye, deman Pedro man, Jacobo man, Juan man, nduco chida tahn dihn me man, nduco chaco te man. ⁵²Rah ran nducoyaca ihyan man, raco ye man, cava tahn dihn me. Ate rahn Dihvo vo:

—Hua cuaco nchuhn, te tahn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyado te.

⁵³Ate riyon nan ihyan chahn ihyan, te a devano ye te tahn dihn me ne, a ndih te. ⁵⁴Tuhme chetah Dihvo vo tah te, ne ama dito rahn ye:

—Tahn dihn, ¡cuenecuen!

⁵⁵Nta vaco tahn dihn me, ne ndetahnno necuan te.

Chihquentiyon Dihvo vo che cah ihyan chahn, cheh te.

⁵⁶Chida te nduco chaco te ne, ama cuahn ino ye. Ate chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn che hua cahma ye nduco nde ama ihyan, che ndedetuhche ye tahn.

Dechuh Dihvo vo Jesucristo nduh che ndichio apóstol che chahn ye cahndudo ye

9 ¹Ama yune ne, din dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cah ye vederihquentiyon ihyan chahn cava che ndetendah ye vaco chihnga man, din ye che ndoyahn ihyan cah man. ²Dechuh ye ihyan chahn che cahñ ye cuahndudo ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, din ye che ndoyahn ihyan cah man.

³Chihquentiyon ye ihyan chahn:

—Hua dehva quenda nchuhn cuahn yune. Nde indahco, nde dino, nde pan, nde tume, hua quenda ne. A cahteca no ne che chenun ne; hua quenda ne tama. ⁴Adecotino vaco ihyan che condá nchuhn ne, min cuahtenan ne nde tuno ro che ndaca

ne yān min. ⁵Nān che hua ntumanecun ihyan nchuhn ne, cuendiquendāh ne yān min, ne condāhde ne yune yāhn che chenān cāh ne, cāva che cadino ihyan chahn te hua ndāhca din ye.

⁶Tuhme cuahn ihyan chahn nducuahn yān, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs mān, redin ye che rendoyahn ihyan cah mān.

Herodes ne, nahn ndihchero ye Dihvo vo Jesucristo

⁷Checadino rey Herodes yahn vederihno che redin Dihvo vo, ate hua devano ye duh ihyan min yahn che nāhn ihyan ne, rāhn ye te Juān Bautista ntuche ye vān tenāhn. ⁸Te nāhn ihyan ne, rāhn ye te profeta Elías nuhnde ro ye. Nāhn tun ihyan ne, rāhn ye te āma cha ihyan profeta che chahte ye a rāhn me, ntuche ye. ⁹Tuhme rāhn Herodes:

—Juān ne, u dechúh che chica yān sandādo dādo ye. ¿Duhra ihyan cāh che rihnevān che rente ihyan yahn ye tuhme ne? Chemin che nahn ndihchero ye Dihvo vo.

Cāh Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

¹⁰Cuahn che ndaconan ihyan apóstol chahn ne, necāh cuande ye Dihvo vo yahn nducuahn che din ye nān che chahtechica ye. Tuhme quenda Dihvo vo ihyan chahn āma cuān nān che metah duhva nino yān Betsaida. ¹¹Ate checadino ihyan yān, ne āma yāhn ye cuahn ye quendi ye Dihvo vo. Cuahn che nda ye nān che quenun Dihvo vo ne, chicuahn Dihvo vo ihyan chahn yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne din ye che ndoyahn ihyan che cah ye.

¹²Cuahn che a chi chino ne, ndo dāma nduh che ndichio apóstol chahn nān Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Cuedechuh ne ihyan sih yān che nino mān, nān rancho mān, cāva che cua ye che cheh ye mān, ndāca nān che cuahtenan ye mān, te muhn nān che chenān vo ne, metah dehva.

¹³Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cāh nchuhn, cheh ihyan sih.

Rāhn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Uhn ra pān nduco o yāhca va yahn nuhn, atenān che cāhn nuhn, cua nuhn che cheh nducoyāca ihyan sih.

¹⁴Ihyan chahn ne, ri ye tenduh uhn mil che deman ihyan chahn. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihquentiyon nchuhn che co dama ihyan sih, cuahte ye cade o raco ndiche ye queri ama cuan.

¹⁵Tihca din ihyan chahn, ne chahte nducoyaca ihyan.

¹⁶Tuhme chetah Dihvo vo nduh che uhn pan me nduco o yahca chahn, ne chenihyon nan ye nan ro, necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Ndeh ye, ne cah ye ihyan apóstol cava che cah ye, cheh ihyan che ndi dama chahn. ¹⁷Cheh nducoyaca ihyan chahn nduhva che rica chedave yahn ye. Chihno min ne, nedin dama ye che ngava, ne chi ndichio cuahte.

***Rahn Pedro te a Dihvo vo Jesucristo che dechuh
Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehmse***

¹⁸Ama ro ne, quenán Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye, ne man ye revah ye ama lado. Chihno min ne, tumerune ye ihyan chahn:

—¿Duh u, rahn ihyan ne?

¹⁹Ndahconan ihyan chahn:

—Nahn ihyan ne, rahn ye te ndih ne, Juan Bautista. Nahn ye ne, rahn ye te ndih ne, Elías. Nahn tun ye ne, rahn ye te ndih ne, ama cha ihyan profeta che chahte ye a rahn me, ntuche ye.

²⁰Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—Me nchuhn, ¿deh rahn ne yahn ne?

Ndahconan Pedro:

—A ndih che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ne ihyan iyehmse.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²¹Tuhme chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn che hua nuhnde ye che a ihyan min che a va che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehmse. ²²Quendi ye rahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che ama chuhríhn. Intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndahchenan se u, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

²³Chihno min ne, rahn ye nduco nducoyaca ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye vedeyeno yahn man ye. Andahre nahn yah se

ihyan n̄an cruz, ate va che conduco ye u ro ro. ²⁴Tihc̄a, te adecoduhno ihyan che cahcom̄an ye u che nahn ndedevahn m̄an ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye. Ate ihyan che cahco mendahn ye ihyan, coh ye cava u ne, ihyan min che cuaco ne, ndevahn ye. ²⁵Nde tah hua cochihve che nedin d̄ama ihyan nducuahñ vedecuihca che va iyehñse ndete che conda ye. ²⁶Adecoduhno ihyan che co cuihn̄an ye cava u nduco ndudo yáhn ne, tihc̄a u che rinducó nducoyaca ihyan ne, co cuihn̄an cava ihyan min ro che ndá nduco ángel ndah numacuahn vederihquentiyon yáhn m̄an, numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá m̄an. ²⁷Cuaco ráhn rí nchuhn te o ino ihyan che chenun ye muhn ne, hua coh ye nde nda ro che ndihchero ye che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ndo diyahn Dihvo vo Jesucristo

²⁸Chihno tenduh nine ro che tihc̄a ráhn Dihvo vo ne, quenda ye Pedro m̄an, Jacobo m̄an, Juan m̄an, ne cocha ye ama tingüete cava che covah ye. ²⁹Numanahn che revah ye ne, ndo diyahn ye. Tino yahn ye ne, ama ndo cua, ama diyahn ro. ³⁰Adenan chihnde ro o ndaco, rente ye nduco Dihvo vo. Ihyan chahn ne, Moisés nduco Elías. ³¹Quendihco dave yahn vahchetero, ne rente ihyan chahn nduco Dihvo vo yahn che va che cahno sahn nunde ihyan min yan Jerusalén. ³²Pedro nduco combiero yahn ye ne, ama rendave yahnde ye. Cuahn che ntah ndutin̄an ye ne, ndihchero ye che ama ndo diyahn Dihvo vo. Namin ndihchero ye ihyan che o chahn che chenun ye min nduco ye. ³³Ura che a nahñ Moisés nduco Elías ne, ráhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahñ, jñdahc̄a che cuahtenan vo muhn! Dendah nuhn ino vache vah, ama n̄an che cuhnde ne, ne t̄ama n̄an che cuhnde Moisés, ne t̄ama n̄an che cuhnde Elías.

Nde hua devano Pedro deh che ráhn ye. ³⁴Numanahn che ráhn ye ne, chiya ama man, ne ama dihya ihyan chahn chi che chenun ye van man me. ³⁵Van man me ne, chihnevan ihyan chahn ndudo che ráhn Dendiohs:

—Sahn tih che Dayá. Yahinó sahn. Che cahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

³⁶Chihno che chihnevan ihyan chahn ndudo me ne, a deman Dihvo vo nti ye. Tahñ min ne, hua ráhn ihyan chahn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ye.

***Ndetendah Dihvo vo Jesucristo vaco chihnga
che quenun ama sahn dihn***

³⁷Tama ro me ne, cuenchahn ihyan chahn cuete me, ne ama yahn ihyan chahn ye, chendi yune ye Dihvo vo. ³⁸Van ihyan chahn ne, rahn ama se numa dito:

—Ihyan Ricuahn, conan vahino ne u. Condihero ne cava sahn dihn yahn, te ama ndiyahn ra se yahn. ³⁹Ama vaco chihnga retumangan sahn, ne adenan rah se. Ama dito rendoh se, riche yan chende se. Rihno renuhn yah sahn, ne hua nahn cahcoman sahn. ⁴⁰A chicá favor ihyan apóstol yahn ne che ndetendah ye vaco chihnga me sahn, ate hua chi ndetendah ye.

⁴¹Ndahconan Dihvo vo:

—iAma yah rí cava nchuhn, ihyan nunde che hua ritahno ne! ¿A numacuahn ro conán nduco nchuhn? ¿Tava ro va che cochá nduco ne? Cuehn, ngua daye.

⁴²Ura che nda sahn dihn me ne, tumangan vaco chihnga me sahn, ne chendava se ndiyahn, rih dihca se. Ate ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne nenecah ye sahn chida se.

⁴³Nducoyaca ihyan ne, ama rahn ino ye yahn vederihno chahte che tihca din Dendiohs.

Tama yune rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

Namin nducoyaca ye rahn ino ye yahn nducuahn vederihno che redin Dihvo vo. Rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye:

⁴⁴Ndah conun ino nchuhn ndudo che rahn nduco ne. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che necah se u tah sahn nunde.

⁴⁵Ate hua chenahn ihyan chahn che rahn ye, te vahche yahn ye cava che conahn ye, ne vah ye tumerune ye deh conahn ndudo min.

¿Duh che tahque ndinan ne?

⁴⁶Ihyan apóstol chahn ne, rente ye van man ye nduco vih, cha ye che tahque conan ye. ⁴⁷Checadino Dihvo vo che tihca rendedecadino ihyan chahn, ne chetah ye ama lihn. Chehndi ye nan ye, ⁴⁸ne rahn ye nduco ihyan chahn:

—Adecoduhno ihyan che nevahne^{cun} ye lihn cuh che cuande yáhn ne, u nevahne^{cun} ye. Adecoduhno ihyan che nevahne^{cun} ye u ne, Ihyan che dechuh ye u nevahne^{cun} ye. Adecoduhno ihyan che tahque necun ye vān nducoyāca nchuhn ne, ihyan min che tahque ndinān ye.

Ihyan che hua tān ye nduco vo ne, rinan ye uvo

⁴⁹Tuhme rāhn Juān ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndihchero nuhn āma ihyan che, nduco che rāhn no ye che duche ne ne, rendetendāh ye vaco chihngā. Ate hua cāh yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

⁵⁰Rāhn Dihvo vo ri ye Juān:

—Hua cāhca tān nchuhn che tihcā redin ye, te ihyan che hua tān ye nduco vo ne, rinan ye uvo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihya ye Jacobo nduco Juān

⁵¹Cuahn che a ndā nino ro che va che nāhn Dihvo vo vahchetero ne, chihco dāma ino ye, ne cuahn ye yān Jerusalén. ⁵²Dechuh menān ye āma o ihyan apóstol āma cuān yān yahn Samaria, cāva che nuhn ihyan chahn nān che conan ye. ⁵³Ate ihyan yān min ne, hua nevahne^{cun} ye Dihvo vo, te a devano ye te yān Jerusalén cāhn ye. ⁵⁴Cuahn che ndihchero Jacobo nduco Juān che tihcā ne, rāhn ye:

—Dihve nuhn, nduhcā che chihquentiyon ihyan profeta Elías che chera yāhn che chica nān ro, ne chiche āma yāhn ihyan ne, ¿a nahn ne che tihcā din vo, ne cuihno cuco ihyan yān tih ne?

⁵⁵Chaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne chihya ye ihyan:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne ti rica vedetān yahn ne che tihcā rāhn ne, ⁵⁶te u che rinducó nducoyāca ihyan ne, ndā cāva che ndedevāhn ihyan, ndiyu cāva che decuihnó ihyan.

Tuhme chuh dāma ye, cuahn ye tāma yān nduco vih.

Sāhn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

⁵⁷Cuahn che a chenun yune ihyan chahn ne, rāhn āma se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, conducó ndih adecotino che cāhn ne.

⁵⁸Rāhn Dihvo vo ri ye sāhn:

—Yuhne ne, va ive vaço te; yahda ne, va nan che rahte te, ate u che rinducó nducoyaça ihyan ne, metah nde nan che conditenán.

⁵⁹Tama se ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuhn vo, condoque u.

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, te yune ne che conán nan chidá nde nda ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

⁶⁰Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuihcoman ihyan che hua ritahno ye u, te anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs. Ihyan chahn co cuhche ye tenahn yahn ye. Me di ne, cuehn cuahndode ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁶¹Rahn tama se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, cahn conducó ndih, ate te yune ne che dinoca cahn cahmá nduco ihyan yahn che chenun ye ndevacó, te va che cahcomán ihyan.

⁶²Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nduhca che hua cochihve ntiyon yahn ihyan che ndaconan ye cuahn vedame ye ura che rih rine ye nduco curuhnyahn ne, tihca hua cochihve che hua riquendi ihyan vederihquentiyon yahn Dendiohs cuahn dama.

*Dechuh Dihvo vo Jesucristo ino raco ndiche
ihyan che chahn ye cahndudo ye*

10 ¹Chihno min ne, tendahnun Dihvo vo te ino raco ndiche ihyan che rinduco ye ihyan, ne dechuh ye ihyan chahn cade o ye queri ama yan cuahn nan che va che chuh man ye. ²Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che ndeh ndute ndata cuahn che ama riyahn ne, tihca ama yahn ihyan che nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. Chemin che cuica nchuhn Dihvo vo Dendiohs che dechuh ca ye ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn ye. ³Cuahn nchuhn, te u dechuh nchuhn nduhca che cahn itecuche van lobo. ⁴Hua quenda ne dino. Nde tume, nde ndaco, hua quenda ne. Nde hua cuahtendi ne yune cava che necah ne Dendiohs nde ama ihyan. ⁵Cuahn che condá nchuhn ama vah ne, cahma ne: “Dendiohs nduco ye nchuhn, hua dehve rahco ne.” ⁶Ndete che min quenun ama ihyan che necun ye ne, conahn nduco

ye nduhcá che cǎhma nchuhn. Ndete che hua ne, hua conahn. ⁷Cuahtenan nchuhn vah nǎn che nevahnecon ye nchuhn, ne cocheh ne mǎn, cuih ne mǎn, deh che reh ye te ye, cheh ne, te nǎn che redin ihyan ntiyon ne, a min va che quendǎh che cheh ye. Hua cǎhn nchuhn nduh vah nduh vah. ⁸Cuahn che ndǎ nchuhn adecotino yǎn nǎn che nevahnecon ye nchuhn ne, cocheh ne adecodehno che cǎhco ye nǎn ne. ⁹Codin nchuhn che ndoyahn ihyan cah che vate ye min, ne cǎhma ne nduco nducoyaca ihyan: “Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va vǎn nchuhn.” ¹⁰Ate adecotino yǎn che ndǎ nchuhn nǎn che hua nevahnecon ye nchuhn ne, cuahn che ndiquendǎh ne cuǎhn yune ne, cǎhma ne: ¹¹“Nde yune yǎhn yahn yǎn vǎco nchuhn che quenan cǎh nuhn ne, ndǎhde nuhn yahn che hua chitahno ne. Ate cuedevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va vǎn ne.” ¹²Rǎhn rí nchuhn te ro che techecǎde Dendiohs yahn ihyan ne, tahque chuhrihn ca ihyan yǎn min che co ihyan yǎn Sodoma.

***Ihyan yǎn Corazín nduco ihyan yǎn Betsaida
ne, va che co ye castigo yah***

¹³Ihyan yǎn Corazín, ¡yah rí cǎva nchuhn! Ihyan yǎn Betsaida, ¡yah rí cǎva nchuhn!, te ndete che ihyan yǎn Tiro nduco ihyan yǎn Sidón ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, ametah ro nto ino ihyan chahn nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere mǎn, chahte rǎn ye vǎn iya mǎn. ¹⁴Ate ndǎ ro che techecǎde Dendiohs yahn ihyan ne, nchuhn che tahque chuhrihn ne che co ihyan yǎn Tiro nduco ihyan yǎn Sidón. ¹⁵Namin nchuhn, ihyan yǎn Capernaum, ama yǎde ne mǎn, ama nahn conǎn ne mǎn, ate va che cuahtenun ne vǎn ruchiyǎhn. ¹⁶Me nchuhn che rinduco ne u ne, ihyan che renevahnecon ye nchuhn ne, u renevahnecon ye. Ihyan che hua renevahnecon ye nchuhn ne, u hua renevahnecon ye. Ihyan che hua renevahnecon ye u ne, hua renevahnecon ye Ihyan che dechuh ye u.

***Ndaconan ihyan che ino raco ndiche chahn
che dechuh Dihvo vo Jesucristo***

¹⁷Ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo ne, ntǎ ye. Ama yeno ye, ne rǎhn ye:

—Dihve nuhn, nde vaco chihnga ne, redinahn yahn nuhn yahn vederihquentiyon che te ne, chenán cuma nuhn.

¹⁸Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuāco, te u ne, ndihcheró sahn chundah che nduhca che riya cuah, rica se nan ro, rendah se nde ndiyahn. ¹⁹U té vederihquentiyon, chenán cuma nchuhn, ne ndahco ndiya ne vederihquentiyon yahn chundah. Andahre condinun ne cu tan man, itedahn man, ate hua dehva co yahn ne. ²⁰Nchuhn ne, nde hua nduh co yeno ne che redinahn vaco chihnga che rihquentiyon ne. Tahque co yeno ne yahn che a chenán caca ne vahchetero.

Ama chi yeno Dihvo vo Jesucristo

²¹Ura min ne, din Vaco Dendiohs che ama chi yeno Dihvo vo, ne covah ye:

—Chida man, ndih che dendah ne vahchetero man, iyehanse man. U rendevá numacuahn vedeyeno yavenan ne, te chihco ndeh ne vededevano yahn ne nan ihyan che rahco ye che ama devano ye, ne cah ne, chi devano ihyan che necun ye. Chidá, tihca din ne, te tihca nahn man ne.

²²Tuhme rahn ye ri ye ihyan che nduco ye:

—Chidá ne, ndahco ye nducuahn dehtenduh tãh. Nde ama ihyan hua rendihche ye duh che Daya Dendiohs. Ate Chidá ne, rendihche ye u, te u che Daya ye. Nde ama ihyan hua rendihche ye Chidá, atenán u, Daya ye man, ihyan che tendahnún ihyan man, rendihche nuhn ihyan.

²³Chaconan ye ndihchero ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne deva vih rahn ye nduco ye:

—Nchuhn ne, ama ndah ro yahn ne, ²⁴te rahn rí nchuhn te ama yahn ihyan profeta man, rey man, che chahte ye a rahn me, chenán ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuhn, ate hua ndaca ndihchero ye. Chenán ino ye che cahnevan ye che rihnevan nchuhn, ate hua ndaca chihnevan ye.

Ejemplo yahn ama sahn nación yahn Samaria

²⁵Ama sahn devano ley che dirun Moisés ne, cava che tumerande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che dín cava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

²⁶Tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Deh che ndirun nan ley che dirun Moisés ne? ¿Taca renehn ne?

²⁷Ndahconan se:

—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn man, numa ine man, numacuahn fuerza yehn man, numacuahn vederendedecadino yehn man. Namin codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahine man di.”

²⁸Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndahca ndahconen. Ndete che tihca din ne, conen vahchetero numacuahn ro.

²⁹Ate nducote hua nahn se che cora vedecuihno yahn se ne, tumerune se Dihvo vo:

—¿Duh ihyan che din yahino me ne?

³⁰Ndahconan Dihvo vo yahn se nduco ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, chica ye yan Jerusalén, cuahn ye yune che renda yan Jericó. Min tahn nun sahn duco ihyan, ne chahn se ihyan, chehnevi se nde tino yahn ye. Nuhn yah se ihyan, ne chacondihte se ihyan, ndih tahn ye, ne conahn se. ³¹Ura min chuh ama chidocuyan nan che quendite ihyan che ntaca yah me, ne chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye. ³²Namenan me ne, chuh tama chidocuyan, ama levita, ihyan che redin cudado nan ta. Ndihero ye che quendite ihyan che ntaca yah me, ne namin chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye.

³³Ate chihno min ne, nda ama sahn nación yahn Samaria nan che quendite ihyan che ntaca yah me, ne quenahino se ihyan. ³⁴Chahn nda se, ne dico se ihyan, chih se aceite nduco vino, ne dechiche se nduh cuan nan yah yahn ye. Tuhme tihde se ihyan dame yuhdo che ra se, ne quenda se ihyan ama vah, ne min din se cudado ihyan. ³⁵Tama ro me, ura che a cah se ne, tendah se tume, cah se sahn che vaco min, ne rahn se ri se vih: “Codin cudado ihyan cuh, ne cuahn che ndaconan ne, nedihve yehn tava ca tume che toh nduco ye.”

³⁶Tuhme tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Cha ihyan che ino chahn che din yahino ye ihyan che nuhn yah sahn duco chahn ne?

³⁷Ndahconan se yahn ye:

—Sahn che din se vedevahino nduco ye tahque yahino se ihyan.

Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndahca ndahconen. Namin di ne, codin yahine nducoyaca ihyan.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vaco Marta nduco María

³⁸Chihno min ne, chahn Dihvo vo ama yan lihn, vaco ama ndahta che duche te Marta. ³⁹Marta ne, va ama tahn coh te che duche te María. Tahn min ne, chihnde te nan Dihvo vo, rihnevan te ndudo yahn ye. ⁴⁰Ate Marta ne, ama va ntiyon yahn te, ne chahn te nan Dihvo vo, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihvé, ¿a hua rihco ne cudado che tahn coh ne, rihcoman te u nduco ntiyon yahn nuhn? Cahma ne co ne tahn che conan te u.

⁴¹Ndahconan Dihvo vo yahn te:

—Marta, Marta, di ne, ama rendedecadine yahn ntiyon yehn. ⁴²Ate va ama nan che tahque cochihve. María ne, tendahnun te cha che tahque ndah, ne hua duhva cahnevi yahn te.

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo nduhca che covah vo

11 ¹Ama yune ne, revah Dihvo vo, ne cuahn che a chihno covah ye ne, rahn ama ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, cuicuahn ne nuhn, covah nuhn nduhca che chicuahn Juan Bautista ihyan che chinduco ye ihyan.

²Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuahn che covah nchuhn ne, cahma ne tuhca:

Chida nuhn che va ne vahchetero,

ndahca che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne.

Ndahca che cahcantiyon ne nducoyaca ihyan.

Nduhca che rinahn nducuahn che nahn ne vahchetero ne, tihca conahn muhn iyehense cuh.

³Cuete ne che cheh nuhn man nduhca che rete ne ro ro.

⁴Cuenchahco ne nunde yahn nuhn, te namin nuhn ne, renchahco nuhn yahn nducoyaca ihyan che rendihco ye yahn nuhn.

Hua cuahnecun ne che tumerande chundah nuhn.

Cuendedevahn ne nuhn yahn nducuahn che chihnga.

⁵Tuhme quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Ndete che nān māhn yān, cahn āma cha nchuhn vaco amigo yahn ne, ne cahma ne nduco ye: “Combiro, teche ne o ino pan, tumenán, ⁶te āma amigo yāhn nda ye ndevacó, ne metah dehva che cah cheh ye”, ⁷¿a ndahconan ye nde chete vah tuhca ne?: “Hua dendoh u, te a quendité nān yundo nduco checahya yāhn, ne chendevah ne, a ntude. Hua co necuán té che riche.” ⁸Rāhn rí nchuhn te andahre hua necuan ye, te ye cava che amigo yahn ne ihyan, ate ndete che quendi ne caça ne ihyan ne, necuan ye te ye nducuahñ che nahn ne. ⁹⁻¹⁰Namin rāhn rí nchuhn: Cuica ne dehtenduh che nahn ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihca, te nducoyaca ihyan che rica ye ne, rendonda tah ye. Ihyan che renuhn ye ne, rendaca ye. Ihyan che riyahve ye ne, renane chendevah cava ye.

¹¹Ndete che caça daya āma cha nchuhn pan ne, ¿a cah ne āma tu? O ndete che caça daya nchuhn yahca, ¿a cah ne āma cu? ¹²O ndete che caça daya nchuhn āma dute tuh ne, ¿a cah ne āma itedahn? ¹³Andahre duhtuno ihyan nchuhn, ate devano cah ne dehtenduh che ndah daya ne. ¿A ndiyu tahque nun te Chida nchuhn che va ye vahchetero Vaco Ndah yahn ye nchuhn cuahn che caça ne?

***Rahn se yahn Dihvo vo Jesucristo te quenan
cuma ye vederihquentiyon yahn chundah***

¹⁴Āma yune ne, ndetendah Dihvo vo vaco chihnga che quenun āma se, nedin che ndi lihme se. Cuahn che a ndiquendah vaco chihnga me ne, a chi cahn sahn min, ne āma cuahn ino ihyan. ¹⁵Ate nahn se ne, rahn se:

—Sahn tih ne, rendetendah se vaco chihnga, te quenan cuma se vederihquentiyon yahn chundah, sahn min che ndinan se yahn vaco chihnga.

¹⁶Nahn tun se che nahn tumerande se Dihvo vo ne, rica se che din ye āma vederihno che caça vahchetero, ndihchero se. ¹⁷Ate devano Dihvo vo deh che rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete ihyan che vate ye rihquentiyon ye, cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. Namin ihyan che chenun ye āma vah, ndete che cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye, cuahtenun dāma ye. ¹⁸Namin chundah, ndete che cuhma se nduco ihyan

yahn se ne, ¿tāca co quendi cahcantiyon se? Tihca tumeruné nchuhn, te rahn ne te nduco vederihquentiyon yahn chundah, rendetendáh vaco chihnga. ¹⁹Ndete che rendetendáh vaco chihnga nduco vederihquentiyon yahn chundah ne, tuhme ¿duhra rinan combiero yahn nchuhn che rendetendáh se vaco chihnga? Man sahn chahn cahma se co se nchuhn. ²⁰Ate ndete che nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs rendetendáh vaco chihnga ne, codevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van ne.

²¹'Cuahn che ama sahn dito va che redin nduco se cudado vaco se ne, nducahn dehtenduh yahn se ne, ndahca va. ²²Ate ndete che nda tama ihyan che tahque dito ye che co sahn min ne, ndahco ndiya ye sahn, cahnevi ye nducahn dehtenduh che redin nduco se cudado vaco se, ne necahn mahñ ye nduco combiero yahn ye nducahn che cahnevi ye yahn se.

²³'Ihyan che hua rinduco ye u ne, tan ye nducó. Ihyan che hua redin ye ntiyon nducó ne, redetohnan ye ntiyon che redín.

²⁴'Cuahn che a ndiquendáh vaco chihnga ama ihyan ne, rechica nan yahn cuma, renuhn nan che conun. Ndete che hua rendaça nan che conun ne, rendedecadino: "Nahn tñn nan che ndiquendáh." ²⁵Cuahn che rendaconan ne, rentaca ihyan min nduhca ama vah che ndahca nto dave nde tuno necuco. ²⁶Tuhme rahn regua te ndache vaco che tahque chihnga, ne renda ihyan min, ne tahque rechuhrihn ye che co ro menan me.

Ndah ro yahn ihyan che redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs

²⁷Ura che rahn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, ama dito rahn ama ndahta van ihyan:

—¡Ndah ro yahn ihyan ndahta che chacoyahn ye ndih man, che tave ye ndih man!

²⁸Dihvo vo ne, rahn ye:

—Tahque ndah ro yahn ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs man, redinahn ye man.

Ihyan nunde ne, rica ye ama vederihno ndihchero ye

²⁹Cuahn che ama ndo dama ihyan ne, rahn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, duhtuno ihyan ne, rica ne vederihno. Ate vederihno ne, hua ndaca ndihchero ne.

Atenān āma vederihno nduhcā vederihno che din Dendiohs nduco Jonás, ndāca ndihchero ne. ³⁰Nduhcā che ndihchero ihyān yān Nínive vederihno che din Dendiohs nduco Jonás ne, tihcā conahn āma vederihno nduco u che rinducó nducoyāca ihyān, ndihchero nchuhn che vate ne mān ro cuh. ³¹Ndā ro che techecāde Dendiohs yahn nducoyāca ihyān ne, necuan reina che va te cuahn yān ndiya, cāca nunde te yahn nchuhn che vate ne mān ro cuh, te tāhn min ne, chica te yāhn yahn, ne ndā te, chihnevan te vededevano yahn Salomón. Ate u che tahque chahte vederihquentiyon yāhn che co Salomón, muhn quenún vān nchuhn, nde hua retumacāh ne u. ³²Ndā ro che techecāde Dendiohs yahn nducoyāca ihyān ne, necuan ihyān yān Nínive, cāca nunde ye yahn nchuhn che vate ne mān ro cuh, te ihyān chahn ne, nto ino ye nunde yahn ye cuahn che cahndudo Jonás. Ate u che tahque chahte vederihquentiyon yāhn che co Jonás, muhn quenún vān nchuhn, nde hua retumacāh ne u.

Ejemplo yahn ndudo che ricuahn Dihvo vo Jesucristo

³³Nde āma ihyān hua rihco ye āma yāhn mān āma cajún, ate rihco ye nān che yāco cāva che co ro dave yahn ihyān che rendā ye. Tihcā ndudo yāhn, te hua co conun ndeh. ³⁴Ndutenān nchuhn ne, nduhcā āma yāhn che redin che ri ro nān ne. Chedave yahn ne ne, nduhcā āma yāhn che redin che ri renahn ne. Ndete che ndah chedave yahn ne ne, conahn ndah ne. Ate ndete hua ndah ne, nde hua conahn ne. ³⁵Chemin che nahn che cāhco nchuhn cudādo chedave yahn ne cāva che ndah conahn ne. ³⁶Ndete che tihcā cāhco ne cudādo ne, chedave yahn ne ne, nduhcā āma yāhn ndah che din che conahn ndah ne.

Sāhn fariseo nduco sāhn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vaconān se

³⁷Cuahn che chihno rāhn Dihvo vo ne, yāhve āma sāhn fariseo ihyān che cāhn ye vāco se, cheh ye nduco se. Chenda ye vāco se, ne cuahn che ndā ura ne, chihnde ye nān mesa. ³⁸Ndihchero sāhn fariseo me che hua nāno ye tāh ye nduhcā costumbre yahn se, ne āma cuahn ino se chi. ³⁹Rāhn ye ri ye sāhn:

—Nchuhn sahn fariseo ne, ama renano ne vaso man, cuh man. Ate chete chedave yahn man ne ne, ndito vede idihya man, nducuahn che chihnga man. ⁴⁰¡Hua renahn nchuhn! ¿A hua devano nchuhn te Dendiohs che dendah ye ihyan ne, tahque nahn ye che dave chedave yahn ihyan che co cuahn menan ye? ⁴¹Cuedin nchuhn vedevahino numacuahn chedave yahn ne. Tuhme co ro che dave yavenan ne nan Dendiohs.

⁴²Nchuhn sahn fariseo, ¡yah ri cava ne!, te deman riya yahn ive man, aruda man, dehtenduh yata man, recah ne. Ate vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vedeyahino yahn ye man, andahre chemin che tahque rignonun chihve ne, rihcoman ne. Nduhca che redinahn ne yahn riya ne, tihca codinahn ne yahn nducuahn.

⁴³Nchuhn sahn fariseo, ¡yah ri cava ne!, te renan ino ne cuahte ne chete yaco nan silla che rahte ihyan ndinan. Namin renan ino ne che nevahnecon ihyan nchuhn, nte ye Dendiohs nchuhn cuahn ndihve.

⁴⁴Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ¡yah ri cava ne! ¡O nan o chende ne! Nchuhn ne, nduhca yayan che a nincheh, che vatechica ihyan menan nde hua devano ye che yayan, tihchan ne.

⁴⁵Tuhme rahn ama sahn devano ley che dirun Moisés:

—Ihyan Ricuahn, cuahn che tihca rahn ne ne, nde nuhn, chihnga riya yahn nuhn.

⁴⁶Ate rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin nchuhn, sahn devano ley che dirun Moisés, ¡yah ri cava ne!, te recah rihnduh ne ihyan nduco dehtenduh che nentihdenan ne, rihquentiyon ne che va che dinahn ye. Ate man ne ne, nde tah hua rinan ne ihyan.

⁴⁷¡Yah ri cava nchuhn!, te rahto ne yayan yahn ihyan profeta che man indihthe yahn ne, chihno ye ihyan. ⁴⁸Nchuhn ne, devano ne che din indihthe yahn ne, ne dama ri ne nduco ye, te ihyan chahn chihno ye, ne nchuhn rahto ne yayan.

⁴⁹A yahn che tihca redin nchuhn che rahn Dendiohs numacuahn vededevano yahn ye: “Dechuh ihyan profeta man, ihyan apóstol man, ne cahno se nahn ihyan chahn, ne nahn ye ne, din tan se nduco ye.” ⁵⁰Dendiohs va che techecade ye yahn ihyan che vate ye man ro cuh, te ndehde dame ye yun yahn nducoyaca ihyan profeta che chihno ihyan nde nan che canan

iyehñse. ⁵¹Ndehde ðame ye nde yun yahn Abel, nde yun yahn Zacarías, che chihno se ihyan mendahn yahn ñan ta nduco yaço chahte. Tihça ráhn rí nchuhn, te yun yahn nducoyaça ihyan chahn ne, va che nedihve ihyan che vate man ro cuh.

⁵²Nchuhn, sahn devano ley che dirun Moisés, iyah rí cava ne!, te vededevano che chihcoro Dendiohs ne, nchuhn ne, rihco ndeh ne. Nde hua riquendi man nchuhn, nde hua rahñecun ne che quendi ihyan chenahn.

⁵³Cuahn che rahn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, chi tan se nduco ye, ne ama ndeh ñan dehtenduh retumerune se ihyan. ⁵⁴Nduco tihça ne, retumarande se ihyan, te nahn se che cahma ye ama ndudo che hua ndahça, cava che co caca nunde se yahn ye.

Ndudo che ricuahn sahn fariseo ne, nduhça ya yahn pan

12 ¹Ura min ne, ama yahn ihyan ndo ðama ye nde tuno raconda vih ye. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado nduco ndudo che ricuahn sahn fariseo, te o ñan o chende se, ne ndudo yahn se ne, rendih nduhça che rendih ya yahn pan. ²Nducuahn che va cuahn ndeh ne, va che cuhnde ro. Namin nducuahn che ri cuahn ndeh ne, va che cadino ihyan. ³Tihça, te che rente nchuhn cuahn deman ne nduco vih ne, va che cadino nducoyaça ihyan. Namin che rahn nchuhn cuahn chete vah ne, va che cuahndudo ihyan nde tin vah yuto.

Duh che va che din vah vo

⁴Ate nchuhn amigo yahn, ráhn rí nchuhn te hua din vah ne sahn che rihno se ihyan, te cuihno min ne, ametah dehva co din se. ⁵U có nchuhn duh che din vah ne. Codin vah ne Ihyan che co cahnevi ye vedevihche yahn ne, ne cuihno min ne, va vederihquentiyon yahn ye che dechuh ye nchuhn van ruchiyahn. A Ihyan min che codin vah nchuhn.

⁶Yahda cahya ne, nde hua rignonun chihve te, rendihcue ihyan uhn te, ra ye co tume cahya, ate Dendiohs ne, nda cuande ye ite. ⁷Nde yudo tin queri ama nchuhn ne, nda cuande ye. Huate vah nchuhn, te tahque rignonun chihve nchuhn che co ama yahn yahda cahya.

***Ihyan che renevahnecun ye Dihvo vo
Jesucristo nan nducoyaca ihyan***

⁸Rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che renevahnecun ye u nan nducoyaca ihyan ne, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndevá ihyan min nan nducoyaca ángel yahn Dendiohs. ⁹Ate ihyan che hua renevahnecun ye u nan nducoyaca ihyan ne, hua ndevá ihyan min nan ángel yahn Dendiohs.

¹⁰Adecoduhno ihyan, andahre chihnga cahma ye yahn u che rinducó nducoyaca ihyan, co ca ndaca ye vederenchahco. Ate ihyan che cahva ye yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs cava ye.

¹¹Cuahn che quenda se nchuhn chete yaco man, nan juez man, nan intiyahn man ne, hua ndedecadino nchuhn deh cahma ne, o taca cahma ne, ¹²te ura min ne, Vaco Ndah yahn Dendiohs te cuande nchuhn deh che cahma ne.

Rihco yudo Dihvo vo Jesucristo yahn vedeidihya

¹³Rahn ama se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cahma ne co ne sahn dihnó che cahmahñ se nducó dehtenduh che chihco indihnte yahn nuhn.

¹⁴Ate rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndao, ndiyu juez u cava che cahcantiyón che cahmahñ nchuhn dehtenduh yahn ne nduco vih.

¹⁵Tuhme rahn ye ri ye nducoyaca ihyan:

—Cuihco nchuhn cudado, ne hua din yahino ne vedecuihca che va iyehñse cuh, te andahre ama va vedecuihca yahn ihyan, ate ndiyu nduco chemin co ndevahn ye.

Ama sahn cuihca che hua renahn se

¹⁶Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Chihnde ama sahn cuihca, ne ama nduyo ne, ama chi chendata yahn se. ¹⁷Tuhme ndedecadino se: “Man ne, ¿taca dín?, te ametah ti nan che cuih ndáh ndute ndata yáhn.

¹⁸Tuhca dín. Ntihné nducuahn vahyaca yáhn, ne cahno che tahque rahte. Min cuih ndáh nducuahn ndute ndata yáhn.

¹⁹Ama va vedecuihca yáhn cava ndeh nduyo. Man ne, cuhnde táhn, chéh man, cúh man, co yenó man.” ²⁰Ate rahn Dendiohs ri ye sahn: “Hua renehn. Man yan cuh, va che coh. Ama nedin

dame vedecuihca, ate man ne, nde hua devene duh che ndah yahn.”

²¹Quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Tihchan ihyan che renedin dama ye vedecuihca cava man ye, ate nan Dendiohs ne, ametah dehva yahn ye.

Dendiohs ne, redin ye cudado ihyan yahn ye

²²Rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye:

—Chemin che rahn rí nchuhn. Hua cuahcoran ne taça din ne che ndaca cheh ne, nde hua cuahcoran ne cava tino yahn ne. ²³Vedevihche yahn nchuhn ne, tahque quenun yan che co che reh ne, ne man nchuhn ne, tahque chenun yan ne che co tino che rahtenun ne. ²⁴Condihche nchuhn chihnda. Nde hua rino te ndata, nde metah nan che cuih ndah te deh che cheh te, ate Dendiohs ne, rihquechey ye ite. ¡Tahque rignonun chihve nchuhn che co yahda! ²⁵¿Duh nchuhn che andahre ama rendedecadino ne, co tihdenan ne mahn metro che yaco ne? ²⁶Ndete che hua ri redin nchuhn cha che hua vahche, ¿dehco che ama rendedecadino ne yahn dehtenduh chenahn?

²⁷Condihche nchuhn taça rihta nanda. Nde hua rendahyon, nde hua rah cuche, ate rahn rí nchuhn te tahque ndahchan ro nanda che co tino che quenun Salomón, andahre ama chahte vederihquentiyon quenana cuma ye. ²⁸Dendiohs ne, redin ye che riya nanda viyata andahre ama ro rihnde, ne tama ro ne, rih di. ¿A ndiyu tahque redin ye cudado nchuhn? ¿Dehco che ama doh ritahno ne tuhme? ²⁹Chemin che hua cah rihn man ne nchuhn che rendedecadino ne deh cheh ne man, deh cuh ne man. ³⁰Ihyan iyehense ne, ama rendedecadino ye yahn nducuahn dehtenduh che tuhchan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero, ne a devano ye che rendotenan ne nducuahn dehtenduh che tuhchan. ³¹Dinoca cuahnecon nchuhn che cahcantiyon Dendiohs nchuhn. Tuhme nducuahn dehtenduh che tuhchan ne, nde tihdenan ca ye te ye nchuhn.

³²Nchuhn che doh ri ne, che rinduco ne u, huate vah ne, te Chida ne ne, nahn cahcantiyon ye nchuhn. ³³Condihcue nchuhn dehtenduh che va yahn ne, ne codin ne vedevahino nduco. Codin nchuhn che ndah cava che ndeva ne che ndah vahchetero. Chemin ne, nduhca ama vedecuihca che hua co cahnevi sahn duco man, hua co detoh iteduhn man. ³⁴Tihca,

te cha vedecuihca che va yahn nchuhn ne, a yahn chemin che rendedecadino ne.

Nahn che cuahteyan ihyan

³⁵⁻³⁶Cuahn che rahn ama ihyan vihco nan che rihnevaco ihyan ne, rahtenun sahn decahya yahn ye cudado vah. Vateyan se cava che ndetahno che nta dihve se yahve ye ne, aderano se nahne se chendevah. ³⁷Ndah ro yahn sahn decahya che vateyan se ura che nta dihve se. Cuaco rahn ri nchuhn te man ye cuacondihte ye mesa, ne cahco ye sahn che cheh se. ³⁸Andahre nan mahn yan, o a nino co dave nta ye, ndete che ntaca ye sahn che vateyan se ne, ndah ro yahn se. ³⁹Cuedevano nchuhn te ndete che devano ama ihyan deh ura nda sahn duco ne, cuhndeyan ye, ne hua cah yune ye che conda se chete vaco ye, duco se. ⁴⁰Nchuhn ne, tihca cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, adenan nda ura che nde tah hua vate ne cudado.

Ejemplo yahn mozo

⁴¹Tuhme tumerune Pedro:

—Dihvé, ¿a rente ne ejemplo cuh yahn deman nuhn, o yahn nducoyaca ihyan ne?

⁴²Ndahconan Dihvo vo:

—¿Cha sahn decahya che cahco dihve se ntiyon tah se cava che cahcantiyon se vaco ye man, cahcacheh se mozo yahn ye man? ¿A ndiyu sahn che redinahn se man, che rino nan se man? ⁴³Ndah ro yahn sahn che ntaca dihve se sahn che redinahn se ntiyon yahn ye. ⁴⁴Cuaco rahn ri nchuhn te cahco dihve sahn min ntiyon tah se cava che din se cudado nducuahn ntiyon yahn ye. ⁴⁵Ate ndete che rahco ama cha sahn decahya te hua nun nta dihve se, ne cuanan redin tan se, rahn se sahn mozo yahn ye man, tahn mozo yahn ye man, reh se man, rih se man, ricoh se man ne, ⁴⁶nta dihve se ro che hua quenan rino se, ura che hua devano se, ne din ye castigo sahn nduhca che redin ihyan castigo sahn che hua redinahn se.

⁴⁷Sahn decahya che a devano se dehtenduh che nahn dihve se, ne hua dinahn se ne, ama chahte castigo co se. ⁴⁸Ate sahn decahya che hua devano se, ne din se dehtenduh che hua ndahca ne, hua nduh chahte castigo co se. Adecoduhno ihyan

che chahte ntiyon condá t̄ah ye ne, ndahva ndehde dame ye, ne ihyan che nde tahque chahte ntiyon condá t̄ah ye ne, nde tahque ndeh ca ndehde dame ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cuahte canda ihyan

⁴⁹Cava u ne, cuahte canda ihyan van man ye nduco vih anduhneca ndete che a chíh yahn muhn iyehnse cuh, ne jama náhn ndete a riche! ⁵⁰U ne, va che ama chuhríhn, ne jama yah náhn ndete che a conahn! ⁵¹¿A rahco nchuhn che ndá muhn iyehnse cuh cava che ndahca cuahtenan ihyan nduco vih? Rahn rí nchuhn te hua, te ndá cava che cuahte canda ye nduco vih. ⁵²Cuanan nde meniyon, ndete che uhn ihyan chenun ye ama vah ne, ino ye co tan ye nduco o ye. ⁵³Ihyan chahn ne, co tan ye nduco sahn daya ye, ne sahn daya ye ne, co tan se nduco chida se. Ihyan ndahta ne, co tan ye nduco tahn daya ye, ne tahn daya ye ne, co tan te nduco chaco te. Namin co tan ihyan ndahta nduco tahn decuno ye, ne tahn decuno ye ne, co tan te nduco indahn te.

Ri ro cuahn che rendacorun tiempo

⁵⁴Quendi Dihvo vo, ne rahn ye nduco nducoyaca ihyan:

—Cuahn che rendihchero nchuhn che renecuan man cuahn nan che rehche yahn ne, ndetahno rahn ne te cuan co, ne tihca ri. ⁵⁵Namin cuahn che rano yuhneyahn ne, rahn nchuhn te cuhnde ihno, ne tihca ri. ⁵⁶¡O nan o chende nchuhn! Devano nchuhn cuahn che co ihno man, cuahn che cuan co man. ¿Dehco che hua devano ne deh ri ro cuh che vate ne? ⁵⁷¿Dehco che hua rendedecadino man nchuhn cha che tahque ndah din ne nan Dendiohs? ⁵⁸Numanahn che chahn ama cha nchuhn nan intiyahn nduco sahn che tan se nduco ne ne, codin nun ino ne, cuenedin ndah ne ndudo nduco se cuahn yune, cava che hua quenda se ndih nan juez, ne necah ye ndih tah policia cava che tihyon se ndih vacoyahn. ⁵⁹Rahn rí ndih te ndete che hua nedin ndah ne ndudo nduco se ne, hua ndiquendah ne vacoyahn nde cuihno nedihve ne nducuahn che quendihco ne.

Nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye

13

¹Ura min ne, min chenán neve ihyan, ne necah cuande ye Dihvo vo nduhca che chahno sahn esta do

yahn Galilea chi, che chihquentiyon Pilato sandado che chihno se sahn, ura che rihno se ite che co te vedino nan ta.

²Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿A rahco nchuhn che sahn Galilea chahn che tihca chih se, tahque chendihco se nunde van nducoyaca ihyan Galilea? ³Rahn ri nchuhn te hua. Ndete che hua nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, va che conda nducoyaca ne. ⁴Namin, ¿a rahco nchuhn che ihyan che ntihyon ino chahn che chendah ndudo torre yahn Siloé, tahque chendihco ye nunde van nducoyaca ihyan yan Jerusalén? ⁵Rahn ri nchuhn te hua. Ndete che hua nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, conda nducoyaca ne.

Ejemplo yahn yahn higo che hua ri yahn

⁶Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, ndihche ye ama yahn higo van yahn ndata yahn ye, ne ama yune ne, chahn ye chinuhn ye ndute yahn, ne hua ndaca ye, te hua ri yahn. ⁷Tuhme rahn ye ri ye sahn che redin cudado yahn ndata chahn: “A ino nduyo che rendá rinúhn ndute yahn yahn tih, ne hua dehva rendacá. Cuihque, te ¿dehco che ndere rehnevi fuerza yahn yahn nan che nti?” ⁸Ate sahn che redin cudado min ne, rahn se: “Dihvé, cuahnecon ne che cuandi ca yahn tih tama nduyo, ne ndahco cavá yahn yahn, ne cuahto yahn ndah duto. ⁹A huane co ndute yahn. Ate ndete che a hua co yahn ne, tuhme cahcá nduhca che rahn ne.”

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama ndahta che ruhte dame te

¹⁰Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, quenun Dihvo vo chete ama yaco, ricuahn ye. ¹¹Min quenun ama ndahta che a ri ntihyon ino nduyo che hua ri che ndo cuaco te. Ruhte dame te, nedin ama vaco chihnga. ¹²Cuahn che ndihchero Dihvo vo tahn ne, cah ye tahn, ne rahn ye:

—Ndahta, a ndevahn di. Ametah chuhrihn.

¹³Tuhme nahn tah ye tahn, ne ndetahn no ndo cuaco te, ne canan te rendeva te yavenan Dendiohs. ¹⁴Ate sahn ndinan yahn yaco me ne, chi tan se nduco Dihvo vo yahn che din ye che ndo cuaco tahn min ro che rahte tuhno ihyan. Rahn se nduco ihyan che chenun ye min:

—Va an ro che din vo ntiyon. Adecoderno ro chemin chan co chi nchuhn cava che din ye che ndoyahn ne, ate ndiyu ro che rahte tuhno vo.

¹⁵Tuhme ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, jo nan o chende! Ndete che chenan chiche itenine, o burro yehn chete vaco te, ja hua ntahte ite ro che rahte tuhno ihyan cava che cahñ te cuh te nune? ¹⁶Ndahta cuh ne, ndata yahn Abraham tahn nduhca di, ne a ntihton ino nduyo redin chundah che rechuhrihn te. ja hua redin yahn che ndedevahn tahn andahre ro che rahte tuhno ihyan?

¹⁷Cuahn che tihca rahn Dihvo vo ne, ama chi cuihnan nducoyaca sahn che hua ri rendihche se ihyan. Ate nducoyaca ihyan yan ne, ama yeno ye yahn vederihno rahte che redin Dihvo vo.

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

¹⁸Tuhme rahn Dihvo vo:

—ja Deh nduhca vederihquentiyon yahn Dendiohs? ja Deh nduhca, cahma che tihca vederihquentiyon yahn ye?

¹⁹Chemin ne, nduhca ndute yahn mostaza che chino ama se nan yahn yahn se. Quendah ndute me, ne chihta. Chi chahte nde yahda redin ndahque te van dune.

Ejemplo yahn ya yahn pan

²⁰Namin rahn Dihvo vo:

—ja Deh nduhca, cahma che tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs? ²¹Chemin ne, nduhca ya yahn pan che ndahchetahn ama ndahta van ndeh yune pan, din che chihta nducuahñ.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

²²Quendi Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalén, ne rechuh ye yan cahya man, yan rahte man, ricuahn ye. ²³Ama se ne, tumerune se ihyan:

—Dihvé, ja yahn ihyan che ndevahn ye ne?

Ndahconan ye:

²⁴—Nduhca che redin nun ino ihyan che condá ye chendevah che tuhco ne, tihca codin nun ino nchuhn che ndevahn ne. Ate rahn rí nchuhn te ama yahn ihyan nahn

ndevahn ye, ne hua co. ²⁵Cuihno che necuan ama ihyan, necahde ye chendevah vaco ye ne, ndete che ura min nda nchuhn yahve ne: “Dihve nuhn, conahne ne chendevah” ne, ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “Hua rendihché nchuhn, nde hua devanó ti cochi ne.” ²⁶Tuhme andahre cahma ne: “Dama cheh dama chih nuhn nduco ne, ne ndih che chicuahn ne ndihve yahn yan vaco nuhn”, ²⁷ate ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “A rahn rí nchuhn te hua rendihché nchuhn, nde hua devanó ti cochi ne. Nchuhn ne, chihnga ihyan ne. Cuavi ne tan, cuahn ne vane, nde hua nahn ndihcheró nchuhn.” ²⁸Tuhme che cuaco, cuaco nchuhn man, cheh dihyon ne man, te ndihchero ne Abraham man, Isaac man, Jacobo man, nducoyaca ihyan profeta man, che ndi dama ye nan che rihquentiyon Dendiohs, ate nchuhn ne, cuahn chevah vatendi ne. ²⁹Namin ndo dama ihyan, caca ye numachahte iyehense, ne cuahte ye, cheh ndah ye nan che rihquentiyon Dendiohs. ³⁰Tuhme ne, nahn ihyan che ndahn nan ye man ro cuh ne, cuahtenan ive ye, ne nahn ye che chenan ive ye man ne, quendahn nan ye.

Rahn sahn fariseo te Herodes nahn cahno se Dihvo vo Jesucristo

³¹Ura min ne, nda neve sahn fariseo, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condaca ne muhn conahn ne, te nahn cahno Herodes ndih.

³²Ndahconan ye yahn sahn chahn:

—Cuahn nchuhn, ne cahma ne co ne yuhne min:

“Condihche, u ne, rendetendah vaco chihnga, ne redin che rendoyahn ihyan cah man ro cuh man, caviyan man, deman man. Tuhme cuihno din nityon cuh yahn.” ³³Ate va che quendi yune yahn man ro cuh man, caviyan man, deman man, te yan Jerusalén ne, a min va ndi che rihno se nducoyaca ihyan profeta.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco ye cava ihyan yan Jerusalén

³⁴Nchuhn ihyan yan Jerusalén, che rihno ne ihyan profeta man, rechah ne tu ihyan che redechuh Dendiohs man, jama ndeh yune nda, te nahn nedín damá nchuhn nduhca che rene din dama chaco tuh daya te man reche te,

ate hua cahneacun ne! ³⁵Condihche nchuhn, te yāco yahn ne ne, cuhnde mān, ne rāhn rí nchuhn te ametah ndaconan ndihchero ne u nde ndā ro che cahma ne yāhn: “Ndeva vo yavenan ihyan cuh che cochi ye menun Dihvo vo Dendiohs.”

*Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn
ama sahn che ndi se cah ntito*

14 ¹Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chahn Dihvo vo, cheh ye ndevāco ama sahn ndinan yahn sahn fariseo. Combiro yahn se ne, rihno se Dihvo vo, nahn ndihchero se deh din ye. ²Min quenun ama sahn che ndi se cah ntito, ne chahn ndā se nan Dihvo vo. ³Tumerune Dihvo vo sahn fariseo chahn mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān:

—¿A nihnde cade che co din vo che ndoyahn ihyan cah ro che rahte tuhno ihyan ne?

⁴Ate hua ndahconan sahn chahn. Tuhme chetah ye tah sahn ntito me, din ye che ndoyahn se, ne ndedechuh ye sahn.

⁵Chihno min ne, rāhn ye nduco sahn chahn:

—Ndete che condahnun ama burro, o ama itenine yahn nchuhn chete veh ico ne, ¿a hua ndetendāh nchuhn ite andahre ro che rahte tuhno ihyan?

⁶Ate hua chi ndahconan sahn chahn nde ama ndudo.

Ejemplo yahn ihyan che rahn ye nan rihnevāco ihyan

⁷Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhcā che retendāhnun sahn chahn nan che cuahte se ne, nte ye ejemplo cuh:

⁸—Ro che yahve ihyan ama cha nchuhn che cahñ ne nan vihco che rihnevāco ye ne, hua cuhnde ne nan silla menan, te denan ndiyahve ye ama ihyan che tahque redin yahn che cuhnde ye min. ⁹Ndete che tihcā ne, ura che a va ne ne, cahma ihyan che vāco me co ye ndih: “Cuavi ne tan, cuhnde amigo yāhn.” Tuhme cora vedecuihno yahn ne, ne necuan ne cahñ ne cuhnde ne nan che rahte ihyan che dendāh ye. ¹⁰Cuahn che yahve ihyan ndih ne, tahque ndah cuahn ne, cuihnde ne nan silla che rahte ihyan che dendāh, ne cuahn che ndā ihyan che vāco ne, cahma ye nduco ne: “Amigo, cuihnde nan silla menan.” Tihcā quendāh yavenan ne nan ihyan che vate ye min. ¹¹Tihcā, te ihyan che rendeva mān ye yavenan ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che necun ye ne, conan ye.

¹²Namin rahn Dihvo vo nduco sahn fariseo che vaco me:
—Cuahn che yahve ihyan cava che cah, cheh ye ne, hua yahve amigo yehn man, dihne man, ihyan yehn man, ihyan cuihca che vate ye nino ndevaque man, te ihyan chahn ne, co ndahco menun ye yehn. ¹³Cuahn che cah, cheh ihyan ne, tahque ndah coyahve ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che ve nan ye man. ¹⁴Ndete che tihca din ne, ndah ro yehn, te ihyan chahn ne, hua co ndahco menun ye yehn. Ate cuahn che ndedetuhche Dendiohs tenahn che ndah ihyan ye nan ye ne, ro min ndahco menun Dendiohs yehn.

Ejemplo yahn che cheh vino ihyan

¹⁵Chihnevan ama sahn che nduco se va se reh se, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ndah ro yahn ihyan che cuahte ye cheh ye nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁶Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, yahve ye ama yahn se che cahñ se cheh vino se ndevaco ye. ¹⁷Ura che a quendihte mesa ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye che cahma se nduco sahn chahn: “Cahn nchuhn, te a va yan nducuahñ.” ¹⁸Ate nducoyaca se ne, canan chica se che din chahtino ye yahn se. Ama se ne, rahn se: “Cade ca ama ndi yahn, ne va che cahñ ndihcheró. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yahn.” ¹⁹Tama se ne, rahn se: “Ca uhn yanda itenine ruhnyahn, ne va che cahñ ndihchenán ite nan ntiyon. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yahn.” ²⁰Tama se ne, rahn se: “Cade chihnevaco, ne chemin che cahme co ihyan te hua co cahñ.” ²¹Ndaconan sahn decahya me, ne neco se dihve se nduhca che rahn sahn chahn. Chi tan dihve se, ne rahn ye ri ye sahn decahya me: “Cuehn tenun tenun no cuahn ndihve man, cuahn yune man, ne ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che ve nan ye man, quenda ihyan muhn ndevaco.” ²²Cuahn che ndaconan sahn decahya me ne, rahn se: “Dihvé, a dinahn che rahn ne, ate va ca nan che cuahte ihyan.” ²³Rahn dihve se ri ye sahn: “Cuehn cuahn yune man, tinduh cuahn chihto man, ne codin fuerza ihyan che chi ye cava che cuto ihyan vacó. ²⁴Rahn te nde ama sahn che yahvé menan ne, hua cheh vino se che ndihcoyan.”

*Ihyan che nahn conduco ye Dihvo vo
Jesucristo ne, va che chuhrihn ye*

²⁵Ama yahn ihyan cuahn ye nduco Dihvo vo. Chaconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

²⁶—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye chida ye man, chaco ye man, ndahta yahn ye man, daya ye man, dihno ye man, cahve ye man, vida yahn man ye man, cava che co conduco ye u. ²⁷Ihyan che hua nahn chuhrihn ye cava u ne, hua co conduco ye u. ²⁸Adecoduhno nchuhn che cahno ne ama vah, ¿a hua dinoca retenda cuande ne tava nahn cava che tuno vah me? ²⁹Ndete che cahco ne name yahn vah me, ate hua cocha ne tuno ne, nducoyaca ihyan che ndihche ye ne, cahyon nan ye, ³⁰ne cahma ye: “Sahn tih ne, canan rihno se ama vah, ne hua chicha se tuno.” ³¹Namin ama rey che va che cahn ye cuhma ye nduco tama rey, ¿a hua dinoca rihnde ye, rendedecadino ye ndete che nduco ndiche mil sandado yahn ye cocha ye cuhma ye nduco tama rey che cochi ye nduco ndico mil sandado? ³²Me ndete che rihn che hua cocha ye ne, cuahn che yahn ca cochi rey che cuhma nduco ye ne, dechuh ye sahn che cahn se menun ye, cahma se nduco rey min cava che cuhnde dihn ye, ne hua cuhma ye nduco vih. ³³Tihca, te adecoduhno nchuhn che hua cahcoman ne nducuahn yahn ne che va ne, hua co conduco ne u.

Ejemplo yahn ima

³⁴’Ima ne, ndah. Ate ndete che cuihno dine yahn ne, ¿dehra nduco ndo dine? ³⁵Va che cora, te hua cochihve, nde cava che cotave ndiyahn, nde cava che cuahto duto chendata. Nducoyaca nchuhn, ¡cuendedecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh!

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

15 ¹Rahn nducoyaca sahn rica tumecadiyo man, sahn nunde chenahn man, nan Dihvo vo che nahn cahnevan se ndudo yahn ye. ²Yahn chemin che ri yudo yahn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne rahn se yahn Dihvo vo:

—Sahn tih ne, rinduco se sahn nunde, ne reh se dama nduco se.

³Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco sahn chahn:

⁴—Ndete che ama cha nchuhn va ama ciento itecuche yahn ne, me ndete che conda ama te ne, ¿a hua cahcoman ne ite che cun raco ntihton cun chahn viyata, ne cahn ne, quenuhn ne ite che chinda me, nde nan che ntaca ne ite? ⁵Cuahn che a ntaca ne ite ne, numacuahn vedeyeno tihde dihme ne ite, ndiquenda ne ite. ⁶Cuahn che nta ne ne, nedin dama ne ihyan nino ndevaco ne man, ihyan rendihche ne man, ne cahma ne nduco ye: “Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te itecuche yahn che chinda te ne, a ntaca ite.” ⁷Rahn ri nchuhn te tihca tahque cuhnde vedeyeno vahchetero cava ama ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye che co cava cun raco ntihton cun ihyan che rahco ye che nde hua nahn che nto ino ye.

Ejemplo yahn tume che chinda

⁸Ndete che ama ndahta che va ndiche tume diyahngua yahn te, ne conda ama ne, ¿a hua nahn yahn te candil, ndache te vah, nuhn te tume me nde nan che ntaca te? ⁹Cuahn che ntaca te ne, nedin dama te ihyan nino ndevaco te nduco ihyan rendihche te, ne cahma te co te ihyan: “Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te a ntaca tume yahn che chinda.” ¹⁰Rahn ri nchuhn te tihca co yeno angel yahn Dendiohs cava ama ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye.

Ejemplo yahn sahn yuno che ndere quechica se

¹¹Quendi Dihvo vo, ne nte ye tama ejemplo:

—Ama ndaco ne, chahte o daya ye. ¹²Sahn che ive me ne, rahn se ri se chida se: “Chida, te ne vedecuihca che va che cahco ne yahn.” Tuhme cahmahn chida se vedecuihca yahn ye, ne cah ye sahn. ¹³Chihno neve ro ne, chihcoyan se dehtenduh yahn se, ne cuahn se nan yahn yahn. Min chihno toh se tume yahn se, ndere quechica se. ¹⁴Cuahn che a chihno toh se tume yahn se ne, ama chihnde cuico yahn nan che quenán se, ne canan ama yah chahno se. ¹⁵Chica se ntiyon din se ama ihyan che yan vaco ye min, ne dechuh ye sahn, din se cudado cuhe yahn ye. ¹⁶Nde dehtenduh dima che reh cuhe chahn ama nahn cheh se, ate nde dehtenduh chemin chan,

hua rendāca reh se. ¹⁷Tuhme necāhco se, ne ndedecadino se: “Ama yahn ihyan redin ntiyon chenān ye vāco chidá, ne āma va che reh ye. Me u ne, muhn quenán, adeche coh cuicó. ¹⁸Tahque ndah che nāhn yahn chidá, ne cāhmá có ihyān: Chidá, quendihcó nunde, nde nān Dendiohs, nde nān ne. ¹⁹Ametah redin yahn che cāhma ne dāya ne yāhn. Mān ne, có nduhcā āma mozo yahn ne.” ²⁰Tuhme ndonun yune se, conāhn se yahn chida se.

¹Yahn ca va che ntā se, ne ndihchero chida se sāhn. Quenan vahino ye sāhn, ne chahn ye rano ye, chahtemāhn ye sāhn, tenān ye sāhn. ²¹Rāhn se ri se ihyān: “Chidá, quendihcó nunde, nde nān Dendiohs, nde nān ne. Ametah redin yahn che cāhma ne dāya ne yāhn.” ²²Ate chida se ne, rāhn ye ri ye sāhn decahya yahn ye: “Tenun tenun no cuetendāh nchuhn tino che tahque ndah, conun se mān, chinetāh che conun tāh se mān, ndāco che conun cāh se mān. ²³Cuahn nchuhn, ngua ne āma itenine che vihche te, ne cuihno ne ite. Chuh vo ite, ne din vo vihco, ²⁴te sāhn dayá cuh ne, a ndih se che rāhcó, ate mān ne, ndaconan se. A dendá sāhn, ate mān ne, a ntācá sāhn.” Tuhme canān ihyān chahn vihco vedeyeno.

²⁵Sāhn dāya ye che menān me ne, quenān se viyāta, ne cuahn che ntā nino se ndevah ne, chihnevan se che retive ihyān mān, rendeh ye mān. ²⁶Tuhme cah se āma sāhn decahya yahn chida se, ne tumerune se sāhn deh che ri min. ²⁷Ndahconan se: “A ntā sāhn dihno ne, ne hua dehva chahno se chi. Chemin che chihquentiyon chida ne che coh āma itenine che vihche te.” ²⁸Chi tān sāhn che menān me, nde hua nahn ndondā se vah. Tuhme quendāh chida se, chica ye favor sāhn che ndondā se vah. ²⁹Ate ndahconan se yahn ye: “U ne, cuahn dāma redín ntiyon nduco ne, ne hua rahcotāhn yahn ne. Nde āma yune hua te ne amare āma chivāto lihn cāva che cheh yenó nduco amigo yāhn. ³⁰Ate cuahn che ndaconan sāhn dāya ne tih che ndere toh se tume yahn ne nduco ndāhta che ndere vatechica te ne, chihquentiyon ne che chih āma itenine vihche cāva se.” ³¹Tuhme ndahconan chida se: “Dayá, di ne, cuahn dāma quenēn nducó, ne nducuah dehtenduh yāhn ne, a yehn. ³²Ate ndāhcā che cāh yeno vo chedave yuhn vo, din vo āma vihco vedeyeno, te sāhn dihne ne, a ndih se che rāhcó, ate mān ne, ntā se. A denda vo sāhn, ate mān ne, ntāca vo sāhn.”

Ejemplo yahn ama sahn duhtuno ihyan che va tah se ama ntiyon

16 ¹Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco ihyan apóstol yahn ye:

—Chihnde ama ihyan cuihca che quenán ama sahn che redin se cudado ntiyon yahn ye, ne chahn ihyan nuhnde ye sahn nan ye che ndere retah se dehtenduh yahn ye. ²Tuhme cah ye sahn, ne rahn ye ri ye sahn: “¿Deh chu che renuhnde ihyan di nan? Cuente cuende u yahn ntiyon che quenén, te cahneví ntiyon che va tah.” ³Tuhme ndedecadino se: “¿Taca dín man?, te dihvé ne, cahnevi ye ntiyon che va tah. Hua co dín ntiyon dito, ne ndete che ndere cacá chéh ne, cuihnán. ⁴A ntá tín taca dín cava che nevahnecon ihyan u vaco ye cuahn che a cahnevi dihvé ntiyon che va tah.” ⁵Tuhme cah se queri ama ihyan che chendihco ye yahn dihve se. Tumerune se ama ye: “¿Tava quendihque yahn dihvé ne?” ⁶Ndahconan ihyan min yahn se: “Ama ciento barril aceite quendihco yahn ye.” Rahn se ri se ihyan: “Ti va niyon che quenán caca. Cuihnde, ne menchahte no cuahconehtn caque o raco ndiche.” ⁷Chihno min ne, tumerune se tama ye: “Dí, ¿tava quendihque yahn dihvé ne?” Ndahconan ye yahn se: “Quendihco ama ciento cade trigo yahn ye.” Tuhme rahn se ri se ihyan: “Nga caca yehn. Cuahconehtn cun raco.” ⁸Cuahn che checadino dihve ntiyon me ne, ndeva ye yavenán sahn min che ndere retah se dehtenduh yahn ye, yahn che ama vivo se.

Tuhme rahn Dihvo vo:

—Man ro cuh ne, ihyan nunde ne, tahque vivo ye che co ihyan che riquendi ye vederihquentiyon Dendiohs.

⁹Chemin che rahn rí nchuhn: Cotoh ne vedecuihca andahre chihnga, ne nduco chemin ndaca amigo yahn ne, cava che nda ro che coh ne ne, co cuahtenan ne vahchetero.

¹⁰Ihyan che hua reduco ye van tah sihn che redin ye cudado ne, namin hua reduco ye andahre che ndeh, ne ihyan che reduco ye van tah sihn che redin ye cudado ne, namin reduco ye ndete che ndeh. ¹¹Ndete che hua toh nchuhn vedecuihca che va tah ne cava che din ne che ndah ne, ¿duhra te ntiyon yahn Dendiohs, din ne? ¹²Ndete che hua redin nchuhn cudado dehtenduh yahn ihyan che rihco ye tah ne ne, ¿duhra te dehtenduh che co yahn man ne?

¹³Nde ama ihyan hua co conan cuma ye o dihve ye, te tahque din yahino ye ama che co tama, ne quendi ye nduco ama, ne cahcoman ye tama. Hua co din yahino nchuhn Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

¹⁴Rihnevan sahn fariseo che chenun se min che tihca rente Dihvo vo, ne riyon nan se ihyan, te yahino se vedecuihca.

¹⁵Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, redin ca ne che ndah ihyan ne nan ihyan. Ate Dendiohs ne, a devano ye duh ihyan nchuhn. Va deh che ama richihve che rahco ihyan, ate nan Dendiohs ne, hua richihve.

¹⁶Ley che dirun Moisés nduco ndudo che dirun ihyan profeta ne, chihnde nde nda ro che nda Juan Bautista. Nde tahn min ne, rahndudo ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan redin nun ino ye che nahn dinahn ye.

¹⁷Tahque nun nto iyehmse che co che cuavi ama chenelihn nan vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹⁸Adecoduhno ihyan che tehche ye ndahta yahn ye, ne cahnevaco ye nduco tama te ne, din duche yahn ye che nihnevaco ye. Namin ihyan che cahnevaco ye nduco ama tahn che ntehche inchahn te tahn ne, din duche yahn ye che nihnevaco te.

Ejemplo yahn ama sahn cuihca nduco Lázaro

¹⁹Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Chihnde ama sahn cuihca che renun se deman cuahno tino ndah, ne ama va deman cuahno che ndah reh se ro ro. ²⁰Tahn min ne, namin chihnde ama ihyan chevah che duche ye Lázaro, ne ama ndechendih yute ihyan. Quendite ye chendevah yahn sahn cuihca me, ²¹ne ama nahn cheh ye andahre dache che ra man mesa yahn se. Nde yahna renda te, riyavenan te nan yah yahn ye. ²²Cuahn che nda ro che chih ihyan chevah me ne, quenda ángel ihyan vahchetero, ne min quenan Abraham. Adiva ne, chih sahn cuihca me, ne chihche ihyan sahn. ²³Cuahn che rechuhrihn se van ruchiyahn ne, chenihyon nan se, ne ama yahn ndihchero se Abraham. Namin ndihchero se Lázaro che quenan ye min. ²⁴Tuhme cah se: “Chidá Abraham, conan vahino ne u. Cuedechuh ne Lázaro, decahnda ye tin ndutetah ye van

nune, cava che ndedevan ye chihyá, te ama rechuhríhn muhn van ruchiyahn.”²⁵ Ndahconan Abraham yahn se: “Dayá, cuenecahque te ama ndahca chehne cuahn che quenén iyehñse, ate Lázaro ne, ama yah chahno ye. Man ne, ama ndahca quenán ye muhn, ate di ne, rechuhrihn tan nan che quenon.”²⁶ Avane ne, a nihnde cade che ihyan che chenán ye muhn, andahre nahn cahn ye tan, ate hua co chuh ye. Namin ihyan che chenun ye tan ne, hua co chuh ye, chi ye muhn.”²⁷ Tuhme rahn sahn cuihca me: “Chidá Abraham, ricá ndih, codin ne favor, cuedechuh ne Lázaro che cahn ye vaco chidá,²⁸ co ye uhn sahn dihnó che vate se min, cava che hua chi se muhn nan che rechuhrihn ihyan nunde.”²⁹ Rahn Abraham ri ye sahn: “Min va ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun ihyan profeta man, rahndudo ihyan. A ndudo min va che dinahn se.”³⁰ Tuhme rahn sahn cuihca me: “Chidá Abraham, hua retumacah se yahn chemin. Ate ndete che ntuche ama ihyan che a ndih ye, cahn ye, yahve ye sahn ne, tuhme che cuaco, nto ino se nunde yahn se.”³¹ Ate rahn Abraham ri ye sahn cuihca me: “Ndete che hua ritahno se yahn che dirun Moisés nduco che dirun ihyan profeta ne, namin hua cotahno se, andahre che ntuche ama ihyan che a ndih ye, cahn ye, yahve ye sahn.”

*Riyahve Dihvo vo Jesucristo ihyan cava
che hua cuahtendihco ye nunde*

17 ¹Rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye: —A cade no che va dehtenduh che din che cuahtendihco ihyan nunde, ate iyah rí cava adecoduhno ihyan che din ye che cuahtendihco ihyan chenahn nunde! ²Tahque ndahca cava ihyan min che dechiche ihyan ama tu yudo dando ye, ne cuacondahnun ye ihyan van nuniyahn, che co che din ye che condihco ama cha ihyan chuhn che necun ye nunde. ³Cuihco nchuhn cudado.

’Cuahn che din tan ama ihyan nduco nchuhn ne, coyahve ne ihyan nduco ndah. Ndete che nto ino ye che tihca din ye ne, cuenchahco ne yahn ye. ⁴Andahre ndache yune che ama ro din tan ama ihyan nduco nchuhn, ate ndete che namin ndache yune rendaconan ye, ne rahn ye: “Yah rí che tihca dín”, tuhme ne, cuenchahco ne yahn ye.

⁵Ihyan apóstol ne, rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Cuenan ne nuhn cava che cotahno ndah nuhn.

⁶Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che ritahno nchuhn amare tah sihn, co cahcantiyon ne yahn tih: “Cuavi tan, cuehn, cuandi van nuniyahn”, ne dinahn yahn ne.

Nduhcq che va che din vo ntiyon nduco Dihvo vo Jesucristo

⁷Ndete che va ama mozo yahn nchuhn che ruhn se yahn, o redin se cudado itenine, ura che ndaconan se che chahn se viyata, ja ndetahno cahma ne co ne sahn tuhca?: “Cuechoh, cuihnde nan mesa, cheh.” ⁸¿A ndiyu tahque ndah che cahcantiyon ne sahn tuhca?: “Cuedendah comida, cuihqueyan nan mesa, cuihque cudado nahmin che cheh vinó. Cuihno cheh vinó, tuhme cheh vine.” ⁹Cuihno din se nducuahn che chihquentiyon ne, ja va che necah ne nundihve cuahn sahn ne? Hua. ¹⁰Namin cuahn che a cuihno din nchuhn nducuahn che a va cade che din ne ne, tahque ndah che cahma ne co ne Dihve ne: “Nuhn ne, mozo nuhn. Nde hua nahn che nte ne nundihve cuahn nuhn, te atenan ntiyon che chihquentiyon ne ne, a chemin no che din nuhn.”

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ndiche sahn che ndi se cah che rechq yute

¹¹Cuahn che cuahn Dihvo vo yan Jerusalén ne, chuh ye nan che rivah estado yahn Galilea nduco nación yahn Samaria.

¹²Ura che a nda nino ye ama yan lihn ne, nda ndiche sahn che ndi se cah che rechq yute. ¹³Cah se:

—Dihve nuhn, Jesús, jconan vahino ne nuhn!

¹⁴Cuahn che ndihchero ye sahn chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn nchuhn nan chidocuyan.

Dinahn sahn chahn, ne nahmin che cuahn se ne, ndoyahn nducoyaca se. ¹⁵Tuhme ama se ne, cade ndihchero se che a ndoyahn se ne, ndaconan se, ne ama rendeva se yavenan Dendiohs. ¹⁶Chehntihya se numacuahn vedenehun nan Dihvo vo, ne necah se nundihve cuahn ihyan. Sahn min ne, sahn tama nación se. Samaria nación yahn se. ¹⁷Tuhme tumerune Dihvo vo:

—¿A ndiyu ri ndiche sahn chahn che ndoyahn se? ¿Tiya sahn che nun chahn? ¹⁸ ¿A deman sahn tama nación cuh che ndaconan se, ndeva se yavenan Dendiohs?

¹⁹Chihno min ne, rahn ye ri ye sahn:

—Dehve rahque. Cuenecuen. Conahn, te nducote chitehne ne, a ndoyehn.

Nduhca che rihquentiyon Dendiohs

²⁰Tumerune sahn fariseo Dihvo vo ticuahn cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne ndahconan ye yahn se:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, hua cuanan nduhca che chenán rino nchuhn. ²¹Nde ama ihyan hua co ye nchuhn: “Muhn va”, o “min va”, te Dendiohs ne, a ndahco cade ye vederihquentiyon yahn ye van nchuhn.

²²Rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, nda ro che ama nahn nchuhn che ndaconán, ate hua ndaca ndihchero ne u. ²³Ndere cahma ihyan co ye nchuhn: “Nga ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense, quenun ye muhn”, o “nga ye, quenun ye min.” Hua tumecah nchuhn, nde hua cahne, ndihchero ne. ²⁴Chemin che rí nchuhn te nduhca che rendihchero ihyan che riya cuah, ri ro dave numachahte ne, tihca ndihchero ihyan u che rinducó nducoyaca ihyan, ro che ndá. ²⁵Ate dinoca va che ama chuhríhn, te ihyan che vate ye man ro cuh ne, hua co ndihche ye u. ²⁶Nduhca che chahno ihyan chi ro che quenun Noé iyehense ne, tihca cuahno ihyan co ro che u che rinducó nducoyaca ihyan, ndá. ²⁷Ihyan che vate ye ro min ne, reh ye man, rih ye man, rihnevaco ye man, redacahnovaco ye man, nde nda ro che chenda Noé chete arca, ne chan conahn, chito nune iyehense, chihno chih ihyan chahn. ²⁸Atihnocá chi cuahn che quenun Lot iyehense. Ihyan che vate ye ro min ne, reh ye man, rih ye man, ra ye man, rendihcue ye man, rino ye ndata man, rihno ye vah man. ²⁹Ate nda ro che chica Lot yan Sodoma ne, chera yahn che chica nan ro, ne chihno chih ihyan yan min. ³⁰Tihca co ro che u che rinducó nducoyaca ihyan, ndá.

³¹Nda ro min ne, ihyan che vate ye tin vah yuto ne, tahque ndah che hua condá ye chete vah, cotah ye dehtenduh yahn ye. Namin ihyan che chenun ye viyata ne, tahque ndah che hua ndaconan ye

viyan. ³²Cuenecaḥco nchuhn nduhcā che chahno chi ihyan ndahta yahn Lot. ³³Adecoduhno ihyan che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye, ne adecoduhno ihyan che caḥco mendahn ye ihyan, coh ye cava u ne, ihyan min ne, ndevahn ye.

³⁴Rahn rí nchuhn te vino min ne, adecotino che vateyado o ihyan nan yundo ne, ama ye ne, quenda ihyan, ne tama ye ne, caḥcomán ihyan. ³⁵Namin adecotino che chenun o ihyan ndahta, rengu ye ne, ama ye ne, quenda ihyan, ne tama ye ne, caḥcomán ihyan. ³⁶Adecotino che chenan o se viyata ne, ama se ne, quenda sahn, ne tama se ne, caḥcomán sahn.

³⁷Tuhme tumerune ihyan chahn:

—Dihve nuhn, ¿ti che conahn chemin ne?

Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Adecotino che vate ihyan nunde ne, a min va che conahn.

Ejemplo yahn ama ndahta vah che chica te nan juez

18 ¹Nte Dihvo vo ama ejemplo, chihnevan ihyan chahn, cava che cadino ye te va che covah ye cuahn dama. ²Rahn ye:

—Ama cuan yan ne, chihnde ama juez che nde hua ritahno se Dendiohs, nde hua retumacah se yahn ihyan. ³Namin chihnde ama ndahta vah yan min, ne ndeh yune rahn te nan juez min, ne rahn te: “Cochí rica nundé yahn ama ihyan che hua ri rendihche ye u.” ⁴Chuh ro, ne hua tumecah juez me, techecade se yahn te. Ate adive ne, ndedecadino se: “Andahre hua ritahnó Dendiohs, nde hua retumacah yahn ihyan, ⁵ate nducote tahn ndahta vah tih ama renda te redenduh te u ne, techecadé yahn te, cava che hua quendi te denduh te u.”

⁶Tuhme rahn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudado nduhcā che ndedecadino juez me, andahre duhtuno ihyan se. ⁷¿A ndiyu tahque nun conan Dendiohs ihyan che a tendahnun ye? Dendiohs ne, hua rechuhrihn ye, andahre nde ro nde rahn, revah ihyan nan ye. ⁸Cuaco rahn rí nchuhn te Dendiohs ne, nun conan ye ihyan yahn ye. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, ¿a ndacá ihyan che ritahno ye u ro che ndá ne?

Ejemplo nduhcā che covah ama sahn fariseo man, ama sahn rica tume cade iyo man

⁹Nte Dihvo vo ejemplo cuh cava ihyan yade che rendaḥchenan ye ihyan chenhahn. Rahn ye:

¹⁰—O se ne, chenda se chete yaco, covah se. Ama se ne, sahn fariseo, ne tama se ne, sahn rica tume cade iyo. ¹¹Sahn fariseo me ne, chandi se revah se tuhca: “Dendiohs, nundihve cuahn ndih che din ne che u ne, ndiyu nduhca ihyan chenhahn, te rahtendihco ye nunde man, reduco ye man, redin duche yahn ye che nihnevaco ye man. U ne, ndiyu nduhca sahn rica tume cade iyo tih. ¹²U ne, o yune rihnde yahté che ama ndate, ne rihcó riya yahn nducuahn che va yahn nan ne, nduhca che a ndihco cade ne.” ¹³Ate sahn rica tume cade iyo me ne, nde hua rihquino se cahñ nda se nan ta, nde hua nahn ndonihyon nan se yahn che cuihnan se. Chendih se, chahn se ticua se, ne rahñ se: “Dendiohs, ¡cuenan vahino ne u!, te ama quendihcó nunde nan ne.” ¹⁴Cuaco rahñ rí nchuhn te sahn che necun me ne, a nchahco Dendiohs yahn se, ne conahn se. Ate sahn che yade me ne, hua ntaca se vederenchahco. A tihca va cade, te adecoduhno ihyan che rendeva man ye yavenan ye ne, co cuihnan ye nan Dendiohs, ne adecoduhno ihyan che necun ye ne, ndeva Dendiohs ihyan.

Chica Dihvo vo Jesucristo che conan Dendiohs chechahya

¹⁵Ama ro ne, nda ihyan, nda ye chechahya yahn ye cava che nahn tah Dihvo vo, covah ye cava. Ate ihyan apóstol ne, hua nahn cah yune ye che cahñ nda ihyan chahn nan Dihvo vo. ¹⁶Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol chahn nan ye, ne rahñ ye:

—Hua cahdenun nchuhn yune yahn chechahya che chi nan, te deman ihyan che necun ye nduhca chechahya sih renevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan. ¹⁷Cuaco rahñ rí nchuhn te adecoduhno ihyan che hua necun ye nduhca chechahya ne, hua co nevahñecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ama sahn ndinan che cuihca se

¹⁸Ama sahn ndinan ne, tumerune se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn Ndah, ¿deh va che dín cava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

¹⁹Ndahconan ye:

—¿Dehco che rahñ che ndah u? Metah nde ama ihyan che ndah ye, atenan Dendiohs. ²⁰A devene vederihquentiyon

yahn Dendiohs: “Hua cahne ihyan. Hua din doche yehn che nihnevaque. Hua doque. Hua cahme ndudo cuahnde. Cuendeva yavenan chide man, cheque man.”

²¹Rahn se ri se ihyan:

—Nducuahn vederihquentiyon cuh ne, redinahn nde ro che lihn u.

²²Chihnevan Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Va ca tama nan che va che din. Condihcue nducuahn che va yehn, ne cuinen ihyan chevah cava che co conen vahchetero. Tuhme cochi, condoque u.

²³Cuahn che chihnevan se che tihca rahn ye ne, ama chi ndache se, te ama cuihca se. ²⁴Ndihchero Dihvo vo che ama chi ndache se, ne rahn ye:

—Ihyan cuihca ne, jama vahche cava ye che nevahnecon ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan! ²⁵Nde hua co nevahnecon ye. ²⁶Ihyan che chihnevan ye che tihca rahn Dihvo vo ne, rahn ye:

—¿Duhra ihyan co ndevahn ye tuhme?

²⁷Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Nducuahn che hua co din ihyan ne, Dendiohs ne, ri redin ye.

²⁸Tuhme rahn Pedro:

—Ndihche ne, a chihcoman nuhn nducuahn che va yahn nuhn, ne chinduco nuhn ndih.

²⁹Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che rihcoman ye a vaco ye man, a indihte yahn ye man, a dihno ye man, a ihyan ndahta yahn ye man, a daya ye man, cava che co nevahnecon ye che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, ³⁰ihyan min ne, tahque ndeh ca nuhnde menun yahn ye man ro cuh, ne adiva ne, conan ye vahchetero numacuahn ro.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

³¹Nedin dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Man ne, cuhn vo nduco nchuhn yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, min va che chuhríhn nduhca che dirun ihyan profeta nde ro menan. ³²Necah ihyan u tah sahn

tama nación, din duche yahn se u man, din tan se nducó man, cahnan dan se u man. ³³Cuihno cuahn se u ne, cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

³⁴Ihyan chahn ne, hua chenahn ye che tihca rahn Dihvo vo, te vahche ri yahn ye cava che conahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nan ama sahn nan ve

³⁵Ura che cuahn nino Dihvo vo yan Jericó ne, ama sahn nan ve ne, va se chihto yune, rica se che din ihyan vedevahino nduco se. ³⁶Nducote ama rechuh ihyan yune ne, tumerune se deh ri. ³⁷Rahn ihyan ri ye sahn:

—A tan cochi Jesús yahn yan Nazaret.

³⁸Tuhme rahn se numa dito se:

—Jesús, Daya David, iconan vahino ne u!

³⁹Ihyan che ndahnan ye ne, rahn ye ri ye sahn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nan se rahn se:

—Daya David, iconan vahino ne u!

⁴⁰Tuhme chandi Dihvo vo, ne tahve ye che chehua sahn. Cuahn che nda se nan ye ne, tumerune ye sahn:

⁴¹¿Deh nehn che dín ndoque ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, codin ne che co ro nan.

⁴²Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nducote chitehne ne, a co ro nan.

⁴³Ndetahno chi ro nan se, ne cuahn se nduco Dihvo vo, rendeva se numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. Namin nducoyaca ihyan che ndihchero ye vederihno me ne, rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs.

Nduhca che chitahno Zaqueo Dihvo vo Jesucristo

19 ¹Nahmin che chuh Dihvo vo Jesucristo mendahn yan Jericó ne, ²quenán rino ama sahn cuihca che duche se Zaqueo. Sahn min ne, ndinan se yahn sahn rica tumecadiyo. ³Quenan rino se, te nahn ndihchero se Dihvo vo, duh ihyan chemin. Ate hua ri che ndihchero se ihyan, te ama yahn ihyan nduco ye. Avane ne, ama cahya cah se. ⁴Tuhme cuahn se, rano se tahque nde cana ca nan che va che chuh ye. Cocha se tin ama yahn che duche sicómoro cava che tuno se, ndihchero se ihyan. ⁵Cuahn che a nda Dihvo vo min ne, chinan ye sahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Zaqueo, codin nun ine, cuenchehn *t̄an*, te *m̄an* va che conán ndevaque.

⁶Tuhme aderano se cuenchahn se, nevahneacun se ihyan numacuahn vedeyeno. ⁷Ihyan che ndihche ye chemin ne, *ama* *rah̄n* *t̄an* ye yahn Dihvo vo che cuahn ye *v̄aco* *ama* *s̄ahn* nunde. ⁸Tuhme chandi Zaqueo *n̄an* nducoyaca ihyan chahn, ne *rah̄n* se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, *m̄ahn* va vedecuihca *yáhn*, nahn *c̄ah* ihyan chevah, ne ndete che va ihyan che ndere chehneví dehtenduh yahn ye ne, va vedeyenó che *ne**c̄ah* cun ndi nduhva che chehneví yahn ye.

⁹*Rah̄n* Dihvo vo:

—*M̄an* ne, ndevahn *s̄ahnguh*, te chitahno se nduhca che chitahno Abraham. Namin ndevahn ihyan ndevaco se. ¹⁰U che rinducó nducoyaca ihyan ne, *ndá*, *núhn* ihyan che chinda ye, *din* nunde yahn ye, *c̄ava* che ndedeváhn ihyan.

***Ejemplo yahn s̄ahn patrón che c̄ah se tume
t̄ah ndiche s̄ahn decahya yahn se***

¹¹Cuahn che *ndá* nino Dihvo vo *ȳan* Jerusalén ne, ihyan che rihnevan ye che rente ye ne, *rah̄co* ye te a nun cuan̄an vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹²Tuhme nte Dihvo vo ejemplo *cuh*:

—*Ama* *s̄ahn*, *nda**ta* yahn ihyan *ndin̄an* ne, cuahn se *ȳahn* yahn *n̄an* va *rey* *c̄ava* che *c̄ah* ye vederihquentiyon, conan cuma se. ¹³Ro che ametah *c̄ahn* se ne, *nedin* *d̄ama* se *ndiche* *s̄ahn* *decahya* yahn se, ne *din* *duche* se *tume*, *c̄ah* se *queri* *ama* *s̄ahn* chahn, ne *rah̄n* se: “Codin *nchuhn* *ntiyon* *nduco* *tume* *cuh* *numanahn* che *c̄ahn*.” ¹⁴Ihyan *ȳan* *v̄aco* se ne, *hua* *ri* *rendihche* ye *s̄ahn*, ne cuahn che a *chuh* se cuahn se ne, *dechuh* ye *ama* o ihyan *c̄ava* che *c̄ahma* ye *nduco* *rey* *min*: “*Hua* *nahn* *nahn* *s̄ahnguh* *c̄ava* che *c̄ahcantiyon* se *nahn*.” ¹⁵Cuahn che *ndaconan* se ne, a *quenan* *cuma* se vederihquentiyon. *Nedin* *d̄ama* *tun* se *ca* *ama* *ca* *ama* *s̄ahn* *decahya* chahn che va *t̄ah* se *tume* *me* *c̄ava* che *ne**c̄ah* *cuande* se *s̄ahn*. ¹⁶*Nda* *ama* se, ne *rah̄n* se: “*Dihvé*, *tume* *yahn* *ne* *ne*, a *chi* *ndiche* *c̄ade* *yahn* *queri* *ama* *c̄ade* che *te* *ne* *u*.” ¹⁷*Ndahconan* *dihve* se: “*Ndahca* *din*. *Di* *ne*, *s̄ahn* *decahya* *ndah*. *Nducote* *ndahca* *din* *ntiyon* *nduco* *tume* *andahre* *tah*,

man ne, cahcó ntiyon tah çava che cahquentiyen ndiche yan.”
 18Nda tama se, ne rahn se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi uhn çade yahn queri ama çade che te ne u.” 19Ndahconan dihve se: “Namin di ne, cahcó ntiyon tah çava che cahquentiyen uhn yan.” 20Nda tama se, ne rahn se: “Dihvé, nga tume yahn ne, chihco ndáh. 21Hua dín ntiyon nduco yahn che váh dendá tume yahn ne nan ntiyon, te ndih ne, ama dito nan ne. A ndihché ndih nduhça che retah nduh ne tume che rendaca nan ntiyon che redin ihyan nduco tume yahn ne.” 22Tuhme rahn dihve se: “¡Ama duhtuno ihyan di! Nduco ndudo che tihça rahn, a tumecadinó duh ihyan di. A devene che ama dito nan, che retah ndúh tume che rendaca nan ntiyon che redin ihyan nduco tume yáhn. 23¿Dehco che hua cah tume yáhn, din tama ihyan ntiyon nduco?, te ndete che tihça din ne, man che ntá, ndacá tume yáhn nduco daya.” 24Tuhme rahn dihve se ri se ihyan che chenun ye min: “Cuehnevi nchuhn tume che nda sahn tih, ne cocah ne sahn che cahcantiyon ndiche yan me.” 25Ndahconan ihyan chahn: “Dihve nuhn sahn min ne, a va yahn se.” 26Ate rahn dihve se: “Dehve din yahn, te ihyan che ndeh va yahn ye ne, nde tahque ndeh ca ndonda tah ye, ne ihyan che doh yahn ye va ne, nde cuavi tah yahn ye che va. 27Namin ihyan che hua ri rendihche ye u, che hua nahn ye che cahcantiyón ihyan ne, cuahn nchuhn, ngua ne ihyan, ne cuihno ne ihyan muhn nan.”

Nda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

28Chihno nte Dihvo vo ejemplo me ne, quendahn nan ye, quendi ye cuahn ye yan Jerusalén. 29Cuahn che nda nino ye yan Betfagé nduco yan Betania, nan che duche Cuete Olivo ne, dechuh ye o ihyan apóstol yahn ye, 30ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn yan che va viche lado cah. Nda nchuhn min ne, ntaca ne ama burro che nde ama ihyan ametah condudo ye ite. Cuentahte ne ite, quenda ne ite muhn. 31Ndete che çarune ihyan nchuhn: “¿Dehco che rentahte nchuhn ite?” cuendahconan ne yahn ye: “Huete, Dihve nuhn nahn ye ite.”

32Cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye burro me a nduhça che rahn Dihvo vo. 33Cuahn che rentahte ye burro me ne, rahn ihyan che dihve te:

—¿Dehco che rentáhte nchuhn burro tih?

³⁴Ndahconan ihyan chahn:

—Huante, Dihve nuhn nahn ye ite.

³⁵Tuhme quenda ye ite nan quenán Dihvo vo. Tihde ye tino yahn ye dame burro me, ne quendudo Dihvo vo ite. ³⁶Rehntave ihyan chahn tino yahn ye yune cuahn nan che cuahn Dihvo vo.

³⁷Cuahn che cuahn nino ye nan che renchahn yune Cuete Olivo ne, nducoyaca ihyan che rinduco ye ihyan ne, chi yeno ye, ne canan ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs yahn nducuahn vederihno che ndihchero ye. Ama rah yeno ye, ne rahn ye:

³⁸—¡Ndeva vo yavenan rey cuh che cochi ye menun Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndoyan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero! ¡Numacuahn vedeyeno ndeva vo yavenan ye!

³⁹Tuhme ama o sahn fariseo che nduco se van ihyan chahn ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cuihquentiyon ne ihyan sih che cuahte dihn chende ye.

⁴⁰Ndahconan ye yahn se:

—Rahn rí nchuhn te ndete che cuahte dihn chende ihyan sih ne, tu che chetava tan ne, va che cuah yeno.

⁴¹Cuahn che nda ye nan che a chi ro yan Jerusalén ne, chaco ye che yah ri ye cava ihyan yan min. ⁴²Tuhme rahn ye:

—Ama ndahca ndete che devano nchuhn te a man nda ro ndah yahn ne che ndevahn ne. Ate hua devano ne, te hua te Dendiohs che co devano ne. ⁴³Sahn che tan se nduco nchuhn ne, nda ro che cuahte se trinchera, techendive se yan yahn nchuhn, cuahtecuhma se nduco ne. Hua te yune se che cano ne, ⁴⁴ne cahno se nchuhn, cuihno ndahtera se yan yahn ne. Nde o tu che ndahto vih hua cotave. Tihca castigo va che co ne, te man che dechuh Dendiohs u cava che ndah yahn ne ne, hua tumacah ne.

***Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah vah ye sahn
che rendihcue se dehtenduh chete yaco***

⁴⁵Tuhme chenda Dihvo vo chete yaco chahte, ne canan ndetenda vah ye nducoyaca sahn che rendihcue se man, ra se man, min chete yaco. ⁴⁶Rahn ye ri ye sahn:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: “Yaco yahn ne, yaco nan che revah ihyan”, ate nchuhn ne, nedin ne nduhca yaco sahn duco.

⁴⁷Ricuahn Dihvo vo ro ro chete yačo me. Chidocuyān ndinān mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān, sahn intiyahn mān, renuhn ino se tača co cahno se ihyān. ⁴⁸Ate hua rentāca ino se tača din se, te nducoyača ihyān ne, renevahnecun ye numacuahn vedeyeno che ricuahn Dihvo vo.

*Tumerune ye yahn vederihquentiyon che
quenān cuma Dihvo vo Jesucristo*

20 ¹Ama ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yačo mān, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs mān. Ura min nda chidocuyān ndinān mān, sahn devano ley che dirun Moisés mān, sahn intiyahn mān, ²ne tumerune se ihyān:

—¿Deh vederihquentiyon quenān come che tihča redin ne?
¿Duh te vederihquentiyon di ne?

³Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Namin u, va ama nan che tumeruné nchuhn.

Condahconan ne yāhn: ⁴¿A chehdenune Juān che cuande yahn Dendiohs, o chehdenune ye che cuande yahn ihyān ne?

⁵Ndedecadino sahn chahn, ne rahn se van mān se nduco vih:

—Ndete che cahma vo che cuande yahn Dendiohs ne, ndahconan se yuhn vo: “¿Dehco che hua ritahno nchuhn tuhme?” ⁶A namin no ndete che cahma vo che cuande yahn ihyān. Necuan nducoyača ihyān yan, cah ye tu uvo, te devano cuāco ye te Juān ne, profeta ye.

⁷Chemin che tahque ndah rahn sahn chahn te hua devano se. ⁸Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin u, hua cahmá có nchuhn deh vederihquentiyon va tāj che tihča redín.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che ama duhtuno ihyān se

⁹Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh, chihnevan ihyān che chenun ye min:

—Ama ihyān ne, chihche ye dihyo uva, ne cah ye chendata me ama o sahn che din se ntiyon nduco cava che cahmān se nduco ye. Chica ye min, ne cuahn rahn ye. ¹⁰Cuahn che nda ro che a rine ndute me ne, dechuh ye ama sahn decahya yahn ye cava che ndaca se mahn va ndute ndata me sahn chahn. Ate chahn se sahn decahya me, ne ndedechuh se sahn, diya tāj se. ¹¹Dechuh ye tama sahn decahya yahn ye, ne din tan

sahn chahn nduco se, chahn se sahn, ne namin ndedechuh se sahn, diya tah se. ¹²Dihve chendata me ne, ndaconan dechuh ye tama sahn decahya yahn ye. Namin chahn sahn chahn sahn, chi nun se sahn cuahn chevah.

¹³Tuhme ndedecadino ihyan che dihve chendata me: “¿Taca din? Tahque ndah dechuh sahn dayá che yahinó. ¿A huane nevahnecon sahn chahn sahn cuahn che nda se min?” ¹⁴Ate cuahn che ndihchero sahn chahn sahn ne, rahn se van man se nduco vih: “Sahnguh che co yahn se vedecuihca cuh. Cahno vo sahn cava che co yuhn vo.” ¹⁵Tuhme quenda sahn chahn sahn cuahn chihto nan va chendata me, ne chihno se sahn.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Deh din ihyan che dihve chendata me nduco sahn chahn? ¹⁶Cahn ye, ne decuihno ye sahn. Tuhme cah ye chendata me tah tama ca ihyan che din ye ntiyon nduco.

Nducote chihnevan sahn fariseo che chenun se min ne, rahn se:

—¿Tahque ndah ndete che hua cuahnecon Dendiohs che tihca co!

¹⁷Ate ndihchero Dihvo vo sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Tuhme deh conahn che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca?:

Tu che hua quenan ino sahn che rahto vah ne,
chemin che tahque chichihve.

¹⁸Ihyan che cotahno ye u ne, anduhneca ndete che condah ndudo ye nan tu me, ndaca yah ye. Me ihyan che hua cotahno ye u ne, anduhneca ndete che condah ndudo tu me ihyan, cuihnonan yahn ye.

Tume cade iyo che renehve ihyan yahn César

¹⁹A ura min no, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ran dito se che nahn cotah se Dihvo vo, te tumacadino se che a yahn se che nte ye ejemplo me. Ate hua dehva din se, te vah se ihyan yan. ²⁰Tuhme dechuh se ama o se che din ca se che ndah ihyan se, cava che tumerande se ihyan, din se che cahma ye ama ndudo che hua ndahca. Tihca din se, te nahn caca nunde se yahn ye nan gobernador. ²¹Rahn sahn chahn ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn te ndah ndudo che rente ne man, ricuahn ne man. Dama no rendihche ne nducoyaca

ihyan, ne ricuahn ne numa cuꜰo nduhꜰ che nahn Dendiohs che cuahtechica ihyan. ²²Cahma ne co ne nuhn: ꜰa redin yahn che nedihvo vo tume ꜰade iyo yahn César, o hua?

²³A devano Dihvo vo te o nan o chende sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che retumarande nchuhn u?

²⁴Conahma ne ama tume u.

Cuahn che ndihchero ye tume me ne, tumerune ye sahn:

—¿Duh yavenan man, duh che duche man, quenana nan tume cuh ne?

Ndahconan sahn chahn:

—César.

²⁵Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

²⁶Hua chi tumerande se ihyan nduco nde ama ndudo nan ihyan yan. Cuahn ino se chi yahn che tihꜰa ndahconan ye, ne chahte dihn chende se.

Tumerune sahn saduceo yahn che ntuche tenahn

²⁷Chihno min ne, nda ama o sahn saduceo. Sahn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn. Rahn se ri se Dihvo vo:

²⁸—Ihyan Ricuahn, nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon tuhꜰa: “Ndete che coh ama se che hua ndaꜰa daya se nduco ndahta yahn se ne, va che cahnevꜰo dihno se nduco te, cava che hua cuihno ndahta yahn dihno se.” ²⁹Ama yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sahn che menan me ne, chihnevꜰo se nduco ama ndahta. Ate hua no rahn me ne, chih se, ne hua ndaꜰa daya se nduco te. ³⁰Chihnevꜰo ama dihno se nduco te, ne namin chih se, ne hua ndaꜰa daya se nduco te. ³¹Tihꜰa queri ama sahn chahn, nduh che ndache se, chihnevꜰo se nduco te, ate chih nducoyꜰa se nde ama se hua ndaꜰa daya se nduco te. ³²Adiva ne, chih ndahta me. ³³Nda ro che ntuche tenahn ne, nducote nduh che ndache se chihnevꜰo se nduco tahn min ne, ꜰcha se che ndahta yahn se tahn ne?

³⁴Tuhme ndahconan Dihvo vo:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, rihnevꜰo ye man, redecahnovꜰo ye man. ³⁵Ate nda ro che ntuche tenahn ne,

ihyan che ndevahn ye ne, metah cahnevaco ye, nde metah decahnovaco ye, ³⁶te ametah ndaconan coh ye. Nducote ntuche ihyan chahn van tenahn ne, nedin daya Dendiohs ihyan, ne nduhca ángel ne, tihca co ye. ³⁷Yahn che va che ntuche tenahn ne, man Moisés dirun ye yahn cuahn che riche yahn yan me: “Dihvo vo Dendiohs ne, Dendiohs yahn Abraham man, Isaac man, Jacob man.” ³⁸Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che chenduche ye man, ihyan che a ndih ye man, te nan ye ne, chenduche nducoyaca ye.

³⁹Tuhme rahn ama o sahn devano ley che dirun Moisés ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cuaco niyon rahn ne.

⁴⁰Nduco chemin ne, ametah chihquino se tumerune ca se ihyan.

David ne, dirun ye yahn Dihvo vo Jesucristo che Dihve ye ihyan

⁴¹Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—¿Dehra cuande che rente ihyan te ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, Daya David ihyan?

⁴²Man David a dirun ye nan libro yahn Salmo:

Rahn Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lado tah cuacó,

⁴³numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di.”

⁴⁴Nducote dirun David te ihyan min che Dihve ye ne, ¿taca che daya ye tuhme?

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vaconan se

⁴⁵Nan nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

⁴⁶—Cuihco nchuhn cudado nduco sahn devano ley che dirun Moisés, te renan ino se cuahtechica se, chenun se cahteca chano se man, renan ino se che necah ihyan Dendiohs sahn cuahn ndihve numacuahn vedeneacun man, chete yaco man, nan vihco man ne, renan ino se cuahte se nan che tahque ndeva ihyan yavenan se man. ⁴⁷Nde dehtenduh che va yahn ndahtha vah ne, rehnevi se, ne ama rahn revah se, redin ca se

che ndah ihyan se. Sahn chahn che tahque chahte castigo din Dendiohs sahn.

Vedino yahn ama ndahta vah

21 ¹Cuahn che quenun Dihvo vo Jesucristo chete yaco ne, ndihchero ye nduhca che rih ihyan cuihca tume chete yave yahn tume vedino. ²Namin ndihchero ye che chih ama ndahta vah o tume cahya chete yave me. ³Tuhme rahn Dihvo vo:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nan Dendiohs ne, tahque rigonun chihve vedino yahn ndahta vah cah che co vedino yahn ihyan chenahn sih, ⁴te nducoyaca ye ne, chih ye che ngava yahn ye. Ate ndahta vah cah ne, van vedechevah yahn ye ne, chih ye nde che va che toh ye.

Dehtenduh che va che conahn cuahn che a cochi nino che nto iyehanse

⁵Rahn ama o ihyan te yaco chahte ne, ama ndahchan tu che ndahto man, dehtenduh vedino che necuco man. Tuhme rahn Dihvo vo:

⁶—Nducuah dehtenduh che tahchan cah che rendihchero nchuhn ne, nda ro che hua cotave dama nde o tu che ndahto vih.

⁷Tumerune ihyan chahn:

—Ihyan Ricuahn, ticuahn conahn che rahn ne me ne? ¿Deh vederihno co ran cuahn che a nun conahn ne?

⁸Rahn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudado che hua cahnceh nde ama ihyan nchuhn, te ama yahn sahn rihnceh nda se, ne cahma queri ama se te a man se ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehanse. Namin cahma se: “A cochi nino ro.” Ate rahn ri nchuhn che hua tumacah ne yahn se. ⁹Cuahn che cahnevan nchuhn che va canda man, che rahteruhn ihyan nduco vih man ne, hua dehve dihya nchuhn co, te a tihca va che co menan vih. Ate ro min ne, ametah conahn nducuah.

¹⁰Van naci6n ne, cuanan canda, ne cuahtecuhma ama ihyan che rihquentiyon ye nduco tama ye. ¹¹Ama nuhn yahn man, ne cuahnguh cuahngah ne, ama cuhnde cuico man, cah man. Nan ro ne, cuhnde ro vederihno rahte, ne ama dihya ihyan co.

¹²Ate cuahn che ametah conahn nducuahn che tihchan ne, co t̄an ihyan nduco nchuhn m̄an, din ye preso nchuhn m̄an, quenda ye nchuhn ȳaco m̄an, cuih ye nchuhn v̄acoyahn m̄an. Yahn che rinduco nchuhn u ne, quenda ye nchuhn n̄an rey m̄an, gobernador m̄an, ndere c̄aca nunde ye yahn ne. ¹³Tihc̄a cuahn nchuhn c̄ava che nd̄aca yune che cuahndudo ne ndudo ȳahn, cahnevan ihyan chahn. ¹⁴Nde hua ndedecadino nchuhn t̄ac̄a ndahconan ne yahn ye, ¹⁵te u c̄ahm̄a có nchuhn ndudo che c̄ahma ne m̄an, té vededevano ȳahn che conan cuma ne m̄an, nde hua co ndahconan ye yahn ne. ¹⁶Nde indihche yahn nchuhn m̄an, dihno ne m̄an, ihyan yahn ne m̄an, ihyan rendihche ne m̄an, nec̄ah ye nchuhn. Āma o nchuhn ne, c̄ahno ye nchuhn. ¹⁷Nducoȳaca ihyan ne, hua co ndihche ye nchuhn yahn che rinduco ne u. ¹⁸Ate nde āma yudo tin nchuhn ne, hua conda. ¹⁹Ndete che quendāh ne vedechah̄tino v̄an nducuahn vedeyah min ne, ndevahn ne.

²⁰Cuahn che ndihchero nchuhn che a ntechendive sand̄ado ȳan Jerusalén ne, codevano ne te a nd̄a ro che cuihno ȳan min. ²¹Tuhme ihyan che vate ye estado yahn Judea m̄an, ȳan Jerusalén m̄an ne, tahque ndah che c̄ano ye, c̄ahn ye v̄an icoyahn. Ihyan che chen̄an ye viȳata ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viȳan. ²²Ro min ne, co ihyan castigo, din nunde yahn ye c̄ava che conahn nducuahn che a chen̄an c̄aca. ²³¡Chev̄ah ihyan nd̄ah̄ta che chenun d̄aya ye ro min m̄an, che ret̄ava ye d̄aya ye m̄an!, te āma chahte castigo co ihyan ȳan min, ne āma cuhnde vedeyah iyeh̄nse. ²⁴N̄ahn ye ne, c̄ahno se ihyan nduco esp̄ada, ne n̄ahn ye ne, quenda se ihyan t̄ama nacīon c̄ava che din ye n̄tiyon. S̄ahn t̄ama nacīon ne, condinun condin̄ahno se ȳan Jerusalén nde tuno ro che ndihco c̄ade Dendiohs.

²⁵Tuhme cuhnde ro vederihno yahn Dendiohs n̄an ȳahn m̄an, iyo m̄an, iyon m̄an. Muhn iyeh̄nse cuh ne, āma cuhnde vedeyah nducuahn nacīon, nde hua devano ihyan deh che din ye che v̄ah ye. ²⁶Condave cuno ihyan che rendedecadino ye yahn nducuahn vedeyah che cochi ca, te nde nducuahn che va c̄ade n̄an ro ne, nuhn. ²⁷Tuhme ndihchero ihyan u che rinducó nducoȳaca ihyan, che nd̄a v̄an man numacuahn vederihquentiyon chahte ȳahn. ²⁸Cuahn che cuan̄an conahn dehtenduh che tuhchan ne, c̄ah yeno nchuhn chedave yahn ne, te a cochi nino ro che ndevahn ne.

²⁹Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Condihche nchuhn nduhca che ri yahn yahn higo man, yahn chenahn che rendaconun yata yahn man. ³⁰Cuahn che a renecahnno yan ne, a devano nchuhn te a cochi nino ro ihno.

³¹Namin cuahn che a rinahn dehtenduh che tuhchan ne, cuedevano nchuhn te a nun cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs.

³²Cuaco rahn ri nchuhn te cuahn che ametah coh ihyan che vate ye man ro cuh ne, a conahn nducuahñ. ³³Iyehnse ne, cuihno. Ate ndudo yahn ne, hua cuihno; va che conahn.

³⁴Cuihco nchuhn cudado. Hua denda ne ura yahn ne che deman che cheh ne man, che cocoh ne man, che ndedecadino ne yahn ntiyon yahn ne man, cava che nda ro min ne, vateyan ne. ³⁵Vedeyah che tuhchan ne, a denan conahn numachahte iyehnse. ³⁶Ro ro ne, cuahteyan nchuhn man, covah ne man, cava che co ndevahn ne yahn vedeyah che tuhchan man, cava che vateyan ne ro che u che rinducó nducoyaca ihyan, nda.

³⁷Ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yaco chahte, ne vino ne, rahn ye renan ye ama cuan nan che duche Cuete Olivo.

³⁸Nducoyaca ihyan yan, rahn ye yaco vatiyan vatiyan, rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

Rente cade se taca din se preso Dihvo vo Jesucristo

22 ¹Cuahn che a cochi nino vihco ro yudo, ro che reh ihyan pan che ametah ya yahn ne, ²chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, renuhn ino se taca cahno se Dihvo vo cava che hua cadino ihyan yan, te vah se che co tan ye.

³Chenda chundah Judas Iscariote, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan che ndichio chahn, ⁴ne chahn se nan chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn policia che redin se cudado yaco chahte man, ne rahn se te co necah se Dihvo vo tah sahn chahn.

⁵Chi yeno sahn chahn, ne nte cade se nduco se che cah se tume sahn. ⁶Cah Judas ndudo yahn se sahn chahn, ne nuhn ino se taca co necah se Dihvo vo cava che hua cadino ihyan yan.

Vihco ro yudo

⁷Nda vihco ro yudo, ro che reh ihyan pan che ametah ya yahn. Ro min ne, nihnde cade che rihno ihyan ama itecuche

lihn cava che co te vedino. ⁸Dihvo vo ne, dechuh ye Pedro nduco Juan, ne rahn ye:

—Cuahn nchuhn, cuihcoyan ne che chuh vo che cuande yahn ro yudo.

⁹Tumerune ihyan chahn:

—¿Ti nahn ne che cahcoyan nuhn ne?

¹⁰Ndahconan Dihvo vo:

—Ura che condā nchuhn viyan ne, ntāca ne ama sahn che nda se ama cuhtenune. Quendi nchuhn sahn min nde vah nan che condā se, ¹¹ne cahma ne co ne ihyan che vāco ye min: “Dechuh Ihyan Ricuahn nuhn che tumerune nuhn ndih: ¿Ti va cuarto nan che cheh ye nduco ihyan apóstol yahn ye che cuande yahn ro yudo ne?” ¹²Tuhme nahma ye ama cuarto chahte nchuhn che a va yan. Min cuihcoyan nchuhn che chuh vo nduco vih.

¹³Chahn ihyan chahn, ne ntāca ye nducuahn che rahn Dihvo vo ri ye ihyan, ne chihcoyan ye che cheh ye che cuande yahn ro yudo.

¹⁴Cuahn che ndā ura che cheh ye ne, chihnde Dihvo vo nan mesa nduco ihyan apóstol yahn ye, ¹⁵ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ama nahn chéh nduco nchuhn che cuande yahn ro yudo numanahn che ametah cahno se u, ¹⁶te rahn rí nchuhn te ametah ndaconan chéh, nde ndā ro che conahn nducó che ndihco cade Dendiohs, ne conán nan che rihquentiyon ye.

¹⁷Tuhme chetah ye ama vāso vino, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne rahn ye:

—Cotah nchuhn, cuih ne nduco vih. ¹⁸Rahn rí nchuhn te ametah ndaconan cúh vino yahn uva, nde ndā ro che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹⁹Chetah ye pan me, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Che tuhca redín ne, conahn che cuahnecún che cahno ihyan u cava che ndevahn nchuhn. Tihca cheh nchuhn cava che cahco ran ne che renecahco ne u.

²⁰Chihno cheh vino ye ne, ndaconan chetah ye vāso vino me, ne rahn ye:

—Chu ne, yun yahn che recah dito ndudo ra che ndahco cade Dendiohs. Va che cora cava nchuhn.

²¹Meniyon ne, sahn che necah se u ne, dama reh se nducó.
²²Cuaco te cahno ihyan u che rinducó nducoyaca ihyan, nduhca che a nihnde cade. Ate yah rí cava sahn che necah se u.

²³Tuhme canan tumerune vih ihyan chahn cha ye che tihca din ye.

Rente ihyan apóstol nduco vih cha ye che tahque conan ye

²⁴Chihno min ne, rente ihyan apóstol nduco vih cha ye che tahque conan ye. ²⁵Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Adecoduhno rey ne, ama yudo rihquentiyon ye nación yahn ye, ne sahn intiyahn ne, rendeva ihyan yavenan se.

²⁶Ate van nchuhn ne, hua co tihca, te cha nchuhn che tahque quenun yan ne ne, co ne nduhca ama sahn yuno, ne cha nchuhn che tahque ndinan ne ne, co ne nduhca ama mozo.

²⁷Condedecadino ne duh che tahque ndinan. ¿A ihyan che va ye nan mesa, reh ye, o sahn decahya che redin se cudado numanahn che reh ye? ¿A ndiyu ihyan che va ye nan mesa, reh ye che tahque ndinan ye? Ate condihche nchuhn. U ne, nduhca ama ihyan che redin ye ntiyon yahn nchuhn.

²⁸Ro ro che chuhríhn ne, a nchuhn che chinduco ne u.

²⁹Chemin che nduhca che te Chidá vederihquentiyon, quenan cumá ne, namin té vederihquentiyon, cuahtenan cuma ne

³⁰cava che chuh vo man, cuh vo man, dama nduco vih, ro che cahcantiyón, ne cuahte ne techecade ne yahn ihyan nación yahn Israel, nduh che ndichio ndata yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te cahma Pedro te hua rendihche ye ihyan

³¹Namin rahn Dihvo vo ri ye Pedro:

—Simón, Simón, cuihque cudado, te chundah ne, chica se Dendiohs cava che tumerande se nchuhn nde nan che ndahco ndiya se nchuhn. ³²Ate u ne, covah cave cava che hua ama yune no cahcoman. Cuahn che ndaconen cotehne ne, cuenecah yan chedave yahn ihyan che ritahno ye u.

³³Ndahconan Simón, ne rahn ye:

—Dihvé, va vedeyenó che conducó ndih, andahre conún vacoyahn nduco ne man, andahre coh dama nduco ne man.

³⁴Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Pedro, ráhn rí di te ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.

³⁵Tuhme ráhn Dihvo vo nduco nducoyaça ihyan chahn:

—Cuahn che dechúh nchuhn che nde dino, nde morral, nde indaco, hua quenda ne ne, ¿deh chinda yahn ne ne?

Ndahconan ye:

—Hua dehva chinda yahn nuhn.

³⁶Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ate man ne, ndete che va dino yahn nchuhn, cuiquenda ne, ndete che va morral, cuiquenda ne. Cha nchuhn che ametah espada yahn ne ne, cuendihcue ne tino rendiche ne, cua ne ama. ³⁷Ráhn rí nchuhn te va che conahn ndudo cuh che a ndirun yáhn: “Cahma ihyan te ihyan min ne, ihyan nunde ye.” Nducuahn che a ndirun che va che cuahno có ne, va che conahn.

³⁸Tuhme ráhn ihyan chahn:

—Dihve nuhn, nga o espada, va yahn nuhn.

Ndahconan ye:

—Nduco sih ne, a va.

Getsemaní

³⁹Chihno min ne, cuahn Dihvo vo Cuete Olivo nduhça che a rahñ ye, ne cuahn ihyan apóstol nduco ye. ⁴⁰Cuahn che nda ye min ne, ráhn ye nduco ihyan chahn:

—Covah nchuhn cava che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

⁴¹Tuhme chihco rino Dihvo vo ihyan chahn, ne cuahn ye cana nan me. Min chehntihya ye, covah ye, ⁴²ne ráhn ye:

—Chida man, ndete che nahn ne ne, cuehnevi ne che va che chuhrihn. Ate hua co nduhça che náhn. Co nduhça che nahn man ne.

⁴³Tuhme nda ama ángel che chica ye vahchetero, ne necah yan ye chedave yahn Dihvo vo. ⁴⁴Ama chuhrihn ye che rendedecadino ye, ne tahque dito covah ye. Ama chi ye nuneyan nduhça yun, ne ra nde ndiyahn.

⁴⁵Chihno covah ye ne, ndaconan ye nan che chenun ihyan apóstol chahn, ne ntaca ye ihyan che vateyado ye, te ama ndi cuno ye che ran ye. ⁴⁶Tuhme ráhn ye ri ye ihyan:

—¿Dehco che vateyado nchuhn? Cuenecuan ne, covah ne cava che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁷Nde ametah cuihno cahma ye cuahn che nda ama yahn sandado nduco sahn policia che redin se cudado yaco chahte, ne ndahn nan Judas, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan che ndichio chahn. Chahn nda sahn min nan Dihvo vo cava che tenan se ihyan. ⁴⁸Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Judas, za nahn tenan u, ne nduco tihca necah u che rinducó nducoyaca ihyan ne?

⁴⁹Cuahn che ndihchero ihyan apóstol che tihca ri ne, tumerune ye ihyan:

—Dihve nuhn, za cuahn nuhn sahn sih nduco espada ne?

⁵⁰Ama cha ihyan chahn ne, chahn ye ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan, chacondah ye revan se lado tah cuaco se. ⁵¹Ate rahn Dihvo vo:

—Hua cuhma nchuhn.

Tuhme nahn tah ye revan sahn min, ne ndonan. ⁵²Rahn Dihvo vo ri ye chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn policia che redin cudado yaco man, sahn intiyahn man:

—¿A cochi nchuhn nduco espada man, nduco yahn man, din ne preso u nduhca sahn duco? ⁵³Ro ro quenún chete yaco chahte van nchuhn, ne hua din ne preso u. Ate man ne, nda ura yahn ne, ura che rihquentiyon chundah.

Rahn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁵⁴Tuhme din sahn chahn preso Dihvo vo, quenda se ihyan vaco chidocuyan che tahque ndinan. Cuahn Pedro diyahn diyahn, quendi ye ihyan. ⁵⁵Din sahn chahn ama vacoyahn chevah, ne vatendi se, recah ihno se sahn. ⁵⁶Tuhme ndihchero ama tahn decahya che nduco Pedro, nti ye min. Ndishchero ndah te ihyan, ne rahn te:

—Sahnguh ne, chinduco se sahn preso cah.

⁵⁷Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye tahn:

—Nde hua rendihché ihyan.

⁵⁸Namenan me ne, ndihchero tama se ihyan, ne rahn se:

—Namin di, ndoque van sahn che rinduco se sahngah.

Ndahconan Pedro:

—Ndiyu u.

⁵⁹Chihno tenduh ama ura ne, rahn tama se:

—Cuāco te sahnguh ne, chinduco se sahnghah, te sahn Galilea se.

⁶⁰Ndahconan Pedro:

—Nde hua devanó deh che rahn.

Nde ametah cuihno cahma Pedro, ne cah tuh. ⁶¹Tuhme chaconan Dihvo vo, ndihchero ye Pedro, ne necahco ye nduhca che rahn Dihvo vo: “Ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.” ⁶²Tuhme ndihquenda Pedro, ne ama chaco ye.

Chahn se Dihvo vo Jesucristo

⁶³Sahn che redin se cudado Dihvo vo ne, redin duche yahn se ihyan, ne rahn se ihyan. ⁶⁴Dechiche se ama tino nan ye.

Rahn se ihyan, ne rahn se:

—Cahme duh che chahn di.

⁶⁵Ama ndeh nan ca dehtenduh rahn se, din duche yahn se ihyan.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁶⁶Cuahn che a chi dave me ne, ndo dama chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn intiyahn man, ne quenda se Dihvo vo nan che cuhnde cade yahn ye.

⁶⁷Min tumerune se ihyan:

—¿A di ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense ne?

Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che cahma có nchuhn te u ne, nde hua cotahno ne.

⁶⁸Ndete che va deh che tumeruné ne, nde hua ndahconan ne yahn.

⁶⁹Ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, a nun cuhndé lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

⁷⁰Tumerune nducoyaca sahn chahn:

—¿A di che Daya Dendiohs tuhme ne?

Ndahconan ye yahn se:

—A u. A man nchuhn rahn ne meniyon.

⁷¹Tuhme rahn se:

—¿Dehca din vo testigo? Nduco ndudo che tihca rahn se ne, a va. A man vo chihnevan vo.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

23 ¹Tuhme necuan nducoyaca se, quenda se Dihvo vo nan Pilato. ²Canan ndere rica nunde se yahn ye, ne rahn se:

—Nt̄aca nuhn sahn̄guh che rinun se ihyan che hua nedihve ye tumecādiyo yahn César. Av̄ane ne, rāhn se te mān se che rey mān, ihyan che a va cāde che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyeh̄nse mān.

³Tuhme tumerune Pil̄ato ihyan:

—¿A di che rey yahn nacīon yahn Israel ne?

Ndahconan Dihvo vo:

—U, nduhcā che rāhn.

⁴Rāhn Pil̄ato ri se chidocuyān ndinān nduco nducoyāca ihyan:

—Hua rendācā nde āma nunde yahn sahn̄guh.

⁵Ate quendi sahn̄ chahn rica nunde se, ne rāhn se:

—Numacuahn nacīon yahn nuhn, nde estādo yahn Galilea nde muhn, ndedecuan se ihyan nduco ndudo che ricuahn se.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nān Herodes

⁶Cuahn che chihnevan Pil̄ato che rāhn se yahn Galilea ne, tumerune se ndete che min yān vāco Dihvo vo. ⁷Cuahn che checadino se te min yān vāco ye ne, dechuh ye ihyan nān Herodes, te sahn̄ min che rihquentiyon se min, ne quenan se yān Jerusalén ro min. ⁸Āma chi yeno Herodes cuahn che ndihchero se Dihvo vo, te a rāhn che nahn ndihchero se ihyan. Nducote rihnevan se che āma rente ihyan yahn Dihvo vo ne, quenan rino se che din ye āma vederihno, ndihchero se. ⁹Āma ndeh nān che tumerune se, ate nde hua ndahconan Dihvo vo. ¹⁰Chidocuyān ndinān mān, sahn̄ devano ley che dirun Moisés mān ne, ndevanān se, ndere rica nunde se yahn ye. ¹¹Tuhme Herodes nduco sandādo yahn se ne, din duche yahn se Dihvo vo. Tihyon se āma tino ndah ihyan, ne ndedechuh se ihyan nān Pil̄ato. ¹²Ro menān ne, tān Pil̄ato nduco Herodes, ate nde ro min ne, ndoyān se nduco vih.

Ndaconan Dihvo vo Jesucristo nān Pil̄ato

¹³Nedin dāma Pil̄ato chidocuyān ndinān mān, sahn̄ intiyahn mān, ihyan yān mān, ¹⁴ne rāhn se:

—Nchuhn ne, nda ne sahn̄guh nān, rica nunde ne yahn che ndedecuan se ihyan yān. Ate tumeruné sahn̄ nān nchuhn yahn dehtenduh che rica nunde ne yahn se, ne metah nde āma nunde yahn se. ¹⁵Dechúh nchuhn nduco se nān Herodes,

ne namin hua nt̄aça se nde ̄ama nunde yahn se. Cūaco te hua dehva din se çava che çahn̄o vo sahn̄. ¹⁶Tahque ndah cuahn̄ sahn̄, nt̄ahté sahn̄.

¹⁷Nduyo nduyo che rend̄a vihco ro yudo ne, va che nt̄ahte se ̄ama preso. ¹⁸Ate cah nducoȳaça ihyan:

—¡Cuihno ne sahn̄ tih! ¡Cuentahte ne Barrabás!

¹⁹Barrabás ne, quenun se vaçoyahn̄, te ndedecuan se ihyan yan che cuhma ye nduco gobierno man̄, chihno se sandado yahn ye man̄. ²⁰Ndaconan rahn̄ Pilato te nahn nt̄ahte se Dihvo vo. ²¹Ate cah tun ihyan chahn:

—¡Cuenahn yah ne sahn̄! ¡Cuenahn yah ne sahn̄!

²²Ndaconan rahn̄ Pilato nde nan̄ che chi ino yune:

—¡Dehra nedin sahn̄guh? Hua co çahn̄o vo sahn̄, te metah nde ̄ama nunde yahn se. Tahque ndah dín castigo sahn̄, ne nt̄ahté sahn̄.

Nahn yah se Dihvo vo Jesucristo

²³Ate quendi ihyan chahn rah ye, rica ye che conan yah Dihvo vo. ̄Ama quendi chidocuyan̄ ndinan̄ nduco ihyan chahn rah ye. ²⁴Tuhme çah yune Pilato che co nduhça che rica ye. ²⁵Ntahte se sahn̄ che quenun vaçoyahn̄ me nduhça che nahn ye, ne chihquentiyon se sandado che nahn yah se Dihvo vo.

²⁶Cuahn che quenda sandado chahn Dihvo vo ne, chihquentiyon se ̄ama ihyan yan Cirene che duche ye Simón, che cuenchi ye nahn ye viȳata, che ntihde dihme ye cruz, quendi ye Dihvo vo.

²⁷̄Ama yahn ihyan yan man̄, ihyan ndahta che raco ye man̄, rah ran̄ ye man̄, cuahn ye nduco vih. ²⁸Ndihchero Dihvo vo ihyan ndahta chahn, ne rahn̄ ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ihyan yan Jerusalén, hua cuaco ne çava u. Cuaco ne çava man̄ ne man̄, çava daya ne man̄, ²⁹te nda ro che çahma ihyan: “Ndah ro yahn ihyan ndahta che hua rahcoyan̄ ye man̄, ihyan ndahta che hua rend̄aça daya ye man̄, ihyan ndahta che hua retave ye man̄.” ³⁰Ro min ne, çahma ihyan co ye ico man̄, cuete man̄: “Condah̄ ndudo nchuhn nuhn, cuedendeh ne nuhn.” ³¹Nducote numacuahn vedetan̄ çahn̄o se u che ametah nunde yahn̄ ne, nda ro min ne, tahque nun çahn̄o se ihyan nunde.

³²Namin quenda se o sahn̄ nunde çava che çahn̄o se sahn̄ dama nduco Dihvo vo. ³³Cuahn che nda se nan̄ che duche

Cuete Ine Tin Tenahn ne, nahn yah se Dihvo vo dama nduco sahn nunde chahn. Ama se ne, quenah yah se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh ye. ³⁴Covah Dihvo vo:

—Chida man, cuenchahco ne yahn ihyan sih, te nde hua devano ye deh che redin ye.

Sandado chahn ne, din se sortear tino yahn ye, cha sahn quendah yahn se che co yahn se queri ama. ³⁵Ihyan yan chahn ne, vatendi ye, rendihchero ye. Sahn intiyahn ne, riyon nan se Dihvo vo, ne rahn se:

—Tama ca ihyan ne, ndedevahn se. Ndete che sahn tih che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehense ne, zdehco che hua ndedevahn man se sahn?

³⁶Namin redin duce yahn sandado chahn ihyan, recah se vinagre, cuh ye, ³⁷ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che di che rey yahn naci6n yahn Israel ne, cuendedevahn man di.

³⁸Tin cruz ne, ndirun ndudo griego man, ndudo latin man, ndudo hebreo man, tuhca: “Nga Rey yahn naci6n yahn Israel.”

³⁹Ama cha sahn nunde chahn che quenah yah se ne, riyon nan se ihyan, ne rahn se:

—Ndete a di ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense ne, cuendedevahn man di man, cuendedevahn nuhn man.

⁴⁰Ate sahn che tama me ne, rahva se nduco vih, ne rahn se:

—Namin di, za hua vah Dendiohs, andahre quenah yah nduhca che quenah yah ye? ⁴¹Uvo ne, a redin yahn che rechuhrihn vo, te renehivo vo nunde yuhn vo. Ate ihyan cuh ne, nde ama nunde hua quendihco ye.

⁴²Tuhme rahn se ri se Dihvo vo:

—Cuahn che a va ne, rihquentiyon ne ne, cuenecahco ne u, ne conan vahino ne u.

⁴³Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Cuaco rahn ri di te nde a man ro cuh conen nduc6 vahchetero.

Nduhca che chih Dihvo vo Jesucristo

⁴⁴Ura che a chi man yahn ne, ama chi man numachahte iyehense nde nan rahco ino a chino, ⁴⁵te chih yahn. Tino che quendihco chete yaco chahte ne, nde, ndo o ndi. ⁴⁶Tuhme cah Dihvo vo:

—Chida mán, ndahcó chedave yáhn tãh ne.

Chihno rãhn ye tihcã ne, chih ye.

⁴⁷Nducote ndihchero sãhn ndinãn yahn sandãdo che tihcã chi ne, ndeva se yavenãn Dendiohs, ne rãhn se:

—Cuãco niyon te ihyan tih ne, metah nde ãma nunde yahn ye.

⁴⁸Nducoyãca ihyan che chenun ye min, ndihchero ye che tihcã chi ne, yah ri ye, ne conãhn ye, rãhn ye ticua ye. ⁴⁹Ate nducoyãca ihyan che a rendihche ye Dihvo vo mãn, ihyan ndãhta che chinduco ye Dihvo vo nde estado yahn Galilea mãn ne, yahn no chahtendi ye, ndihchero ye che tihcã chi.

⁵⁰ãAma ihyan yãn Arimatea, estado yahn Judea, che duche ye José che nduco ye vãn ihyan ndinãn yahn naciõn yahn Israel ne, ndah ihyan ye nãn Dendiohs mãn, nãn ihyan mãn.

⁵¹Namin quenãn rino ye che conãhn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ihyan min ne, hua chi ðama ndudo yahn ye nduco combiero yahn ye, chih nunde se yahn Dihvo vo. ⁵²Chãhn ihyan min nãn Pilãto, ne chica ye sãhn che cãh yune se che cuhcã ye Dihvo vo. ⁵³Tuhme chãhn ye, ndedevãh ye ihyan. Chãhcotuma ye ãma tino ihyan, ne chacondihche ye ihyan chete ãma yãyan ra, che ndindah nãn ãma yãva. ⁵⁴Ro min ne, víspera yahn ro yudo, a cuanãn ro che rahte tuhno ihyan.

⁵⁵Ihyan ndãhta chãhn che chica ye estado yahn Galilea nduco Dihvo vo ne, chãhn nduco ye, ne ndihchero ye nãn va yãyan mãn, taçã chacondihche ye Dihvo vo mãn. ⁵⁶Cuãhn che ndaconãn ihyan ndãhta chãhn ne, ca ye yunedãn mãn, nunedãn mãn, ne nducote a canãn ro che rahte tuhno ihyan ne, chahte tuhno ye nduhcã che a va çãde.

Ntuche Dihvo vo Jesucristo vãn tenãhn

24 ¹ãAma vatiyãn ðãhca, ro che ndeva ndate ne, cuãhn ihyan ndãhta chãhn nduco tama te o ihyan ndãhta, quenda ye yunedãn mãn, nunedãn mãn, che a ndihcoyãn ye. ²Cuãhn che ndã ye nãn yãyan me ne, ndihchero ye che a ndavi tu che ndechendih chende. ³Chendã ye chete yãyan me, ate hua ntãca ye Dihvo vo. ⁴ãAma dihya ye chi che tihcã, ne numanãhmin ne, adenãn chinãn ye o ángel, vatendi ye, chenun ye tino che ãma diyãhn. ⁵Tuhme nde tahque dihya ihyan ndãhta chãhn chi, ne chendih ye, nde ametãh nãhn ndonihyon nãn ye che vah ye. Rãhn ángel chãhn nduco ye:

—¿Dehco che v̄an ten̄ahn renuhn nchuhn ama ihyan che quenduche ye? ⁶Metah ye muhn, te a ntuche ye. Cuenec̄ahco nchuhn cuahn che nduco ca ne ihyan estado yahn Galilea, nduhc̄a che r̄ahn ye ri ye nchuhn: ⁷“U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che nec̄ah se u t̄ah s̄ahn nunde c̄ava che nahn yah se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché.”

⁸Tuhme nt̄a tin ihyan ndahta chahn che tihc̄a r̄ahn Dihvo vo. ⁹Ndaca ye nan yayan me, conahn ye, ne nec̄ah cuande ye ihyan apóstol che ndichiama chahn man, ihyan chenahn che nduco ye man. ¹⁰María yahn yan Magdala man, Juana man, María che chaco Jacobo man, nduco ihyan ndahta chenahn chahn ne, a ihyan chahn che nec̄ah cuande ye ihyan apóstol che tihc̄a chi. ¹¹Ate ihyan apóstol chahn ne, hua chitahno ye, ne r̄ahco ye te co hua va cuaco dave yahn ihyan ndahta chahn che tihc̄a r̄ahn ye.

¹²Tuhme necuan Pedro, cuahn ye rano ye nan yayan me. Nda ye min ne, ndihchero ye che a deman tino che chacotuma Dihvo vo quendite min. Ama cuahn ino ye che tihc̄a, ne conahn ye.

***Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan o
ihyan che cuahn ye yan Emaús***

¹³A ro min no ne, cuahn o ihyan chahn ama yan lihn che duche Emaús, ri tenduh ndichio dahno che renda yan Jerusalén. ¹⁴Numanahn che chenun yune ihyan chahn ne, rente ye nduco vih yahn nducuahn che chi. ¹⁵Ura min nda man Dihvo vo nan ihyan chahn, ne cuahn ye dama nduco vih. ¹⁶Ate hua nchanan ihyan chahn ihyan, te a tihc̄a va cade che hua nchanan ye ihyan. ¹⁷Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿Deh che rente nchuhn v̄an man ne nduco vih che ama ran ne ne?

¹⁸Ama cha ihyan chahn che duche ye Cleofas ne, ndahconan ye:

—¿A deman ndih che tama yan cochi ne, che hua devano ne dehtenduh che chi yan Jerusalén ro cuh?

¹⁹Tumerune Dihvo vo:

—¿Deh chi min ne?

Tuhme ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ama ndeh nan dehtenduh chahno chi Jesús yahn yan Nazaret. Ihyan min ne, ama ihyan profeta che quenan

cuma ye vederihquentiyon chahte n̄an Dendiohs m̄an, n̄an ihyan m̄an, che din ye vederihno m̄an, chicuahn ye m̄an.

²⁰Chidocuyān ndinān m̄an, sahn intiyaahn m̄an ne, chih nunde se yahn ye, ne necah se ihyan tah sahn che nahn yah se ihyan. ²¹Nuhn ne, chenan ino nuhn che a ihyan min che ndedevahn ye ihyan nación yuhn vo, Israel. M̄an ne, a chi ino ro che chihno se ihyan. ²²Avāne ne, ama rendedecadino nuhn, te ama o ihyan ndahta che chinduco ye nuhn ne, chahn ye n̄an yayan ura che chi dave, ²³ate hua ntaca ye ihyan min chete yayan me. Cuahn che ndaconan ye ne, rah̄n ye te ndihchero ye ángel. Angel chahn ne, rah̄n ye te a ntuche ihyan min. ²⁴Tuhme chahn ama o combiero yahn nuhn n̄an yayan me, ne ntaca ye nduhca che rah̄n ihyan ndahta chahn, ate hua ndihchero ye ihyan min.

²⁵Tuhme rah̄n Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¡Ama tuntu nchuñ! ¡Taca che hua renahn ne nduhca che dirun ihyan profeta! ²⁶¿A ndiyu a nihnde cade che ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse ne, chuhrihn ye dehtenduh che tuhchan m̄an, nda ye vahchetero m̄an?

²⁷Tuhme cah cuande ye ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, canan ye nde che dirun Moisés m̄an, che dirun nducoyaca ihyan profeta m̄an, yahn nduhca che cuahno ye co.

²⁸Nda ihyan chahn yan lihn me, ne din ca Dihvo vo che nahn chuh dama ye, cah̄n ye tahque yahn ca. ²⁹Ate din ihyan chahn fuerza ihyan che conan ye min, te a chi chino. Tuhme chenda ye chete vah, chinduco ye ihyan chahn. ³⁰Ura che chahte ye, cheh vino ye ne, chetah Dihvo vo pan, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye, cah ye ihyan chahn. ³¹Ura min nchanan ihyan chahn te a ihyan min che Dihvo vo, ne adenān no chehñan ihyan chahn ihyan. ³²Tuhme rah̄n ye nduco vih:

—¿A ndiyu yeno chedave yuhn vo numanahn che rente ye nduco vo m̄an, ricuahn ye uvo Ndudo yahn Dendiohs m̄an, cuahn yune?

³³Ndetahno ndaconan ihyan chahn yan Jerusalén, ne ntaca ye ihyan apóstol che ndichiama chahn che ndi dama ye nduco ihyan chenahn chahn. ³⁴Ihyan che ndi dama ye min ne, rente ye van m̄an ye nduco vih:

—Cuaco che ntuche Dihvo vo, te chihnde ro ye n̄an Simón.

³⁵Tuhme necah cuande ihyan che o chahn nduhca che chahno ye chi cuahn yune man, nduhca che nchanan ye Dihvo vo ura che ndeh ye pan man.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan ihyan apóstol yahn ye

³⁶Numanahn che rente ihyan chahn yahn dehtenduh che tihchan ne, adenan chinan ye Dihvo vo che nti ye mendahn. Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Dehve rahco nchuhn.

³⁷Dihya ihyan chahn chi, rahco ye te co ama vaco ndihchero ye. ³⁸Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¿Dehco che ama vah nchuhn man, ndeh rendedecadino ne man? ³⁹Condihche ne yahvetah man, cah man, te a u che nti nan ne. Conahn tah ne u, ne condihche ne te va yute yahn man, va ine yahn man, ndiyu ama vaco nduhca che rendedecadino ne.

⁴⁰Chihno rahn ye chemin ne, nahma ye yahvetah ye man, cah ye man, ihyan chahn. ⁴¹Ate nducote ama cuahn ino ihyan chahn man, ama yeno ye man ne, nde ametah cotahno ye. Chemin che tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿A va deh che chuh vo muhn ne?

⁴²Tuhme cah ihyan chahn ama ndi yahca ndiyuche nduco ama ndi vaconedih yahn. ⁴³Cheh ye man, chih ye man, nan ihyan chahn. ⁴⁴Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn che nduco ca nchuhn ne, a te cuandé nchuhn te va che conahn nducuahn che nihnde cade che cuahno có, nduhca che a ndirun nan ley che dirun Moisés man, nduhca che dirun ihyan profeta man, nduhca che ndirun nan libro yahn Salmo man.

⁴⁵Tuhme din Dihvo vo che chenahn ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, ⁴⁶ne rahn ye:

—A tihca va che conahn nducó nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. U che a va cade che chí, ndedevahn ihyan iyehense ne, a tihca nihnde cade che cahno se u nduhca a chi. Namin a nihnde cade che cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn. ⁴⁷Va che dechuh ihyan, cuahndudo ye muhn yan Jerusalén man, nde nducuahn nación man, che nto ino ihyan nunde yahn ye cava che nchahco Dendiohs yahn ye.

⁴⁸A nchuhn che ndihchero ne nducuahn dehtenduh che tihca

chinahn, ne va che cuahndudo ne. ⁴⁹Condihche nchuhn. Nduhca che a te Chidá ndudo yahn ye ne, u dechúh Vaco Ndah yahn ye, conun nchuhn. Cuahtenan rino nchuhn muhn yan Jerusalén nde nda ro che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye.

Conda Dihvo vo Jesucristo vahchetero

⁵⁰Cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn nde yan Betania. Chenihyon tah ye, ne chica ye Dendiohs cava ihyan chahn. ⁵¹Tuhme chica ye min, ne conda ye vahchetero. ⁵²Ndeva ihyan chahn yavenan Dihvo vo, ne conahn ye yan Jerusalén, ama yeno ye. ⁵³Min chete yaco chahtenun ye ro ro, rendeva ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno. Tihca chi.